

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Møtedato: 12.12.2018	Møtenr: 06/12	Utsendt dato: 04.12.18	Utsendt fra: Kirkevergen
--------------------------------	-------------------------	----------------------------------	------------------------------------

Møtedag: Onsdag
Kl: 1830 - 2100
Møtested: Kirkevergens kontor, møterom FFO, Aasegården

Forfall bes meldt: Bergen kirkelige fellesråd v/Siri Hoff Austgulen tlf: 55 59 32 09 eller e-post sa267@kirken.no

Spørsmål og saker som ønskes tatt opp i tillegg til oppsatt saksliste, meldes til Mona Gangsøy Eide: me855@kirken.no innen 11.12.18

Medlemmer som har forfall må selv varsle varamedlem.

Varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling.

Bergen kirkelige fellesråd

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Saker til behandling: 50/18 - 64/18

Sak nr.	Sakstittel
50/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
51/18	Godkjenning av møtebok
52/18	Bergen kirkelige fellestråd - Budsjettt 2019
53/18	Bergen kirkelige fellestråd - Revidert budsjettt 2018 (desember)
54/18	Bergen kirkelige fellestråd - Økonomirapport pr 31.10.2018
55/18	BKF - Høringsssvar til forslag til ny kirkeordning
56/18	Bergen kirkelige fellestråd - lokal ledelse i menighet
57/18	BKF - Lokal inntjening i menighetene
58/18	Bergen kirkelige fellestråd - Intern effektivisering i Kirkevergens administrasjon
59/18	Bergen kirkelige fellestråd - Felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon
60/18	Bergen kirkelige fellestråd - energiforbruk i kirkene
61/18	BKF - Mandat Kulturutvalget
62/18	Bergen kirkelige fellestråds gravplassutvalg - Endret mandat - Ekstra medlem
63/18	Bergen kirkelige fellestråd - Plan for innføring av nytt arkivsystem - Public 360
64/18	Referat og orienteringssaker

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
50/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/348

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

Bakgrunn:

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 12.12.18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Godkjenning av møtebok

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
51/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/348

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

Bakgrunn:

Det er ikke kommet merknad til møtebok i BKF 31.10.18 - møte nr 05/18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.11.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

Vedlegg:

Dok.dato   **Tittel**

07.11.2018   BKF 31.10.2018 - Møte 05/2018 - Møteprotokoll

MØTEPROTOKOLL
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

MØTE NR. 05/2018

Møtedato: 31.10.2018 **Møtetid:** Kl. 1830 - 2030
Møtested: Kirkevergens kontor, møterom FFO, **Saksnr.:** 40/18 – 49/18
Aasegården

Tilstede:

Asbjørn Valen (Skjold) Karl Johan Hallaråker (Nygård)
Audun Magne Stølås (Arna) Lars Kristian Stendahl Gjervik (Olsvik)
Bente Krokeide (Loddefjord) Nils Gunnar Toppe (Salhus)
Bjarte Flaten (Åsane) Per Kristian Erdal (Storetveit)
Bjørn Norstrand (Biskopshavn) Petter Bjerksund (Eidsvåg)
Christian Nettet (Bergen domkirke) Ragnvald Jakobsen (Løvestakksiden)
Heidi Iren Saure (Laksevåg) Signe Sandberg (Årstad)
Hilde Eldevik Rusaas (Landås) Thor Kalland (Ytre Arna)
Håvard G. Frøysa (Fyllingsdalen) Thor W Brekkeflat (Slettebakken)
Janne Stølsbotn (Birkeland) Tor Nordeide (Sælen)
Jarle Sørås (Bergen kommune) Øivin Christiansen (Bønes)
Jorid Laura Vingen Endal (Sandviken) Øystein Skauge (geistl. repr)
Lodve Gidske (Søreide)

Meldt forfall:

Lene H. Skårvik (Fridalen)
Lena Beate Keilegavlen (Fridalen)

Forfall

Rune Kroken (Fana)

Det møtte 25 representanter

Fra administrasjonen:

Arne Tveit, kirkebyggsjef
Asbjørn Vilkenen, kirkeverge
Berit Bakke, personalsjef
Inghild Hareide Hansen, gravplassjef
Mette Rogstad Heimli, økonomisjef
Mona Gangsøy Eide, administrasjonssjef
Tor Andre Ljosland, kommunikasjonsrådgiver
Tove Margrete Nordmark, sjef menighetsavdelingen

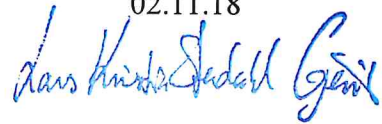
Ellers møtte:

Anne Mathilde Klare, prost Bergensdalen

Møteleder:	Lars Kristian Stendahl Gjervik
------------	--------------------------------

Bergen kirkelige fellesråd

02.11.18

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
40/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
41/18	Godkjenning av møtebok
42/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomiplan 2020 - 2023
43/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.08.2018 og regnskap pr 30.09.2018
44/18	Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 - oktober
45/18	Bergen kirkelige fellesråd - Høring - Kirkeordning Den norske kirke
46/18	Fana kirkegård - Oppheving av vedtak BKF 057/07
47/18	KA - Valg av representanter til regionalt kontaktmøte
48/18	Bergen kirkelige fellesråd - Møteplan for AU og fellesrådsmøter 2019
49/18	Referat og orienteringssaker

40/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes med følgende endringer

Representanten Lodve Gidske gikk etter sak 44/18

Sak 49/18 Referat- og orienteringssaker fikk **3 nye punkt**: 4. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 01.10.18, 5. Arbeidsundersøkelse (muntlig), 6 Omdømme-undersøkelse (muntlig)

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 40/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

41/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 41/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

42/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomiplan 2020 - 2023

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar Økonomiplan 2020 – 2023.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 42/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

43/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.08.2018 og regnskap pr 30.09.2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.08.2018 og oppdatert driftsregnskap og investeringsregnskap pr 30.09.2018 til orientering.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 43/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

44/18: Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 - oktober

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert budsjett 2018 – oktober.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 44/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

45/18: Bergen kirkelige fellesråd - Høring - Kirkeordning Den norske kirke

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Det oppnevnes en gruppe for å utarbeide et forslag til høringssvar. Gruppen består av følgende personer Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide, Tor Nordeide og kirkeverge Asbjørn Vilkenen
2. Forslag til høringssvar til Kirkeordning for Den norske kirke legges frem for fellesrådet i møtet 12. desember 2018.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

Behandling:

Nytt forslag til vedtak ble utformet i møtet

1. Det oppnevnes en gruppe for å utarbeide et forslag til høringsvar. Gruppen består av følgende personer Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide, Tor Nordeide, Signe Sandberg, Petter Bjerksund og kirkeverge Asbjørn Vilkenen
2. Forslag til høringsvar til Kirkeordning for Den norske kirke legges frem for fellesrådet i møtet 12. desember 2018.

BKF- 45/18 Vedtak:

Nytt forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

46/18: Fana kirkegård - Oppheving av vedtak BKF 057/07

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd opphever eget vedtak 057/07 om 40 års fredningstid på feltene G00, K00 og T00 på Fana kirkegård.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 46/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

47/18: KA - Valg av representanter til regionalt kontaktmøte

Kirkevergens forslag til vedtak:

BKF velger følgende personer som representanter til regionalt kontaktmøte for KA-medlemmer 26. november: Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide og Bjarte Flaten.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 47/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

48/18: Bergen kirkelige fellesråd - Møteplan for AU og fellesrådsmøter 2019

AU-møte	Fellessrådsmøte
Tirsdag 05.02.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 20.02.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 09.04.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 24.04.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 04.06.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 19.06.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 03.09.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 18.09.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 15.10.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 30.10.19 Kl. 18.30 – 21.00 <i>(siste møte denne FR-perioden)</i>
Tirsdag 26.11.19 Kl. 13.15 - 15.15 <i>(siste AU-møte denne FR-perioden)</i>	Onsdag 11.12.19 Kl. 18.30 – 21.00 <i>(første møte neste FR-periode)</i>

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteplan for Bergen kirkelige fellesråd for 2019 vedtas som den foreligger.

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

BKF- 48/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

49/18: Referat og orienteringssaker

1. Protokoll fra møte i AU 16.10.18 - møte nr 05/18
2. Protokoll fra møte i Kontrollutvalget 11.09.18
3. Tilsetninger i BKF etter 01.08.18
4. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 01.10.18
5. Arbeidsmiljøundersøkelsen (muntlig)
6. Omdømme-undersøkelse (muntlig)

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

Bergen kirkelige fellesråd 31.10.2018:

Behandling:

Kommentar til referat fra møte i AU 16.10.18 - Prost Jan Otto Myrseth skal ikke stå med forfall, men tas bort da han er flyttet

BKF- 49/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Budsjett 2019

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
52/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 121.0 Arkivsaknr: 17/307

Bakgrunn:

Fellesrådet skal behandle driftsbudsjett og investeringsbudsjett for 2019.

Budsjettene skal presenteres i balanse. Det vi si at inntekter og utgifter skal balansere i driftsbudsjettet og bruk av investeringsmidler skal være finansiert i investeringsbudsjettet. I henhold til økonomiforskriften er det ikke anledning til å bruke investeringsmidler for å dekke underskudd i drift, men man kan overføre midler fra drift til investering.

Vedlagt følger budsjettforslag for 2019 for både drift og investering.

Byrådets budsjettforslag ble lagt fram 19. september, med følgende foreslåtte bevilgninger til BKF:

DRIFT	Administrasjon	Kirke	Gravplass	Sum	
Bevilgning 2018	16 957 230	91 184 250	48 081 395	156 222 875	
Prisjustering	434 587	2 352 099	1 240 260	4 026 946	
Nye tiltak- diakoni levekår		600 000		600 000	
Nye tiltak - Sædalen		600 000		600 000	
Sum drift	17 391 817	94 736 349	49 321 655	161 449 821	
INVESTERING	Kirkebygg	Kirkebygg Sædalen	Middelalderkirker	Gravplass	Sum
Bevilgning 2018	21 443 500	10 250 000	17 154 400	21 443 500	70 291 400
Prisjustering	643 437	307 563	515 000	643 000	2 109 000
Nye tiltak - Antveit				25 000 000	25 000 000
Nye tiltak - gravferdsplan				4 000 000	4 000 000
Sum investering	22 086 937	10 557 563	17 669 400	51 086 500	101 400 400
TOTALT					262 850 221

I byrådets tilleggsinnstilling er det i tillegg lagt inn ytterligere 20 mill kroner i investeringsbudsjettet til nytt tak på Fyllingsdalen kirke.

Endelig behandling skjer i Bystyrets møte 19. desember.

Driftsbudsjettene for Kirkebygg og Gravplass balanserer med sum inntekter = sum utgifter. For Kirkelig virksomhet og administrasjon er det foreslått å bruke kr 1.634.978 fra fond for å bringe budsjettet i balanse. Kr 420.000 av dette er engangsutgifter knyttet til implementering av nye IKT-løsninger. De resterende kr 1.214.978 er knyttet til ordinær drift (for budsjett 2017 var budsjettet bruk av fond knyttet til ordinær drift også 1,2 mill kroner).

For investeringsbudsjettene er det bare gjort mindre endringer i forhold til det som ble fremlagt i forbindelse med økonomiplan 2020 – 2023 (BKF-sak 42/18).

Kontrollutvalget har utarbeidet forslag til budsjett for utvalgets arbeid i 2019, med en kostnadsramme på kr 1.153.878. Budsjettforslaget er i sin helhet innarbeidet vedlagte driftsbudsjett.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar driftsbudsjettet for 2019, med en total utgiftsramme på 226,4 millioner kroner. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene pr virksomhetsområde slik de er presentert i framlagt budsjettoppstilling.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar investeringsbudsjett for 2019, med en total utgiftsramme på 148,7 millioner kroner. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene Gravplass, Middelalderkirker, Rehabilitering kirkebygg og Nyinvestering kirke.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar budsjettet under forutsetning av at Bystyret vedtar budsjettet slik dette er fremlagt i Byrådets budsjettinnstilling og tilleggsinnstilling.

KIRKEVERGEN I BERGEN 03.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
03.12.2018	Budsjett 2019 - vedlegg til FR
03.12.2018	Budsjettforslag 2019 KU i BKF

Bergen kirkelige fellesråd – Budsjett 2019

Driftsbudsjett 2019

					Budsjettforslag 2019			
	Årsregnskap 2017	Regnskap pr 31.10.2018	Budsjett 2018	Revidert budsjett 2018	Kirkelig virksomhet og administrasjon	Gravplass	Kirke	Totalt
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-22 751 971	-20 424 812	-19 318 000	-23 318 000	-3 940 000	-18 190 000	-318 400	-22 448 400
1.3 Refusjoner/overføring	-39 680 145	-13 833 925	-16 944 343	-16 944 343	-16 717 129	-	-400 000	-17 117 129
1.5 Tilskudd fra stat/Dnk	-22 416 095	-18 479 100	-22 010 000	-22 010 000	-21 941 000	-153 000	-	-22 094 000
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-155 133 683	-130 356 979	-155 720 864	-155 830 364	-76 750 253	-49 321 655	-35 532 913	-161 604 821
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-139 645	-4 470	-	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-240 121 539	-183 099 286	-213 993 207	-218 102 707	-119 348 382	-67 664 655	-36 251 313	-223 264 350
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	95 161 443	83 858 405	102 597 162	102 597 162	98 335 297	7 866 245	387 459	106 589 001
2.2 Kjøp av varer og tjenester	97 300 426	82 227 020	101 375 493	105 375 493	20 074 366	51 351 811	35 863 854	107 290 031
2.3 Refusjoner/overføringer	7 276 143	6 868 046	8 234 343	8 234 343	-	8 446 599	-	8 446 599
2.5 Tilskudd og gaver	28 015 044	4 607 539	4 295 136	4 295 136	4 073 697	-	-	4 073 697
Sum driftsutgifter	227 753 056	177 561 011	216 502 134	220 502 134	122 483 361	67 664 655	36 251 313	226 399 328
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 350 571	-1 165 230	-1 300 000	-1 300 000	-1 500 000	-	-	-1 500 000
Sum finansposter	-1 350 571	-1 165 230	-1 300 000	-1 300 000	-1 500 000	-	-	-1 500 000
Netto driftsresultat	-13 719 054	-6 703 506	1 208 927	1 099 427	1 634 978	-0	-0	1 634 978
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-413 267	-	-1 208 927	-1 099 427	-1 634 978	-	-	-1 634 978
5.3 Bruk av bundne fond	-	-	-	-	-	-	-	-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	3 994 316	67 518	-	-	-	-	-	-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	7 050 000	-	-	-	-	-	-	-
Sum interne finansieringstransaksjoner	10 631 049	67 518	-1 208 927	-1 099 427	-1 634 978	-	-	-1 634 978
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-3 088 005	-6 635 988	-	-	0	0	0	0

Driftsbudsjettet består av de tre virksomhetsområdene Kirkelig virksomhet og administrasjon, Kirkebygg og Gravplass.

Kirkelig virksomhet og administrasjon omfatter alle ansatte som BKF har arbeidsgiveransvar for i menighetene og kirkevergens administrasjon, bortsett fra de årsverkene som er knyttet til gravplassområdet. I tillegg til lønnsutgifter inngår utgifter til kjøp av varer og tjenester til drift av BKF sin virksomhet i menighetene og kirkevergens administrasjon.

Kirkebygg omfatter drift og vedlikehold av kirkebyggene, samt lønnsutgifter til orgelkonsulent og delfinansiering av senior ingeniørrådgiver

Gravplass omfatter alle utgifter til forvaltning og drift av gravferdstjenesten og gravplassene i Bergen, inkl 13 ansatte (10,4 årsverk).

I oppstillingen inngår en intern overføring mellom Gravplass og Kirkelig virksomhet og administrasjon på 8,4 millioner kroner. Dette er Gravplass sin andel lønn og driftsutgifter knyttet til kirkevergens administrasjon.

Som tidligere år velger vi å presentere budsjettene uten tall for momskompensasjon og avskrivninger (føres med samme sum som inntekt og utgift), da disse ikke har resultat effekt. Tallene tas inn i revidert budsjett i desember 2019.

Driftsbudsjettet har en samlet inntektsramme på 224,8 millioner kroner / 216,3 millioner kroner ex intern overføring.

Inntekter	Millioner	
	kroner	%
Bergen kommune	-161,6	74,7 %
Den norske kirke	-22,1	10,2 %
Feste- og fornyelsesavgifter	-13,5	6,2 %
Øvrige inntekter	-19,1	8,8 %
Sum driftsinntekter	-216,3	100,0 %

Driftsutgiftene har følgende sammensetning (totalt 226,4 millioner kroner / 218,0 millioner kroner ex intern overføring):

Driftsutgifter	Millioner	
	kroner	%
Lønn og sosiale utgifter	106,6	48,9 %
Kjøp av varer og tjenester	107,3	49,2 %
Tilskudd og gaver	4,1	1,9 %
Sum	218,0	100,0 %

Kjøp av tjenester fra Akasia, inkl faste driftsavtaler utgjør ca 60 millioner kroner (56 %) av BKF sitt totalt kjøp av varer og tjenester.

Etter år mindreforbruket i 2017 er bokført i henhold til fastsetningsvedtak har BKF 19,3 millioner kroner på disposisjonsfond.

	Kirkelig virksomhet og administrasjon	Gravplass	Kirke	Totalt
Disposisjonsfond pr dato	8 150 128	7 061 280	4 056 534	19 267 942
Budsjettert bruk 2018	-1 099 427			
Budsjettert saldo pr 31.12.18	7 050 701	7 061 280	4 056 534	19 267 942

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Dette virksomhetsområdet omfatter alle stillingene som BKF har arbeidsgiveransvaret for, bortsett fra 10,4 årsverk på gravplassområdet og 0,4 årsverk på kirkebyggområdet. De fleste stillingene er finansiert av kommunale midler, slik som kirketjener, organist/kantor, administrasjonsleder, frivillighetskoordinator (delvis), noen diakonstillinger og ansatte i kirkevergens administrasjon. Kateketer og noen 50% diakonstillinger finansieres i hovedsak av statlige midler utbetalt av Den norske kirke. Lønn til ansatte i trosopplæringsstillinger dekkes av den årlige tildeling til trosopplæring – også det via Den norske kirke. I tillegg har flere menigheter ansatte der BKF har påtatt seg arbeidsgiveransvaret og får lønnsutgiftene refundert fra menigheten.

Posten «Kjøp av varer og tjenester» er i stor grad bundet opp av faste avtaler/forpliktelser som husleie og strøm (Aasegården og menighetskontor), IKT, regnskapsførsel og revisjon for BKF og menighetene, medlemskap i KA mv.

Inntektene

Totale inntekter forventes å bli 120,85 millioner kroner (inkl. finansinntekter).

Post 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter, 3,94 millioner kroner

3,5 millioner kroner er leieinntekter fra Akasia AS for leie av biler, maskiner og IT-systemer. 0,44 millioner kroner er brukerbetaling / leie av kirke i forbindelse med kirkelige handlinger.

Post 1.3 Refusjoner / overføringer, 8,27 millioner kroner

Lønnsrefusjon fra menigheter og andre samarbeidspartnere utgjør 4,62 millioner kroner.

Den andre store posten her er refusjon av sykepenger og foreldrepenger fra NAV. Basert på erfaringstall er denne posten satt til 2,9 millioner kroner.

BKF mottar også refusjon fra menighetene når de har leieinntekter i kirkerommet. I tillegg blir menighetsansatte fakturert for direkte kostnader knyttet til IT-lisenser (0,5 millioner kroner).

Post 1.5 Tilskudd fra Den norske kirke, 21,94 millioner kroner

14,35 millioner kroner gjelder trosopplæringstilskudd. Beløpet ble justert opp med ca 2,45 % fra 2017 til 2018. Til tross for positive signaler i statsbudsjettet er foreløpige signaler fra Bjørgvin Bispedømme at tilskuddene ikke blir økt i 2019.

7,43 millioner kroner gjelder lønnstilskudd til kateketer og diakoner, samt administrativ støtte til prostene. Til tross for at vi var forespeilet en økning i tilskuddene fra 2017 til 2018 på 2,7%, ble tilskuddsbeløpene i 2018 ikke endret. Foreløpige signaler også her tilsier at tilskuddene heller ikke blir økt i 2019. (Bjørgvin Bispedømme har sagt opp avtale om tilskudd til kontorhold for prostene fra 01.04.2019 som gir et inntektsbortfall på kr 41.000 pr år).

Videre mottar vi kr 160.000 som tilskudd til kirkemusikalsk arbeid. Beløpet viderebetales i sin helhet til Bergen domkirke menighet.

Det er en utfordring at tilskuddene ikke kompensere for lønnsveksten til kateketer, diakoner og ansatte i trosopplæringsstillinger. For trosopplæringsmidlene betyr dette at det blir mindre penger til drift av trosopplæringstiltak i menighetene.

For kateketer og diakoner som i utgangspunktet skal finansieres av midler fra Dnk har vi en underdekning i 2019 på lønn/sosiale utgifter på ca 1 million kroner.

Post 1.6 Rammeoverføringer / tilskudd fra egen kommune, 76,75 millioner kroner

Tilskuddene fra Bergen kommune til kirke er fordelt mellom virksomhetsområdene Kirkebygg og Kirkelig virksomhet og administrasjon etter samme mal som tidligere år.

I tillegg til rammebevilgninger til drift budsjetterer vi med et tilskudd til Påskefestuken på 0,155 millioner kroner.

Utgiftene

Totale utgifter er budsjettet til 122,48 millioner kroner.

Post 2.1 Lønn og sosiale utgifter, 98,34 millioner kroner

Lønnsbudsjettet utgjør 80 % av virksomhetsrådets totale utgifter.

Lønnsbudsjettet omfatter nærmere 200 personer og ca 140 årsverk.

Det har i løpet av 2018 kun vært mindre justeringer i stillingsprosent for enkelte stillinger, blant annet har «friske» penger fra Bergen kommune gjort det mulig å øke opp et par diakonstillinger.

I tillegg til lønn til fast ansatte og vikarer (sykefravær, permisjoner og vakanse), er det mange personer som lønnes på timesbasis, for eksempel vikar for kirketjener og kantorer knyttet til frihelger og andre behov.

Lønnsbudsjettet er beregnet ut fra lønnsnivået på de ulike stillingene ved utgangen av 2018, justert med forventet lønnsvekst på 3,2 % fra 01.05.2019.

Pensjon er en av de store utgiftspostene i budsjettet. Vi benytter samme premiesatser som Bergen kommune benytter, og for 2019 utgjør dette totalt 16,82 % (16,83 i 2018) av samlet lønnsmasse, fordelt med 8,67 % til forsikringspremie og 8,15 % til reguleringspremie.

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester, 20,10 millioner kroner

Data, telefoni og kopimaskiner er totalt budsjettet med 6,57 millioner kroner. Totalt øker disse postene med nærmere 1,5 millioner kroner fra 2018 hvorav kr 420.000 er antatt å være engangskostnader knyttet til innføring av nye IT-løsninger. Etter at alle ansatte fikk nye PC'er i 2016 er det etter hvert behov for å erstatte noen av disse. Det er også satt av kr 710.000 til datakommunikasjon – en økning fra kr 4400.000 fra 2018. Det viser seg at datalinjene inn til mange av våre kirker og menighetskontor ikke har tilfredsstillende hastighet. Dette er en stor kilde til frustrasjon og redusert effektivitet. Det gjøres nå et stort arbeid for å løse dette, og nye linjer fases gradvis inn gjennom året. For 2020 antar vi derfor at denne posten vi øke ytterligere.

En stor andel av posten gjelder brukelisenser hos Kirkepartner (ca 2,7 mill kroner). En brukerlisens på Kirkepartnerplattformen koster ca kr 10.000 pr år, uavhengig av om den ansatte jobber i 100% eller 10% stilling. Gode rutiner for inn- og utmelding av brukere er et prioritert fokusområde, og vi utreder også muligheter for at flere ansatte/prester kan være «minibrukere» til en vesentlig lavere utgift (kr 1.200 pr år).

Utgifter til regnskapsførsel for BKF og menighetene utgjør 4,8 millioner kroner. Beløpet er ikke øket fra 2018.

Husleie inkl strøm og renhold i Aasegården, samt husleie menighetskontorene utgjør 3,83 millioner, hvorav leie av menighetskontorer utgjør 2,6 millioner kroner. BKF sparer årlig mer enn 500.000 i husleiekostnader etter at Gravplassmyndigheten ble samlokalisert med resten av kirkevergens administrasjon sommeren 2017.

Utgifter til HMS og velferdstiltak, kurs, møter og reiser utgjør totalt 1,3 millioner kroner, en

reduksjon på kr 200.000 fra 2018, delvis basert på faktisk bruk i 2018 dels et av få områder hvor det er forsvarlig å redusere kostnadene for delvis å dekke inn andre økninger.

Kontrollutvalget legger i sitt budsjettforslag opp til en total utgiftsramme på kr 1.153.878 (se vedlagte budsjettforslag fra kontrollutvalget). Tallene er i sin helhet innarbeidet i budsjettforslaget. Utgifter til revisjon utgjør kr 900.000, med følgende fordeling:

Revisjon	Kr
Regnskapsrevisjon BKF	225 000
Regnskapsrevisjon menighetene	190 000
Forvaltningsrevisjon	455 000
Ekstra tiltaksmidler	30 000
Sum	900 000

I tillegg til kontrollutvalgets budsjetterte utgifter til revisjon har administrasjonen lagt inn kr 120.000 til arbeid med selvangivelser for BKF og menighetene, samt noe bistand utover ordinær regnskapsrevisjon.

Av resterende budsjetttramme (ca 2,9 millioner kroner) går det ca 1,5 millioner kroner til «faste» forpliktelse som medlemskontingent til KA, avtale med Kopinor og Tono (felles for BKF og menighetene), gudstjenesteannonsering i Bergens Tidende, yrkesskadeforsikring, sekretariat for kontrollutvalget mv.

Post 2.5 Tilskudd og gaver, 4,07 millioner kroner

Den del av trosopplæringstilskuddet som ikke går med til å dekke lønn og administrasjon (inkl brukerlisens Kirkepartner) overføres til menighetene, 1,49 millioner kroner.

Driftstilskudd til menighetene utgjør 1,5 millioner kroner, tilsvarende fjorårets tilskudd økt med samme økning som BKF får fra Bergen kommune.

Andre tilskudd til menighetene, 0,6 millioner kroner består av kompensasjon for manglende lokaler til de menighetene dette gjelder, tilskudd til kirkemusikk til Bergen Domkirke menighet (ref punkt 1.5) og støtte til menighetenes ulike arrangement under Påskefest, samt noe velferdsmidler.

Vi foreslår å videreføre tilskuddene til Kirkens Bymisjon og Kirkens SOS, med kr 100.000 til hver av organisasjonene. Kirkens Bymisjon mottar i tillegg indirekte støtte ved at BKF dekker driftsutgifter i Korskirken.

Nytt av året er forslag om bevilge kr 200.000 til kulturutvalgets arbeid, for å styrke kirkens kulturarbeid arbeidet i byen, samt kr 25.000 til «Pionerprisen» som skal utdeles for første gang i 2019.

Post 5.2 Bruk av disposisjonsfond

Budsjettforslaget legger opp til bruk av fond på kr 1.634.978. Av dette gjelder kr 420.000 engangsutgifter knyttet til nye IKT-løsninger.

Administrasjonen jobber med en fordeling av kostnadene på dette området mellom «kirkelig virksomhet» (menighet) og «administrasjon». Denne oversikten legges fram i møtet.

Kirkebygg

Målet for driftsbudsjettet for kirkebyggene er at de mange flotte kirkebyggene våre skal forbli vakre signalbygg i teknisk god stand, samtidig som de skal fungere for all den aktiviteten vi fyller byggene våre med.

I all hovedsak har vi bygg som fungerer godt for formålet. Aktivitetsmålingene i menighetene forteller oss at byggene våre er fylt med aktiviteter de fleste av ukens dager.

Noen ganger får vi konflikt mellom brukerønsker og tekniske, økonomiske eller andre begrensninger som er satt for bygget. Da må vi i samarbeid finne best mulige løsninger.

Inntektene

Totale inntekter forventes å bli 36,25 millioner kroner.

Inntektspostene for Kirkebygg sin del av driftsbudsjettet er i all hovedsak overføringer fra Bergen kommune, 35,53 millioner kroner. I tillegg har vi leieinntekter fra presteboligen på Nygård, refusjoner for utgifter i St. Jakob kirke og andre mindre refusjoner.

Utgiftene

Hovedutgiftene er strøm, drift og renhold av bygg, akutt vedlikehold, planlagt vedlikehold, reparasjoner og service teknisk utstyr. Fra 2019 belastes området med lønnsutgifter til orgelkonsulent og senior ingeniørrådgiver.

Strøm er den største enkeltkostnaden, med 6,4 millioner kroner.

Det jobbes kontinuerlig med ulike strømsparingstiltak for at forbruket skal gå ned.

Dette er viktig – både av hensyn til fellesrådets økonomi, men også for å ivareta vårt ansvar for bærekraftig drift. Blant annet har spørsmål om fremtidig energipolitikk vært ute til høring i menighetene (se egen sak)

Drift av byggene (renhold, bygg-runder, brannvern, adgangskontroll, vakttelefon, service kirkeklokker, orgel og ventilasjon samt jevnlig vedlikehold) gjøres i hovedsak av Akasia kirke og gravplass AS. Oppgavene er definert gjennom fastlagte SLA-avtaler (SLA = Service Level Agreement). For budsjettåret utgjør dette 13,86 millioner kroner. Posten inkluderer også utvendig vedlikehold, kontroll, kosting og brøyting av utearealer i tilknytning til kirkebyggene.

Posten «Akutt vedlikehold» er redusert de senere årene (1,13 millioner kroner i dette budsjettforslaget). Etter hvert som vi får gjennomført tilstandsanalyser av kirkene våre, og får oppgradert byggene til en brukbar standard kan vi i større grad enn tidligere drive forebyggende vedlikehold fremfor å reparere etter at ting er gått i stykker. Noe akutt vedlikehold vil det alltid være, ikke minst i forbindelse med ekstremvær.

Planlagt vedlikehold er budsjettet til 5,5 millioner kroner. Summen kunne med fordel vært høyere, ettersom det er store behov både for å dekke opp etterslep og for å holde byggene vi har rehabilitert vedlike. I byrådets budsjettforslag har vi dessverre heller ikke i år fått gjennomslag for økte bevilgninger på denne posten. I tillegg er det satt av 2,9 millioner kroner til service og vedlikehold av teknisk utstyr, ventilasjonsanlegg, orgler mv.

Vi har mange gamle kirkeklokker, ventilasjonsanlegg, innbruddsalarmer, brannalarmer, sikringskap m.v. Vi prøver å skifte noen hvert år. Likeledes har vi som mål at minst en kirke hvert år får kortleser istedenfor tradisjonelle nøkkellåser. Kort gir en langt bedre kontroll enn nøkler.

Budsjettinnspillene som kom fra menighetsrådene vil ofte komme i kategorien «planlagt vedlikehold». Her er det også lagt inn en del poster som er hentet fra registreringsprogrammet Lydia. I Lydia er det samlet innspill fra byggdrifere, brukere og andre.

Vedlikehold av kirkedører følger en egen plan. Vi fortsetter også arbeidet med å installere ladepunkt for el-biler ved kirkene (lading av elbil fra vanlige strømkontakter frarådes, samtidig som vi gjerne oppfordrer våre ansatte til å kjøpe elbil på jobb).

Vi viderefører også arbeidet med å installere trådløst internett i kirkerom og viktige møterom. Kirkebyggene er kompliserte bygg, blant annet med tykke vegger med mye armering. Det vil derfor være komplisert å finne fullgode løsninger over alt.

Gravplass

Inntektene

Totale inntekter forventes å bli 67,66 millioner kroner.

Post 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter, 18,19 millioner kroner

Den største enkeltposten innenfor «egne inntekter» er festeavgifter (13,5 millioner). De siste årene har BKF hatt «kunstig» høye inntekter som resultat av oppryddingsprosjekt og etter at faktureringsperioden er endret fra 10 til 5 år. Det forventes at utgiftene vil gå ned i fremtiden, men ikke i særlig grad i 2019. Administrasjonen vil lage en nærmere analyse av anslått inntektsbortfall til økonomiplanen 2020 – 2023.

Øvrige inntekter består av brukerbetaling knyttet til bruk av kapellene og for utenbysboende – kostnader knyttet til gravlegging og kremasjon, samt leieinntekter på 0,63 millioner kroner.

Post 1.5 Statlige tilskudd

Gjelder kr 153.000 i statlig tilskudd til stell av utenlandske krigsgraver.

Post 1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune, 49,32 mill kroner

Gravplassmidlene dekker ikke ønsket standard på gravplassene i Bergen. Av hensyn til publikum blir seremonier og gravferdstjenester på gravplassene satt i første rekke. Det legges både vekt på verdighet og tilgjengelighet på tidspunkt for seremoni, gravlegging og urnenedsettelse.

De senere årene er flere av gravplassene utvidet med store nye felt (Åsane kirkegård og Loddefjord, Fyllingsdalen og Øvstun gravplasser), og det er etablert fire navnedde minnelunder (Åsane, Fana og Storetveit kirkegårder og Fyllingsdalen gravplass) uten at tilskuddet er endret i perioden. Drift og vedlikehold bærer preg av dette, men slåtten, avfallshåndtering og sikre og verdige gravferdstjenester prioriteres. I tillegg til kontinuerlig effektiviseringsarbeid er det meldt til Bergen kommune at det er behov for «friske» midler til drift og vedlikehold av økte arealer.

Utgiftene

Post 2.1 Lønn og sosiale utgifter, 7,87 millioner kroner

Dekker lønn og sosiale utgifter til 8 ansatte / 7,5 årsverk i gravplassmyndigheten, 1,2 årsverk knyttet til kantortjenesten i kapellene og 1 årsverk til rådgivere økonomi og eiendom, samt 0,7 årsverk til senior ingeniørrådgiver. Bemanningen er redusert med 0,5 årsverk da en medarbeider tar ut 50 % AFP-pensjon. Lønnsmidler til nyopprettet stilling som senior ingeniørrådgiver blir i hovedsak finansiert gjennom tilsvarende redusert kjøp av konsulenttjenester.

Gravplassmyndigheten har ansvar for all bestilling og saksbehandling for grav og gravferd, samt tilsyn med gravplassene og de enkelte graver og gravminner.

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester, 51,35 millioner kroner

Driftsbudsjettet på gravplass er bundet opp i nødvendig ressursbruk til seremonier, bårerom, krematorium, gravlegging samt drift av grøntareal og bygg. Slått og avfallshåndtering er viktige for publikum som ferdes for gravplassene og blir prioritert innenfor driften. Sikkerhet på krematoriet og på bårerommene er også svært viktig

35,2 millioner kroner av budsjettposten gjelder faste driftstjenester levert av Akasia kirke og gravplass AS, knyttet til service, drift og vedlikehold av utomhusanlegg og bygninger, samt kapelltjeneste, gravferd og kremasjon. På samme måte som for kirkebygg-området er driftsoppgavene definert gjennom fastlagte SLA-avtaler.

Det økte budsjettet til trepleietjenesten som ble tatt inn i budsjettet for 2017 videreføres. Trærne på gravplassene krever stell for å holde seg friske og vakre. Samtidig må vi felle trær som er en sikkerhetsrisiko. Nyplanting av trær er også viktig for å holde oppe standarden på gravplassene.

Tjenestene er etablert gjennom lang erfaring og en stadig gjennomgang av rutiner og ønsket nivå. Kompetansen er styrket og vi kan se at det er forbedringer, selv om vedlikeholdsetterslepet på gravplassene fortsatt er stort.

De aller fleste gravplassene er gamle, 6 av gravplassene blir definert som historiske. Gjennom mange tiår har det vært for lite penger til planlagt vedlikehold, og det er derfor laget en plan for planlagt vedlikehold og satt av penger til akutt vedlikehold.

Vi har som langsiktig mål at graden av akutt vedlikehold skal reduseres fordi vi gjør systematisk arbeid med drift av gravplassene. I tillegg vil masseutskiftning og rehabilitering som skjer gjennom investeringsbudsjettet, gjøre at deler av anleggene blir enklere å drifte og ressursene kan fordeles på øvrig areal.

Det er omfattende behov for tiltak på drift og vedlikehold på de aller fleste gravplassanlegg og –bygg, og det arbeides kontinuerlig med forbedringstiltak og rutiner. Tilstandsanalyser på gravplassenes bygg og anlegg ferdigstilles i 2019 og skal gi retning for planene fra og med 2020. Når rehabilitering er gjennomført er det viktig med tilstrekkelig løpende vedlikehold for å sikre at gravplasser og –bygg ikke forfaller igjen og behovet er meldt til Bergen kommune. Det er offentlig pålegg om vannmålere og tilbakeslagsventil på alle gravplasser. I 2019 må et prosjekt med etablering av vannmålere på 15 gravplasser gjennomføres.

De siste årene har det vært gjennomført et omfattende prosjekt med rydding av graver og gravminner. Fra og med 2019 nedskaleres prosjektet og løses i løpende drift, innenfor eksisterende rammer.

Investeringsbudsjett 2018

De siste årene har Bergen kommune bevilget investeringsmidler til Bergen kirkelige fellesråd som rammebevilgninger. Fellesrådet kan dermed selv prioritere bruk av midlene, men må også ta ansvar for eventuelle overforbruk på investeringsprosjekter.

Tildelingen er delt i 3 hovedposter; kirke, middelalderkirke og gravplass.

Vi gleder oss over at det i byrådets budsjettinnstilling også i år er lagt inn deflatorjustering også på investeringsmidlene, samt et ekstraordinært tilskudd på 20 millioner kroner til nytt tak på Fyllingsdalen kirke.

Kirkebygg

Investeringsbudsjettet for kirkene i Bergen er delt i 2 hoveddeler:

Middelalderkirker

Vi har 4 middelalderkirker, alle fredet: Fana kirke, Mariakirken, Korskirken og Domkirken. I budsjettforslaget for 2019 fra byrådet er det foreslått å bevilge 17,7 millioner kroner til middelalderkirkene.

I budsjettavtalen mellom Krf og regjeringen ble det satt av penger til å få startet opp med et rehabiliteringsprogram for middelalderkirker i stein. En forsiktig start i 2019 (10-20 millioner), med planer om opptrapping fra 2020 (100 millioner pr år?). Vi har startet arbeidet for å prøve å få noen av midlene som er bevilget hit til Bergen, men foreløpig er det ikke bestemt om det er kirken/KA eller Riksantikvaren som skal forvalte og dele ut midlene.

Som meldt i økonomirapport pr 31.10.18 ser det ut at arbeidene på Domkirken og Korskirken i 2018 blir høyere enn årets bevilgning + avsetning på investeringsfond til middelalderkirker. Budsjett 2019 reduseres tilsvarende.

MIDDELALDERKIRKER	2019
Inntekter	
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)	17 669 000
Inndekning merforbruk 2018	-4 000 000
Rentekompensasjon	464 000
Sum	14 133 000
Utgifter	
Domkirken/Korskirken rehabilitering	14 133 000
Sum	14 133 000

I 2019 er planen å ferdigstille tårnene både i Domkirken og Korskirken, samt starte opp rehabiliteringen av skrudhuset i Domkirken. Planlegging av innvendig prosjektering for begge kirker er påbegynt, og vil pågå i månedene som kommer.

Rehabilitering eksisterende kirker og nye kirker

I budsjettforslaget for 2019 ligger det inne 32,6 millioner kroner til kirkebygg (ikke middelalderkirker) hvorav 10,6 millioner kroner gjelder ny kirke i Sædalen. Av det resterene tilskuddet på 22,1 millioner har vi valgt å dele dette på samme måte som tidligere år, med halvparten til andre tiltak knyttet til nye kirker/bygg, og halvparten til rehabilitering av eksisterende kirkebygg.

Nye kirker

NYE KIRKER	2019
Inntekter	
Sædalen nærkirkebygg	10 557 000
Investeringsmidler - nye kirker	11 043 500
Sum	21 600 500
Utgifter	
Sædalen nærkirke, nytt kirkebygg	11 000 000
Birkeland kirke, utvidelse	8 000 000
Haukås "nærkirke"	1 000 000
Reserve / Prioriterte prosjekt ihht innspill fra menigheter	1 600 500
Sum	21 600 500

Tilbygg Birkeland kirke

Vi hadde håpet å få på plass rammeløyve for tilbygget til Birkeland kirke i løpet av 2018. Det ser dessverre ut til at dette fortsatt drøyer noe. Selv om mange ting er klarlagt, er det en god del prosjektering som må gjøres før selve byggingen starter opp. Det vil likevel være realistisk å være ferdig med bygget i 2019/tidlig 2020. Endelig budsjett for bygget vil komme til vedtak i fellesrådet når denne prosjekteringen foreligger.

Sædalen kirke

Reguleringsplanen for Sædalen har nå vært ute til ny høring. Tomten som er satt av til kirkebygg, er utfordrende med hensyn til flom. Vi må derfor gjøre videre utredninger sammen med Bergen kommune før den endelige reguleringsplanen kan legges frem for vedtak, forhåpentligvis sent på høsten eller tidlig på vinteren 2018/2019. Mens vi venter på reguleringsplanen, jobber vi med forberedelser til arkitektkonkurransen. Endelig budsjett for kirken i Sædalen vil også komme til vedtak i fellesrådet på et senere tidspunkt.

Kirkebygg Haukås

På Haukås har de en levende og aktiv menighet med svært usikre husleieforhold. De får leie plass til gudstjenester hos NLA så lenge de holder til på Breistein – inntil NLA flytter til

Mindemyren. For all annen aktivitet er menigheten henvist til et bedehus som er solgt, men som kan midlertidig disponeres videre inntil den nye eieren skal rive huset for å realisere sine byggeplaner, noe som kan skje på kort varsel. Det er viktig å få fart i planene om et enkelt kirkebygg for menigheten på Haukås, så vi setter av midler til å starte dette arbeidet i 2019.

Rehabilitering kirkebygg (ikke middelalderkirker)

Fyllingsdalen Kirke

Som tidligere orientert ble det gjort feil når taket på Fyllingsdalen kirke ble skiftet i år 2000, feil som nå gjør at taket må skiftes på nytt. Våre egne ingeniører (i Akasia) sammen med lokale håndverkere, blikkenslagermestere, metallurger fra Sintef med flere har jobbet med prosjektet. Vi har søkt kommunen om 20 millioner kroner i ekstrabevilgninger til arbeidet med å skifte taket, og dette er hensyntatt i Byrådets tilleggsinnstilling til budsjettet. Det vil derfor være mulig å fortsette med videre prosjektering og gjennomføring pågå i årene 2019 og 2020. Vi må påregne at kirken kanskje må stenges for bruk i en periode, men vi vil søke å gjøre den perioden så kort som mulig, og dessuten ta hensyn til menighetens årshjul når vi planlegger når kirken skal stenges.

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)	2019
Inntekter	
Investeringsmidler - kirker	11 043 500
Ekstramidler Fyllingsdalen kirke - kirketak	20 000 000
Rentekompensasjon	480 000
Sum	31 523 500
Utgifter	
Rehabilitering kirker	28 700 000
Johanneskirken rehabilitering	4 000 000
Fyllingsdalen kirke, rehabilitering tak	20 000 000
Storetveit kirke, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3)	2 000 000
Åsane gamle kirke, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3)	600 000
St. Markus kirke, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3)	1 200 000
Nykirken, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3, prosjektering)	300 000
Fridalen kirke, skifting av vindu kirkerom	400 000
Loddefjord kirke, utvidelse kor	200 000
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering	500 000
Ventilasjonsanlegg Fyllingsdalen	500 000
ENØK	1 000 000
SD-anlegg div. kirker og varme	1 000 000
Universell utforming	1 000 000
(Fyllingsdalen, Årstad, Sandvikskirken, Birkeland, ıla 2018/2019)	1 000 000
Reserve	323 500
Sum	31 523 500

Johanneskirken

Tilstandsanalysen som ble fremlagt for Johanneskirken vinteren 2018, avdekket store behov for rehabilitering, der skifte av hovedtak med sløyser og renner har første prioritet. Med å sette av 4 millioner kroner i 2019 (og samme beløp i 2020) kan dette delprosjektet fullføres i løpet av disse to årene.

Rehabilitering i henhold til tilstandsanalyser

Som kjent ønsker fellesrådet å få tilstandsanalyser på alle kirkebygg hvert 5.år. I løpet av de siste 12 månedene har vi fått analyse fra følgende kirker: Årstad, Birkeland, Salhus, Johanneskirken, St. Markus, Nykirken, Storetveit, Åsane Gamle. For Søreide vil rapporten foreligge innen kort tid. Rapportene vil bli lagt ut på BKF sin hjemmeside. Noen av disse kirkene har store utfordringer, andre langt mindre.

Når tilstandsanalysene kommer inn, får vi tilstandsgrad for ulike deler av kirken.

TG0=Ingen avvik

TG1=mindre eller moderate avvik

TG2=vesentlige avvik

TG3=store eller alvorlige avvik

Målet er at alt av TG3 skal rettes opp svært raskt, og alt av TG2 innen kort tid. Dessverre har vi ingen mulighet for å få til dette. Vi går gjennom rapportene og konsentrerer oss om å få lukket avvikene som medfører de største konsekvensene om vi venter. Særlig er det en del kostbare mangler med steinkirkene våre som vi er tvunget til å utsette. Å rette opp TG2 og TG3 på Johanneskirken er estimert til 98 mill kroner, for Nykirken estimert til 25,9 mill kroner, for St.Markus kirke er estimert 7,5 mill kroner. Heldigvis er det andre kirker der de alvorlige manglene er langt mindre, slik at de med begrensede midler kan lukkes innen rimelig tid.

Avsetning av penger til rehabilitering av kirker i henhold til tilstandsanalyser må veies opp mot innspill fra menighetsrådene sine budsjettinnspill. Heldigvis er dette ofte to sider av samme sak.

I 2019 foreslår vi å sette av penger til TG3 og TG2 opprettinger i Storetveit, St.Markus, Nykirken og Åsane gamle kirke. I årene som følger har vi satt av en samlepott til slike tiltak. Detaljerte budsjetter vil komme etter hvert som vi får inn flere analyser, og får prosjektert mer de kirkene der vi har fått avdekket avvik.

Ventilasjonsanlegg

I flere av kirkene våre har vi gamle og nedslitte ventilasjonsanlegg. I Fyllingsdalen har vi prosjektert et nytt anlegg, og ønsker å skifte dette samtidig som kirken er stengt på grunn av skifte av tak.

ENØK

Vi ønsker å gjennomføre ENØK-tiltak. I 2018 installeres det energistyringsanlegg i Loddefjord kirke og Sandvikskirken. I tillegg oppgraderes anlegget i Skjold. I Slettebakken kirke installerer vi nye benkevarmer-ovner som erstatning for gamle systemer som er ødelagt. Flere kirker står for tur til å få SD-anlegg i 2019.

Universell utforming

Kirken er lovforpliktet til å tilrettelegge kirkene våre for bevegelseshemmede. Dette er også noe vi ønsker å gjøre – kirkene våre skal være åpne for alle som ønsker å komme. Dessverre tar det tid å få gjennomført dette overalt, både fordi det koster penger og fordi anleggene skal godkjennes i mange instanser. De siste som er tilrettelagt er Solheim og Fyllingsdalen (i Fyllingsdalen holdt ikke løfteplattformen forventet kvalitet, så der må vi fortsette prosjektet). Vi har som mål å få rullestolramper til Årstad kirke, Sandvikskirken og Birkeland kirke i løpet av 2018/2019. I Birkeland vil vi lage en midlertidig rampe nå som erstattes av en endelig løsning i forbindelse med tilbygget. Andre kirker står i kø (Domkirken, Korskirken, Salhus kirke med flere).

Gravplass

Frem til og med 2017 har investeringsrammen vært tilstrekkelig til at bergenserne har fått tildelt grav i den delen av byen hvor de bor, eller der de ønsker grav, men det har ikke vært rom til større investeringer til seremonirom, bygg og infrastruktur. Dette har vært kommunisert til kommunen, og det er svært gledelig at BKF i 2017 og 2018 ble tildelt 13,33 millioner kroner til erverv av eiendom til fremtidig utvidelse av Mjeldheim gravplass i Arna. I første tertial 2018 ble det også bevilget på 25 millioner kroner til Antveit gravplass i Åsane. I byrådets budsjettforslag for 2019 er det foreslått å bevilge ytterligere 25 millioner kroner Antveit gravplass.

GRAVPLASS		2 019
Inntekter	Ordinær rammebevilgning 2019	22 000 000
	Tilleggsbevilgning ihht Gravferdsplan	4 000 000
	Antveit 2019	25 000 000
	Antveit 2018	25 000 000
	Fra fondavsetninger 2018	5 000 000
	Investeringsmidler - Fond til forskjønnelse	400 000
SUM		81 400 000
Utgifter		
Bygg	Lånekostnad Øvstun og Antveit gravplasser	4 000 000
	Møllendal krematorium, samt BKF's bårerom	500 000
	Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	2 000 000
	Forprosjekt Solheim og Øvstun kapell	1 000 000
Anlegg	Øvstun kapell - Rehabilitering	7 000 000
	Utrending krematorium og livssynsnøytraltsereonirom	1 000 000
	Kalkyle og forprosjekt gravplasser	1 000 000
	Antveit gravplass - ny gravplass	48 000 000
	Bevaringsplan og rehabilitering gravminner 1:2	1 000 000
	Fontene Møllendal - rehabilitering	400 000
	Navnet minnelund - Møllendal	3 000 000
	Nygård kirkegård - Inkl. Fase B og Navnet minnelund	5 000 000
	Port (Minst en pr år)	400 000
	Rehabilitering gravplass - tilrettelagte graver	5 000 000
	Universell utforming	400 000
VA - anlegg Møllendal med vannposter	1 700 000	
SUM		81 400 000

Utvidelsen av Antveit gravplass er hovedoppgaven i 2019, men investeringsbudsjettet gir også rom for viktige prioriteringer. I Bergen kommunes langtidsplan er investeringsrammen foreslått utvidet gradvis med 4 millioner kroner pr år i planperioden 2020-2023.

I 2019 skal nest siste «avdrag» på erverv av areal på Øvstun og Antveit gravplasser betales.

Hovedprosjektet er Antveit gravplass med sine 48 millioner kroner. Fase B og navnet minnelund på Nygård kirkegård blir først ferdig i 2019 og porten i nordlige del av gravplassen rehabiliteres samtidig som gravene ferdigstilles. Det er også planer om at Loddefjord gravplass skal få nye porter.

Det ønske om oppstart på ny navnet minnelund på Møllendal og der må også skulpturen «Gutt på fisk» komme på plass på sin opprinnelige plassering ved kapellene. På Møllendal mangler det mange vannposter og det er prioritert å få etablert flest mulig innen budsjettrammen. Møllendal krematorium og BKF's bårerom prioriteres i tillegg til driftsbygninger på gravplassene, med til sammen med 2,5 millioner.

Videre er rehabilitering av Øvstun kapell prioritert da vanninntrenging gjennom taket er økende, prosjektet er anslått til 7 millioner kroner. Året 2019 er preget av et behov for å få en styrket kalkyle og/eller forprosjekt ved oppstart av større prosjekter. Dette gjøres både for å kvalitetssikre selve prosjektene, men også tidsaspektet og økonomien i prosjektet. Det er satt av flere poster i

budsjettet som skal gi rom for å få en styrket planlegging fremover. Solheim kapell og utredninger initiert i gravplassplanen er prioritert, herunder bevaringsplan/verneplan samt fossilfritt krematorium og livssynsnøytralt seremonirom.

Budsjettforslag for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd for 2019

Konto	Tekst	Budsjett 2017	Foreslått budsjett 2018	Vedtatt budsjett 2018	Budsjett 2019	Merknad
3080	Møtegodtgjersle		kr 33 708	kr 33 708	kr 34 878	
3099	Arbeidsgiveravgift				kr 4 000	
	Diverse		kr 5 000	kr 5 000	kr 5 000	
3124	Servering på møtene		kr 5 000	kr 5 000	kr 5 000	
3151	Kursavgifter/oppholdsutg v/kurs		kr 15 000	kr 15 000	kr 15 000	
3151	Følgevalgtoppl. for kontrollutvalget		kr 15 000	kr 15 000		
	Skyss og kostgodtgj generelt		kr 5 000	kr 5 000	kr 5 000	
3275	Revisjonshonorar BKF	kr 400 000	kr 915 000	kr 500 800	kr 680 000	I tråd med kontrakt med Deloitte
3275	Revisjonshonorar menighetene mv.				kr 190 000	I tråd med kontrakt med Deloitte
3275	Revisjonshonorar bistand	kr 150 000			kr -	
3271	Kjøp av sekretariatstjenester	kr 100 000	kr 180 000	kr 180 000	kr 185 000	I tråd med avtale med HFK
3271	Konkurransesutsetting av revisjon		kr 40 500	kr 40 500	kr -	
3275	Ekstra tiltaksmidler		kr 30 000		kr 30 000	
	Delsum	kr 650 000	kr 1 244 208	kr 800 008	kr 1 153 878	
	Meirverdiavgift	kr -	kr 289 500	kr -	kr 277 000	
	Moms-kompensasjon	kr -	kr -289 500	kr -	kr -277 000	
	Total budsjetttramme	kr 650 000	kr 1 244 208	kr 800 008	kr 1 153 878	

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 (desember)

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
53/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 111.0 Arkivsaknr: 16/337

Bakgrunn:

Vedlagt følger forslag til revidert budsjett.

Kommentarer driftsbudsjett:

I Kirkebygg sitt budsjett er det lagt inn to endringer:

Post i budsjettet	Beløp	Kommentar
1.5 Statlig tilskudd / 5.7 Overføring til investeringsregnskapet	Kr 900.000	Gjelder rentekompensasjon – mottas som driftsinntekt, disponeres som tidligere i investeringsbudsjettet
2.2 Kjøp av varer og tjenester / 5.7 Overføring til investeringsregnskapet	Kr 2.000.000	På grunn av at reglene for å kunne søke rentekompensasjon krever at utgiftene er ført i investeringsregnskapet overføres midler fra drift- til investeringsbudsjettet for å dekke opp deler av investeringsutgiftene som ellers kunne vært ført i driftsregnskapet

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert driftsbudsjett (desember) for 2018.

Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene for gravplass, kirkebygg og kirkelig virksomhet og administrasjon slik de er presentert i fremlagt budsjettoppstilling.

2. Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert investeringsbudsjett (desember) for 2019. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene gravplass, middelalderkirker, rehabilitering kirkebygg, nyinvestering kirker og kirkelig virksomhet og administrasjon slik de er presentert i fremlagt budsjettoppstilling.
3. Kirkevergen gis fullmakt til å disponere årets mindreforbruk i drifts- og

investeringsregnskap som beskrevet i denne sak og innarbeide tilsvarende endringer i drifts- og investeringsbudsjett innen 31.12.2018.

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato

Tittel

04.12.2018 Revidert driftsbudsjett desember til FR

04.12.2018 Revidert investeringsbudsjett desember til FR

Revidert budsjett 2018 - desember	Kirkelig virksomhet og administrasjon				Kirke				Gravplass				Totalt			
	Regnskap pr 31.10.18	Revidert budsjett - oktober	Endring	Revidert budsjett - desember	Regnskap pr 31.10.18	Revidert budsjett - oktober	Endring	Revidert budsjett - desember	Regnskap pr 31.10.18	Revidert budsjett - oktober	Endring	Revidert budsjett - desember	Regnskap pr 31.10.18	Årsbudsjett	Endring	Revidert budsjett - oktober
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-3 990 318	-3 960 000		-3 960 000	-263 682	-300 000		-300 000	-16 170 812	-19 558 000		-19 558 000	-20 424 812	-19 318 000	0	-23 818 000
1.2 Salg av driftsmidler				0				0				0	0		0	0
1.3 Refusjoner/overføring	-13 423 968	-16 544 343		-16 544 343	-324 150	-400 000		-400 000	-85 807			0	-13 833 925	-16 944 343	-24 000 000	-40 944 343
1.4 Kalkulatoriske innt.v/kommunal tjenesteytingsavtale															-165 000	-165 000
1.5 Statlige tilskudd	-18 327 000	-21 860 000		-21 860 000		-900 000		-900 000	-152 100	-150 000		-150 000	-18 479 100	-22 010 000	-900 000	-22 910 000
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-61 422 483	-73 185 364		-73 185 364	-28 866 667	-34 640 000		-34 640 000	-40 067 829	-48 005 000		-48 005 000	-130 356 979	-155 720 864	0	-155 830 364
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-200			0				0	-4 270			0	-4 470	0	0	0
Sum driftsinntekter	-97 163 970	-115 549 707	0	-115 549 707	-29 454 499	-35 340 000	-900 000	-36 240 000	-56 480 818	-67 713 000	-	-67 713 000	-183 099 286	-213 993 207	-25 065 000	-243 667 707
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	78 200 827	95 078 751		95 078 751	11 452			0	5 646 126	7 518 411		7 518 411	83 858 405	102 597 162	0	102 597 162
2.2 Kjøp av varer og tjenester	15 519 589	18 575 247		18 575 247	26 455 408	35 340 000	-2 000 000	33 340 000	40 252 023	51 960 246		51 960 246	82 227 020	101 375 493	-2 000 000	103 875 493
2.3 Refusjoner/overføringer	429			0	5 248			0	6 862 370	8 234 343		8 234 343	6 868 046	8 234 343	24 000 000	32 234 343
2.4 Kalkulatoriske utg. v/kommunal tjenesteytingsavtale															165 000	165 000
2.5 Tilskudd og gaver	4 600 063	4 295 136		4 295 136				0	7 476			0	4 607 539	4 295 136	0	4 295 136
Sum driftsutgifter	98 320 908	117 949 134	0	117 949 134	26 472 108	35 340 000	-2 000 000	33 340 000	52 767 994	67 713 000	-	67 713 000	177 561 011	216 502 134	22 165 000	243 167 134
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 165 230	-1 300 000		-1 300 000				0				0	-1 165 230	-1 300 000	0	-1 300 000
Sum finansposter	-1 165 230	-1 300 000	0	-1 300 000	0	0	0	0	0	0	-	0	-1 165 230	-1 300 000	0	-1 300 000
4.1 Avskrivninger															24 000 000	24 000 000
4.2 Motpost avskrivninger															-24 000 000	-24 000 000
Netto driftsresultat	-8 291	1 099 427	0	1 099 427	-2 982 391	0	-2 900 000	-2 900 000	-3 712 823	0	-	0	-6 703 506	1 208 927	-2 900 000	-1 800 573
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-1 099 427		-1 099 427				0				0	-1 208 927		0	-1 099 427
5.3 Bruk av bundne fond				0				0				0	0		0	0
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	67 518			0				0				0	67 518	0	0	0
5.7 Overføring til investeringsregnskapet				0			2 900 000	2 900 000				0	0		2 900 000	2 900 000
Sum interne finansieringsstransaksjoner	67 518	-1 099 427	0	-1 099 427	0	0	2 900 000	2 900 000	0	0	-	0	67 518	-1 208 927	2 900 000	1 800 573
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	59 226	0	0	0	-2 982 391	0	0	0	-3 712 823	0	-	0	-6 635 988	0	0	0

	Regnskap 31.10.2018	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett oktober	Endring desember	Revidert budsjett desember
Investeringsregnskap 2018					
Investeringer i anleggsmidler	59 325 494	85 124 000	81 669 499		81 669 499
Moms generell komp.ordn.inv.	14 799 914	0	0	-18 000 000	-18 000 000
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	1 062 231	0	1 062 231		1 062 231
Dekning av tidl.års udekket	3 333 333	4 000 000	4 000 000		4 000 000
Avsetninger	39 371 670	0	34 750 000	2 900 000	37 650 000
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	117 892 642	89 124 000	121 481 730	-15 100 000	106 381 730
Finansiert slik:					0
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-3 000	0	0		0
Refusjoner	-14 799 914	0	0	18 000 000	18 000 000
Tilskudd til investeringer	-89 406 167	-70 300 000	-101 130 000		-101 130 000
Sum ekstern finansiering	-104 209 081	-70 300 000	-101 130 000	18 000 000	-83 130 000
Overført fra driftsbudsjettet	-	0	0	-2 900 000	-2 900 000
Bruk av avsetninger	-1 062 231	-18 824 000	-20 351 730		-20 351 730
Bruk av tidligere års udisponert	-1 062 231	-18 824 000	-20 351 730	-2 900 000	-23 251 730
SUM FINANSIERING	-105 271 312	-89 124 000	-121 481 730	15 100 000	-106 381 730
Udekket/udisponert	12 621 330	0	0	-	0

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.10.2018

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
54/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Træet, Elin

Arkiv: KA - 131.0

Arkivsaknr: 18/93

Bakgrunn:

Vedlagt følger økonomirapport pr 31.10.2018.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.10.2018 til orientering.

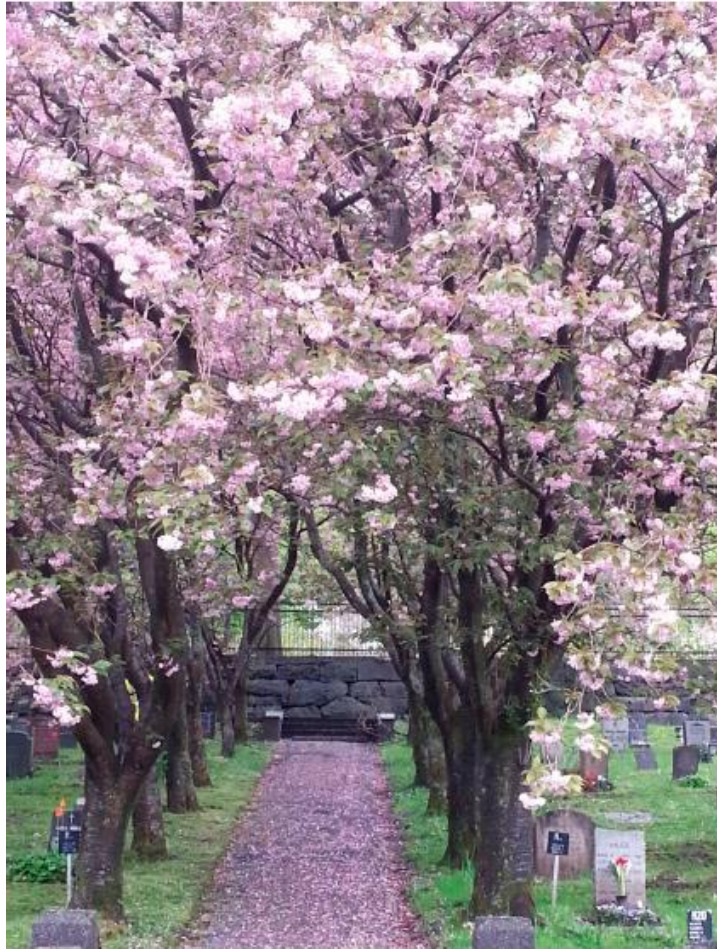
KIRKEVERGEN I BERGEN 03.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Træet, Elin
økonomirådgiver

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
03.12.2018	2018 10 31 - Økonomirapport-FR

**ØKONOMIRAPPORT PR
31.10.2018 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD**

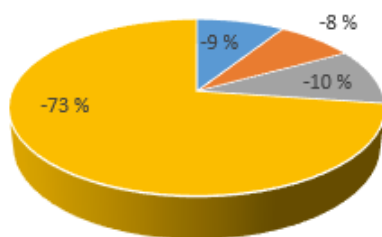
Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte. Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

Inntektene i driftsregnskapet kommer hovedsakelig fra kommunen.

Hvor kommer inntektene fra

- 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter
- 1.3 Refusjoner/overføring
- 1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke
- 1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune

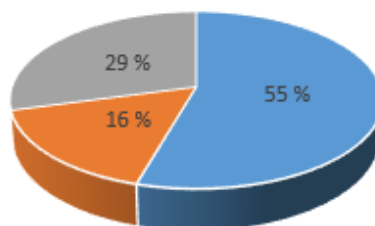
Hva brukes pengene til

- 2.1 Lønn og Sosiale utgifter
- 2.2 Kjøp av varer og tjenester
- 2.3 Refusjoner/overføringer
- 2.5 Tilskudd og gaver

Hvis vi fordeler driftsutgiftene til de ulike tjenesteområdene, så får vi denne fordelingen:

Ressursbruk i BKF

- Kirkelig virksomhet og administrasjon
- Kirkebygg
- Gravplass

Totaloversikt drift

Regnskap pr. 31.10.2018 83,33 % av året	Totaloversikt				
	Regnskap 31.10.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.10.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-20 424 812	-23 318 000	-19 318 000	87,6 %	-17 861 595
1.2 Salg av driftsmidler	0	0	0		-25 000
1.3 Refusjoner/overføring	-13 833 925	-16 944 343	-16 944 343	81,6 %	-7 718 798
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	-18 479 100	-22 010 000	-22 010 000	84,0 %	-18 394 538
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-130 356 979	-155 830 364	-155 720 864	83,7 %	-129 936 403
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-4 470	0	0		-102 960
Sum driftsinntekter	-183 099 286	-218 102 707	-213 993 207	84,0 %	-174 039 293
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	83 858 405	102 597 162	102 597 162	81,7 %	79 760 331
2.2 Kjøp av varer og tjenester	82 227 020	105 375 493	101 375 493	78,0 %	79 217 454
2.3 Refusjoner/overføringer	6 868 046	8 234 343	8 234 343		8 413
2.5 Tilskudd og gaver	4 607 539	4 295 136	4 295 136	107,3 %	3 701 903
Sum driftsutgifter	177 561 011	220 502 134	216 502 134	80,5 %	162 688 102
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 165 230	-1 300 000	-1 300 000	89,6 %	-968 604
Sum finansposter	-1 165 230	-1 300 000	-1 300 000	89,6 %	-968 604
Netto driftsresultat	-6 703 506	1 099 427	1 208 927	-609,7 %	-12 319 796
5.2 Bruk av disposisjonsfond	0	-1 099 427	-1 208 927	0,0 %	0
5.3 Bruk av bundne fond	0	0	0		0
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	67 518	0	0		77 137
5.6 Avsatt til bunde fond	0				0
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	0	0	0		5 000 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	67 518	-1 099 427	-1 208 927	-6,1 %	5 077 137
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-6 635 988	0	0		-7 242 659

Utgifter til strøm pr 31.10.2018 er ca kr 1,3 mill høyere enn for tilsvarende periode i fjor (lang og kald vinter / høyere strømpris). Øvrig kjøp av varer og tjenester justeres tilsvarende. Utover dette er det ingen indikasjoner på vesentlige avvik fra budsjett.

Post 1.3 refusjoner/overføringer og post 2.3 refusjoner og overføringer gjelder blant annet intern overføring av ressursbruk på gravplass som blir utgiftsført på kirkelig virksomhet og administrasjon. Eksempler på dette er fellesutgifter som IKT-utgifter og regnskapstjenester. Pr. 31.10 er det bokført interne overføringer på 6,9 mill kroner tilsvarende 10/12 av årsbudsjettet. Dette er en teknisk føring som verken har resultat effekt på totalnivå eller likviditetseffekt.

Totaloversikt investering

Investeringsregnskap 2018	Regnskap 31.10.2018	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 31.10.2017
Investeringer i anleggsmidler	59 325 494	81 669 499	85 124 000	58 004 455
Moms generell komp.ordn.inv.	14 799 914	0	0	14 492 571
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	1 062 231	1 062 231	0	0
Dekning av tidl.års udekket	3 333 333	4 000 000	4 000 000	3 500 000
Avsetninger	39 371 670	34 750 000	0	15 861 113
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	117 892 642	121 481 730	89 124 000	91 858 138
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-3 000	0	0	-1 108 780
Refusjoner	-14 799 914	0	0	-14 492 571
Tilskudd til investeringer	-89 406 167	-101 130 000	-70 300 000	-64 647 833
Sum ekstern finansiering	-104 209 081	-101 130 000	-70 300 000	-80 249 183
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	-5 000 000
Bruk av avsetninger	-1 062 231	-20 351 730	-18 824 000	0
Bruk av tidligere års udisponert	-1 062 231	-20 351 730	-18 824 000	-5 000 000
SUM FINANSIERING	-105 271 312	-121 481 730	-89 124 000	-85 249 183
Udekket/udisponert	12 621 330	0	0	6 608 955

Investeringsbudsjettet er vedtatt på rammenivå, enkeltprosjekter er kommentert under de respektive områdene.

Posten «Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l er på kr 1.062.231.

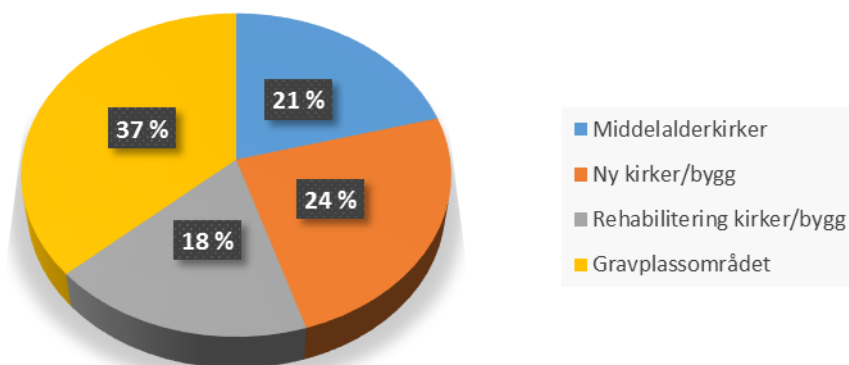
Dette gjelder kjøp av aksjer i og ansvarlig lån til Kirkepartner AS (ref.BKF-sak 04/18).

Kjøp av aksjer utgjør kr 18.096, ansvarlig lån kr 1.044.135.

Årsaken til at vi har et udekket beløp er at vi ikke har inntektsført budsjettet overføring fra fond.

Merverdiavgift på investeringer bruttoføres («Moms generell komp.ordn.inv» / «Refusjoner»), og har ingen resultat effekt. Beløpene blir innarbeidet i budsjettet ved slutten av året.

Fordeling investeringutgifter budsjett 2018

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap pr. 31.10.2018 83,33 % av året	Kirkelig virksomhet og administrasjon				
	Regnskap 31.10.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.10.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-3 990 318	-3 960 000	-3 960 000	100,8 %	-3 865 093
1.2 Salg av driftsmidler					-25 000
1.3 Refusjoner/overføring	-13 423 968	-16 544 343	-16 544 343	81,1 %	-7 348 324
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	-18 327 000	-21 860 000	-21 860 000	83,8 %	-18 246 418
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-61 422 483	-73 185 364	-73 075 864	83,9 %	-65 961 889
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlende midler	-200				-45 162
Sum driftsinntekter	-97 163 970	-115 549 707	-115 440 207	84,1 %	-95 491 887
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	78 200 827	95 078 751	95 078 751	82,2 %	74 441 113
2.2 Kjøp av varer og tjenester	15 519 589	18 575 247	18 575 247	83,5 %	16 434 090
2.3 Refusjoner/overføringer	429				8 413
2.5 Tilskudd og gaver	4 600 063	4 295 136	4 295 136	107,1 %	3 485 250
Sum driftsutgifter	98 320 908	117 949 134	117 949 134	83,4 %	94 368 866
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 165 230	-1 300 000	-1 300 000	89,6 %	-968 604
Sum finansposter	-1 165 230	-1 300 000	-1 300 000	89,6 %	-968 604
Netto driftsresultat	-8 291	1 099 427	1 208 927	-0,8 %	-2 091 624
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-1 099 427	-1 208 927	0,00 %	
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	67 518				77 137
5.6 Avsatt til bunde fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					
Sum interne finansieringstransaksjoner	67 518	-1 099 427	-1 208 927	-6,1 %	77 137
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	59 226	0	0		-2 014 488

Post 1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke. Vi har mottatt a konto tilskudd for både 1. og 2. halvår. Tilskuddene for 2018 er på samme nivå som i fjor og er således ikke regulert med 2,7% som forespeilet.

Post 2.1 Utgifter til lønn og sosiale utgifter hittil i år ligger på samme nivå i prosent av budsjett som i 2017.

Investering

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 31.10	Revidert Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Budsjett
IKT1601 Ny IT-løsning	311 028	465 499	465 499	66,8 %	
Sum	311 028	465 499	465 499		0

Vi har et investeringsprosjekt som vi påbegynte i 2016, ny IKT- og telefoniløsning i BKF. Totalrammen for prosjektet var 5 millioner, vi brukte 3,5 millioner i 2016 og 1 mill. i 2017. De resterende midlene vil bli brukt i år, blant annet til oppgradering av nettverkløsning i kirker og menighetskontor.

Kirkebygg

Drift

Regnskap pr. 31.10.2018 83,33 % av året	Kirkebygg				
	Regnskap 31.10.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.10.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-263 682	-300 000	-300 000	87,9 %	-159 787
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-324 150	-400 000	-400 000	81,0 %	-155 844
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke					
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-28 866 667	-34 640 000	-34 640 000	83,3 %	-28 107 500
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					
Sum driftsinntekter	-29 454 499	-35 340 000	-35 340 000	83,3 %	-28 423 131
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	11 452				22 952
2.2 Kjøp av varer og tjenester	26 455 408	35 340 000	35 340 000	74,9 %	26 150 236
2.3 Refusjoner/overføringer	5 248				
2.5 Tilskudd og gaver					208 000
Sum driftsutgifter	26 472 108	35 340 000	35 340 000	74,9 %	26 381 188
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	-2 982 391	0	0		-2 041 942
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond					
5.6 Avsatt til bunde fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					1 200 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		1 200 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-2 982 391	0	0		-841 942

Utgifter til strøm pr 31.10.2018 er ca kr 1,1 mill høyere enn for tilsvarende periode i fjor (lang og kald vinter / høyere strømpris). Øvrig kjøp av varer og tjenester justeres tilsvarende.

Investering

Med unntak av «rehabilitering kirker» er investeringsmidler på fond pr 31.12.2017 innarbeidet i rapportene.

Middelalderkirker

Vi har fire middelalderkirker i Bergen - Mariakirken, Domkirken, Korskirken og Fana kirke.

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 31.10	Revidert Budsjet	Fondsavsetning pr 31.12.17	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Budsjet
Inntekter					
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		17 200 000			17 200 000
Rentekompensasjon		464 000			464 000
Sum inntekter		17 664 000			17 664 000
Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Budsjet	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Domkirken/Korskirken rehabilitering		17 464 000			17 464 000
DOMKIRKEN	12 655 461				
KORSKIRKEN	13 293 337				
FANK1501, diverse rehabilitering Fana kirke	53 800	200 000			200 000
Sum utgifter	26 002 598	17 664 000	8 428 638	147,2 %	17 664 000

Fana kirke – nytt kjøkken

Fana kirke har fått nytt klokke-kjøkken (over: det gamle kjøkkenet, til venstre: det nye)

Budsjettjustering Domkirken-Korskirken

Ved inngangen til 2017 og 2018 forlangte kirkevergen, med fellesrådet i ryggen, at tempoet i prosjektet med Korskirken og Domkirken ble forsert. Dette har skjedd til fulle. Tempoet har vært stort begge disse årene. Planen var at alle tilgjengelige prosjektmidler skulle være brukt opp ved utgangen av 2018.

Dessverre klarte vi ikke helt å styre farten på alle punkt. Vi har tidligere informert om kobbertaket som ble dyrere enn planlagt. I tillegg fikk vi pålegg fra Bergen Vann, med kort tidsfrist, om å få lagt ny avløpsledning fra Domkirken. Riksantikvaren gav tillatelse, mot at NIKU fikk gjøre nødvendige arkeologiske gravinger underveis. Slike ting koster penger, og vi kunne ikke avslutte prosjektet midt i, uten at det ville få for store konsekvenser for menighetens aktiviteter i Domkirken.

Ettersom fellesrådet har ledige fondsmidler innenfor andre kirkebyggområder, vil vi be fellesrådet om å få lov til å benytte 4 millioner fra disse fondene nå i 2018, mot å tilbakeføre de samme midlene i januar 2019.

Denne overskridelsen vil ikke ha innvirkning på den prognosen vi tidligere har gitt om en forventet innsparing i totalprosjektet på 25%, i overkant av 100 millioner kroner.

Statsbudsjett – penger til middelalderkirker i stein

I budsjettavtalen mellom KRF og regjeringen ble det satt av penger til å få startet opp med rehabiliteringsprogram for middelalderkirker i stein. En forsiktig start i 2019 (10-20 millioner), med planer om opptrapping fra 2020 (100 millioner per år?). Vi har startet arbeidet for å prøve å få noen av midlene som er bevilget hit til Bergen, men foreløpig er det ikke bestemt om det er kirken/KA eller Riksantikvaren som skal forvalte og dele ut midlene.

Rehabilitering kirkebygg

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.10	Revidert Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Investeringsmidler - kirker		10 900 000			10 900 000
Inndekning fra fond (rentekompensasjon m.m.)		4 000 000			4 550 000
Sum inntekter		14 900 000			15 450 000
Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Rehabilitering kirker		12 300 000			11 800 000
STOK1701 Storetveit kirke, fjerning av fukt fra kirkeveggen	150 630	400 000		37,7 %	400 000
SANK1501,1601,1701, 1702, Sandvikskirken, rehabilitering, kor og innvendig	3 170 712	3 600 000		88,1 %	3 100 000
JOHK1701 Johanneskirken rehabilitering	421 979	500 000		84,4 %	2 000 000
EIDK1801 Eidsvåg kirke - rehabilitering vegger og vindu	1 737 185	2 100 000		82,7 %	2 300 000
SLEK1801 Slettebakken kirke - skifte av takvindu	300 931	300 000		100,3 %	500 000
EIDK1601 Diverse oppgraderinger Eidsvåg Kirke, EIDK1602 Taklekkasjer	136 971	650 000		21,1 %	1 000 000
BISK1601 Biskopshavn kirke - rehab ihht tilstandsanalyse	927 596	1 600 000		58,0 %	1 500 000
Solheim kirke, rehabilitering ifm nye kontor		1 000 000		0,0 %	1 000 000
SØRK1801 Søreide kirke - nytt prestekontor	224 866	400 000		56,2 %	
ÅRSK1802 Årstad kirke - forsterkning loft	43 369	100 000		43,4 %	
ÅSAK1702 Åsane kirke - opprusting av uteareal	450 000	350 000		128,6 %	
FYLK1601 Fyllingsdalen kirke - diverse oppgraderinger	6 073				
FYLK1602 Fyllingsdalen kirke - radon	32 059				
FYLK1701 Fyllingsdalen kirke - takreparasjoner	140 959	400 000		35,2 %	
KDØR1701 Kirkedører - rehabilitering og vedlikehold	8 885				
NYKK1701 Nykirken Tilstandsanalyse	216 574	200 000		108,3 %	
SKJK1801 Skjold kirke - maling	426 165	600 000		71,0 %	
STOM1701 Storetveit menighetshus - prostekontor	16 316				
STOM1702 Storetveit menighetshus - møterom	74 173	100 000		74,2 %	
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering					500 000
ENØK-tiltak; ENØK1501, ENØK1801, LODK1601	343 905	850 000		40,5 %	1 000 000
Universell utforming (SANK1703, ÅRSK1801, BIRA1801)	59 883	1 750 000		3,4 %	1 750 000
Reserve					400 000
Sum	8 889 232	14 900 000		59,7 %	15 450 000

Søreide

Prestekontoret er ferdig, og tatt i bruk.

Årstad kirke – forsterking av taket

Denne er fullført og overlevert.

Sælen kirke – grunnforhold

Måling av nå-tilstand er gjennomført. Venter noen måneder før vi måler på nytt. Et annet problem i Sælen er begynnende vannlekkasjer i tårnet. Vi hadde store lekkasjer i Sælen når kirken var ny – inntil de impregnerte kirken. Slike impregneringer fungerer godt på kort sikt, men har vist seg å gi uheldige virkninger på lang sikt. Vi holder på å utrede saken videre.

Eidsvåg kirke

Arbeidet med veggene er fullført. En rekke stoler innvendig blir rehabilitert. Alterringen har fått nye knefall. (Se bilder under) Nå i desember fullfører vi ny drenering på utsiden, ved inngangspartiet. Innvendig malerarbeid fullføres i januar.

Åsane kirke – nytt inngangsparti

Prosjektet ventes ferdig i løpet tidlig desember. Vi har fått noen ekstrakostnader på grunn av pålegg fra Bergen Vann vedrørende omlegging av drenering. (Vi får ikke lenger bruke offentlig avløpsnett som tidligere, men må drenere bort vannet på egen grunn). Ekstraregningen er beregnet til 25000,-

Sandvikskirken – kortak

Prosjekt kortak er ferdigstilt. Vi hadde overlevering i november. Malingsarbeid innvendig også fullført.

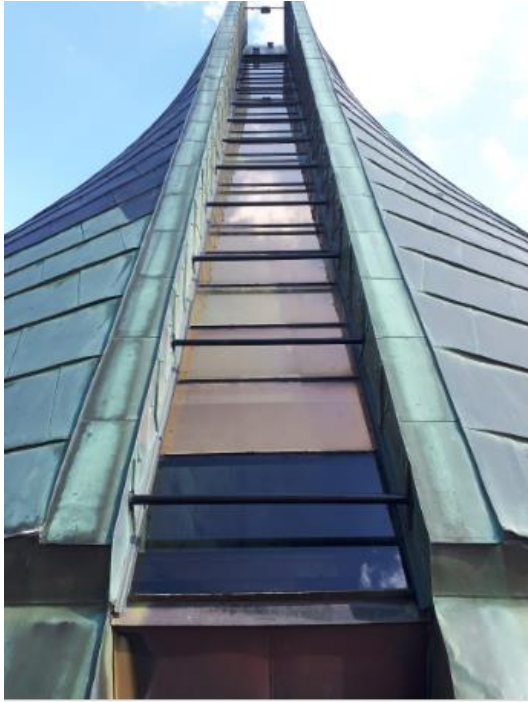
Sandvikskirken – kortaket ferdig lagt (med duebånd). Innvendig er det ny kirkeløper og snekkeren har laget salmebokvogn.

Skjold kirke – maling

Skjold kirke hadde stort behov for maling – nå er malingsarbeidet fullført.

Sluttbefaring Skjold, med murerleder Frank Henriksen og Byggdrifter Antonio Romao (bildet til høyre er kirken før arbeidet startet)

Slettebakken har fått nye takvinduer i år, og sier de endelig har fått tett tak. Oppgradert varme i kirkerommet fullføres i desember.

Storetveit kirkekontor – prostekontor

Prosjektet er ferdig.

Storetveit kirke – «Våt kirkevegg»

Vi foretar jevnlige målinger av kirkeveggen, har gjort det hele året. Nå har vi også fått en rapport og planlegger videre arbeid. Vi forventer å kunne ordne veggen innvendig i 2019. Vi har også inne søknad hos Riksantikvaren om å få legge til ekstra nedløpsrenner. Til disse vil vi måtte ordne ny drenering.

Biskopshavn kirke – rehabilitering

Første trinn var ferdig i sist rapport.

For neste trinn var vi anbefalt av stillas- og liftleverandøren å bruke lift. Når vi skulle starte prosjektet, så vi at lift ikke fungerte etter hensikten. Det ble derfor bestemt å bruke stillas i stedet. Men med bruk av stillas, må vi vite at alt kan fullføres når vi først setter opp stillaset – tømmerarbeid og maling. Dette er for usikkert så seint på året, så prosjektet er utsatt til våren 2019.

Universell utforming

I Birkeland kirke har vi fullført planlagt tilpasning inne. Ute har vi laget en midlertidig rampe, i påvente av prosjektet med tilbygget som vil inkludere endelig løsning der rullestolene ruller inn uten rampe.

For Årstad og Sandvikskirken har vi hatt utfordringer med byggesøknadene. Disse er foreløpig ikke utført.

Birkeland kirke, rampe og plass for rullestol

Nye kirker

NYE KIRKER

Inntekter	Regnskap 31.10	Revidert Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Budsjett
Sædalen kirkebygg		10 000 000	20 238 786		10 000 000
Investeringsmidler - nye kirker		10 800 000	18 911 018		10 800 000
Sum inntekter		20 800 000	39 149 804		20 800 000
Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
BIRA1430 Birkeland kirke, utvidelse	231 351	4 300 000	17 628 528		7 700 000
SOLK1601 Solheim kirke, nye kontor	9 744 604	5 200 000	782 490		1 800 000
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	18 634	750 000	20 238 786		11 000 000
Haukås nærkirke		300 000			300 000
Reserve			500 000		
Til investeringsfond - årets bevilgning til Sædalen kirke		10 250 000			
Sum utgifter	9 994 589	20 800 000	39 149 804	48,1%	20 800 000

Sædalen

Vi (Menighetens byggekomité, BKF, Akasia) hadde møte med planavdelingen i kommunen angående vannutfordringene på den tiltenkte kirketomten. Dette jobber vi videre med frem mot endelig behandling av reguleringsplanen. Bildet viser en skjematisk tegning av hvordan tomten kan brukes. Det vil være arkitektene som bestemmer utforming og endelig plassering av kirken.

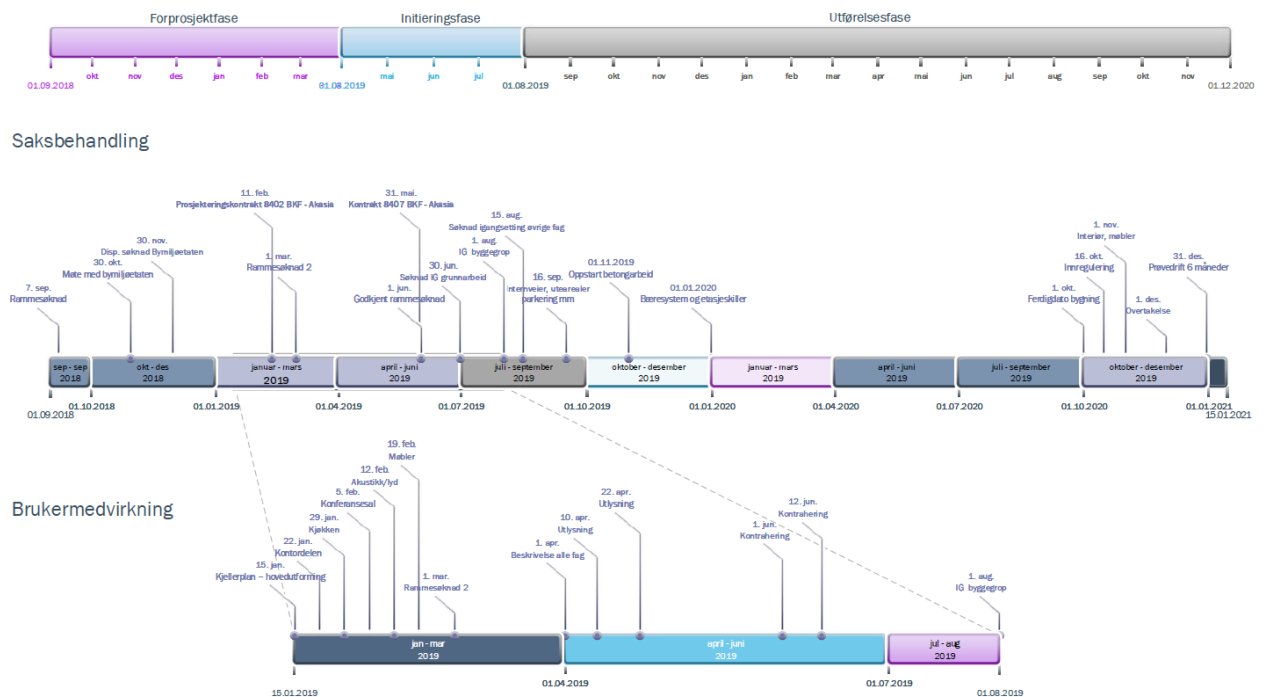
Birkeland

Kartene har blitt endret siden vi jobbet med søknaden om tilbygg i vår. Det som tidligere stod oppført som en privat vei gjennom soknets eiendom, er nå oppført som kommunal gang/sykelsti med mulighet for bilkjøring. For oss betyr det at vi må sende inn søknaden på nytt, men først etter å ha hatt diverse avklaringer med trafikketaten om alle avkjørslar fra parkeringsplasser m.m. inn på denne veien som ikke lenger er privat.

Vi har hatt avklaringsmøter med trafikketaten og papirer er sendt inn, men dette forsinker prosjektet med mange måneder.

Birkeland kirketilbygg – overordnet fremdriftsplan 2018-2020

2. november 2018

Gravplass

Drift

Regnskap pr. 31.10.2018 83,33 % av året	Gravplass				
	Regnskap 31.10.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.10.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-16 170 812	-19 058 000	-15 058 000	107,4 %	-13 836 715
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-85 807				-214 629
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	-152 100	-150 000	-150 000	101,4 %	-148 120
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-40 067 829	-48 005 000	-48 005 000	83,5 %	-35 867 014
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-4 270				-57 798
Sum driftsinntekter	-56 480 818	-67 213 000	-63 213 000	89,4 %	-50 124 276
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	5 646 126	7 518 411	7 518 411	75,1 %	5 296 265
2.2 Kjøp av varer og tjenester	40 252 023	51 460 246	47 460 246	84,8 %	36 633 129
2.3 Refusjoner/overføringer	6 862 370	8 234 343	8 234 343		0
2.5 Tilskudd og gaver	7 476				8 653
Sum driftsutgifter	52 767 994	67 213 000	63 213 000	83,5 %	41 938 047
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	-3 712 823	0	0		-8 186 229
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond					
5.6 Avsatt til bundne fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet			0		3 800 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		3 800 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-3 712 823	0	0		-4 386 229

Post 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter ligger over periodisert budsjett. Fakturering av festeavgifter er a jour pr 31.10.

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester ligger over periodisert budsjett. Det er spesielt posten «planlagt vedlikehold» som trekker opp, blant annet fordi det for tiden gjennomføres et større nødvendig arbeid knyttet til trepleie på gravplassene. Kostnadsnivå på øvrige poster tilpasses totalbudsjettet.

Investering

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

	Regnskap 31.10	Revidert Budsjet	Budsjettert saldo på fond pr 31.12.18	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
Inntekter					
Investeringsmidler		21 400 000			21 400 000
Fra ubundet investeringsfond		9 910 000	44 781		9 910 000
Fra bundet investeringsfond		3 900 000	1 005 744		3 900 000
Sum inntekter		35 210 000	1 050 526		35 210 000
Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Budsjet	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjet
AASG1701 Assistentkirkegården - støpejernsgjerde	2 390 843	3 000 000		79,7 %	3 000 000
ANTG1701 Antveit gravplass - nyanlegg	1 900 560	3 000 000		63,4 %	10 000 000
FYLG1701, FYLG1501, FYLG1401 Fyllingsdalen gravplass - ombygging lagerplass	2 414 305	2 500 000		96,6 %	2 100 000
FYLG1702 Fyllingsdalen navna minnelund	683 801	700 000		97,7 %	300 000
LODG1601 Loddefjord gravplass - Heving av terreng	1 133	100 000		1,1 %	100 000
LODG1602 Loddefjord gravplass - Utvidelse av muslimsk gravfelt	2 017 356	2 000 000		100,9 %	1 500 000
MØLG1703 Rehabilitering landskap kapell	2 450 126	3 200 000		76,6 %	3 200 000
NYGG1701, NYGG1501 Nygård kirkegård - fase B	479 059	3 500 000		13,7 %	2 300 000
Tilstandsanalyser anlegg og treplan		850 000		0,0 %	1 850 000
TENG1218 Tennebekk gravplass - reguleringsarbeid	187 611	400 000		46,9 %	1 700 000
MØLC1601 Møllendal krematorium - Nytt styringssystem krematorieovnene		200 000			
MØLC1801 Møllendal krematorium - Utskifting bunn og støttemur	266 823	300 000		88,9 %	500 000
BORG1801 Borgstova Rehabilitering bygg og bårerom	39 386	1 160 000		3,4 %	1 160 000
STOG1701 Navnet minnelund Storetveit	610 089	600 000		101,7 %	300 000
GRAV1801 Frigjøring areal	366 116	2 000 000		18,3 %	2 000 000
TILG1801 Tilstandsanalyser gravplassbygg	100 000				
Div Møllendal (MØLG1701, MØLG1505, MØLG1504, MØLG1502)	197 507	200 000		98,8 %	
Navnet minnelund - Åsane		500 000			
Navnet minnelund - Nygård og Årstad nye					1 200 000
Sum utgifter inneværende års prosjekter	14 104 713	24 210 000		58,3 %	31 210 000
Overføres til investeringsfond		7 000 000			
Finansiering kjøp av gravplassareal Antveit og Øvsttun	3 333 333	4 000 000		83,3 %	4 000 000
SUM	17 438 046	35 210 000		49,5 %	35 210 000

Assistentkirkegården

Ferdigstilt. Siste faktura belastes i november. Innenfor budsjett.

Antveit gravplass

Prosjektering pågår, stiler mot utlysning av prosjektet innen 1.3.19, «fot i bakken møte» for utforming og løsninger 14.november.

Borgstova. Utendørs rehabilitering

Ny kledning, vinduer i fasade og tak og dører. Løsninger avtalt med byantikvaren.

Fyllingsdalen gravplass. Ombygging av lagerplass til kistegraver.

Prosjektet er ferdigstilt og overlevert. Gress vil bli sådd til våren og sak om ferdig godkjent gravfelt kommer til fellesrådet i februar. Etter dagens beregninger gir feltet kapasitet for kistegraver til 2023.

Møllendal gravplass – Rehabilitering landskap terreng

Plassen er ferdigstilt og arbeidet er utført av Bergen Bydrift AS. Plassen er ikke overlevert og der er pr i dag uenighet om udokumenterte endringsmeldinger.

Nygård kirkegård – Fase B og navnet minnelund

Siste prosjektering foregår. Planteplanen begrenses og porten som inngår i prosjektet omprosjekteres etter råd fra smed og prosjekterende.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Høringssvar til forslag til ny kirkeordning

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
55/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Tove Margrete Nordmark
Saksbeh.: Tove Margrete Nordmark

Arkiv: KA - 011.0 Arkivsaknr: 18/295

Bakgrunn:

Fellesrådet gjorde i sitt møte 30. oktober 2018 følgende vedtak:

- 1. Det oppnevnes en gruppe for å utarbeide et forslag til høringssvar. Gruppen består av følgende personer: Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide, Tor Nordeide, Signe Sandberg, Petter Bjerksund og Asbjørn Vilkenen.*
- 2. Forslag til høringssvar til Kirkeordning for Den norske kirke legges frem for fellesrådet i møtet 12. desember 2018.*

Før arbeidet med høringsuttalelsen startet fikk BKF melding om at Petter Bjerksund har trukket seg fra menighetsrådet i Eidsvåg, og dermed som representant i fellesrådet – han har derfor heller ikke deltatt i arbeidsgruppen.

Arbeidsgruppen har hatt tilgang på høringsbrev, høringsnotat og selve utkastet til kirkeordning – i tillegg til et «lovspeil», en oppstilling av nye paragrafer med referanse til dagens kirkelov og annet relevant regelverk. Arbeidsgruppen har hatt to møter. Forslaget til høringssvar ligger vedlagt. Av forslaget fremgår det at på noen punkter er arbeidsgruppen delt i sin anbefaling. Dette må fellesrådet må ta stilling til.

Forslaget til ny kirkeordning var vedlagt forrige fellesrådsmøte og er tilgjengelig på flg. side:

<https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/2018/horinger-i-kirkeradets-regi/kirkeordning-regelutkast-endelig.pdf>

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fellesrådet vedtar vedlagte forslag til høringssvar med de justeringer som fremkom i møtet

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Tove Margrete Nordmark
Sjef menighetsavdeling

Vedlegg:

Dok.dato

04.12.2018

Tittel

Utkast til høringssvar om ny kirkeordning

Forslag til ny kirkeordning - hørings svar fra Bergen kirkelige fellesråd

Bergen kirkelige fellesråd anerkjenner Kirkerådets anbefaling om at hovedtrekkene ved dagens ansvars- og oppgavefordeling i Dnk midlertidig føres videre og at ny kirkeordning i stor grad ivaretar kontinuitet. I tillegg vil vi gi følgende innspill:

Grunnlagskapittelet til ny kirkeordning (kap 1) – her må formuleringen i dagens kirkelov §1 fortsatt ha en plass:

Formålet med loven er å legge forholdene til rette for et aktivt engasjement og en stadig fornyelse i den evangelisk-lutherske folkekirke i Norge.

§ 3 Dåp og tjeneste

Det er her viktig å understreke sammenhengen mellom tro og dåp. Vi foreslår justert overskrift og formulering (uthevet):

§ 3 Dåp, **tro** og tjeneste

*.....alle døpte er kalt til å **tro på Jesus Kristus**, tjene Gud og medmennesker, og å ta del i kirkens liv.*

§ 4 Den norske kirkes oppdrag

Gudstjenesten er uløselig knyttet til det å være kirke. Menigheten utrustes til tjeneste i gudstjenesten, men også i andre fellesskap der ordet blir delt og forkynt. Dette perspektivet hører også med. Vi foreslår ny formulering:

Det kristne fellesskapet er en samling i Jesu navn. Forsamlingen blir utrustet og utsendt slik at kirken (de kristne) kan virkeliggjøre sitt kall til å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

§ 5 tjenestefellesskap og de vigslede tjenestene

Når tjenestefellesskapet skal differensieres, er det viktig å trekke frem dem som sitter i de valgte organer. Akkurat som man skiller mellom ansatte og vigslede, bør det skilles mellom frivillige og dem som har påtatt seg et tillitsverv i kirken. Vi foreslår flg. formulering (uthevet):

*Den norske kirkes oppdrag blir ivaretatt i et tjenestefellesskap av frivillige, **demokratisk valgte**, ansatte og vigslede personer.....*

§ 7 Samisk kirkeliv

Denne paragrafen er en unødvendig presisering som kan oppleves diskriminerende. At samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Dnk, er selvsagt slik som det fremgår bl.a. av § 42 og 43 om samisk kirkeråds sammensetning og oppgaver.

§ 9 Kirkelig inndeling, navn på kirker og kirkelige enheter, særskilte menighetsformer

Vi mener at de kirkelige organer som blir berørte av endringene må få uttale seg før endringene blir besluttet, og foreslår flg. justert formulering (uthevet):

*.....Andre endringer i den kirkelige inndeling samt navn på kirke, sokn og prosti fastsettes av bispedømmerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av kirkemøtet – **etter uttalelse fra de kirkelige organer som blir berørt.***

§ 10 Kirkens organer

Paragrafen slår fast at Kirkemøtet er trossamfunnet Den norske kirkes øverste representative og besluttsende organ. Denne formuleringen gir kirkemøtet en ny formell status, og kan kirkeordningen bare gjøre dette? Her etterlyser vi en konsekvensanalyse i forhold til soknets juridiske status.

§ 11 Tilhørighet og medlemskap

Første ledd – formuleringene her er for begrensede på hvem som kan være medlem av Dnk.

§ 11 fjerde ledd – «Utmelding kan alltid skje skriftlig.» her vil vi stryke ordet **alltid** og foreslår ny setning: *Utmelding kan skje skriftlig*

§ 13 medlemskap i kirken – tredje ledd. Budskapet her er uklart

§ 15 Soknets organer – første ledd

«I kommuner med flere sokn, skal det i tillegg være et kirkelig fellesråd.»

Et mindretall i arbeidsgruppen (Sandberg) foreslår at ordet **skal** byttes ut med **kan**.

§ 15 annet ledd

«Menighetsråd innenfor en og samme kommune kan med bispedømmerådets godkjenning etablere et felles menighetsråd etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.»

Et mindretall i arbeidsgruppen (Sandberg) foreslår at dette leddet tas bort

§ 15 fjerde ledd

Et mindretall i arbeidsgruppen (Sandberg) foreslår flg. tillegg (uthevet):

*I kommuner med særlig mange sokn kan kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av kirkemøtet også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd, **enten i form av prostiråd eller andre inndelinger som bidrar til å klargjøre fellesrådenes primære oppgave som samarbeidsorgan og menighetsrådets primære oppgave som styringsorgan for soknet.***

§ 20 Menighetsrådets oppgaver – tredje ledd

«Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal godkjennes av kirkelig fellesråd.»

Et mindretall i arbeidsgruppen (Sandberg) foreslår endring (uthevet)

*Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal **drøftes med** kirkelig fellesråd*

§ 28 Forvaltning av kirkene og begrensning av rådighet – første ledd

«Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet»

Her etterspør vi hvilket departement det henvises til, og hvorfor departementet skal sette begrensninger på kirkens råderett over kirkene.

§5 Kirkemøtets sammensetning

«Kirkemøtet består av preses i Bispemøtet, medlemmene av bispedømmerådene og ett medlem valgt etter nærere regler fastsatt av Kirkemøtet.

Flertallet (Gjervik, Krokeide, Nordeide, Vilkenen) foreslår at sammensetning må gjennomtenkes slik at kirkemøtet har en tydelig forankring i soknet.

§ 36 Kirkemøtets oppgaver – annet ledd:

«Kirkemøtet

- a) Gir uttalelse i saker om vesentlige endringer i bestemmelsene i kapittel 3 i trossamfunnsloven..»

Siden trossamfunnsloven ennå ikke er vedtatt, mener vi dette er en for spesifikk henvisning og foreslår å stryke ordene **bestemmelsene i kapittel 3**. Denne endringen samsvarer bedre med dagens kirkelov. Ny tekst blir da

a) Gir uttalelse i saker om vesentlige endringer i trossamfunnsloven

§39 Bispemøtet – andre ledd

Det er behov for utredning av hva som menes med bispemøtets tilsyn (versus biskopens tilsynsansvar) og hva som er innholdet i begrepet «pastoralt lederskap».

§ 41 Klagenemndas oppgaver

Denne paragrafen har en henvisning til bispemøtets generalsekretær mens §39 femte ledd slår fast at bispemøtet skal ha en sekretær. Vårt spørsmål er: skal bispemøtet ha sekretær eller generalsekretær?

§45 Rett og plikt til å delta i møte

Kirkelovens §30 første ledd sier at «Arbeidstaker har krav på fri fra arbeid i det omfang dette er nødvendig på grunn av møteplikt i lovbestemt kirkelig organ eller utvalg oppnevnt av slikt organ.» Denne bestemmelsen i dagens kirkelov må videreføres – om ikke i kirkeordningen så i ny lov om tros- og livssyn.

I tillegg – ny kirkeordning må ha en formulering som sier noe om at kirken må tilstrebe jevn kjønnsbalanse i de kirkelige organene på alle nivåer

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - lokal ledelse i menighet

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
56/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 011.0

Arkivsaknr: 17/283

Saksbeh.: Tove Margrete Nordmark

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråd behandlet i junimøtet 2018 saken «Hvordan sikre og styrke kirkens nærvær i Bergen». Punkt 6 i vedtaket lyder slik:

6. Fellesrådet ber kirkevergen i samarbeid med bispedømmekontoret avklare ansvarsfordeling og innhold i lokal ledelse i menighetene. Avklaringen forutsettes forankret i menighetsrådet. Kirkevergen rapporterer på dette arbeidet til fellesrådets møte 12. desember 2018.

Med hjemmel i dette vedtaket opprettet kirkevergen en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utarbeide et forslag til avklaring av forventninger til og innhold i lokal ledelse, der sokneprest og administrasjonsleder begge vil være sentrale personer.

En forutsetning for gruppens arbeid var at oppgavene må løses innenfor de allerede eksisterende rammene for virksomheten. Det dreier seg blant annet om økonomiske rammer, arbeidsavtaler, stillingsstørrelser, stillingsbeskrivelser, tjenesteordringer og gjeldende lovverk.

Arbeidsgruppens forslag ligger vedlagt.

Fellesrådet kan også vite at det nå gjennomføres en forvaltningsrevisjon etter oppdrag fra Kontrollutvalget. Det arbeidet skal belyse ansvars-, rolle- og myndighetsfordeling mellom kirkevergen og menighetene.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd ber kirkevergen arbeide videre med denne saken med utgangspunkt i forslaget fra arbeidsgruppen. Videre arbeid må skje i forståelse med både menighetsrådene og bispedømmerådet.

KIRKEVERGEN I BERGEN 30.11.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Tove Margrete Nordmark
Sjef menighetsavdeling

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
28.11.2018	BKF - Felles ledelse i menighet - arbeidsgruppe
30.11.2018	Tjenesteordning menighetsprest
30.11.2018	Stillingsbeskrivelse - Administrasjonsleder - vedtatt i administrasjonsutvalg 27.11.18

Felles ledelse i menighet

Målet er en mer helhetlig ledelse i soknet. To arbeidsgiverlinjer, en arbeidsplass. Kort vei mellom visjon/strategi og operativ ledelse. Dette kan gi mer motiverte medarbeidere med ledere tettere på, og som jobber mot samme mål - soknets oppdrag om å vekke og nære det kristelige liv i sin lokalmenighet.

Grunnlaget for denne skissen er en forståelse av at soknet «eier» ressursene. Ansvar, tillit og «oppdraget» blir lagt til soknenivå. Menighetens visjons- og strategidokument styrer arbeidet, sammen med de ansattes stillingsbeskrivelser og tjenesteordninger.

Administrasjonsleder og sokneprest leder i fellesskap arbeidet i soknet, og er ansvarlig for å svare på oppdraget. Administrasjonsleder og sokneprest rapporterer til henholdsvis områdeleder og prost.

Følgende ansvarsfordeling vil gjøre dette mulig

Administrasjonsleder:

- Har overordnet administrativt ansvar for soknets virksomhet.
- Utfører sitt arbeid etter stillingsbeskrivelse for administrasjonsleder og ivaretar daglig ledelse i soknet.
- Har ansvar for staben som arbeidsfellesskap, inkludert årlige samtaler med alle ansatte.
- Sørger for hensiktsmessig arbeidsfordeling og oppgaveløsning i fellesskap med sokneprest.
- Er sekretær, saksbehandler og økonomiansvarlig for menighetsråd.
- Har medansvar for plan- og strategiarbeid.
- Har medansvar for årsmelding.

Sokneprest:

- Har overordnet teologisk ansvar for soknets virksomhet.
- Utfører sitt arbeid etter tjenesteordning for menighetsprest og leder prestatjenesten i soknet.
- Er rådgiver i tros- og teologiske spørsmål.
- Sørger for hensiktsmessig arbeidsfordeling og oppgaveløsning i fellesskap med administrasjonsleder.
- Har medansvar for plan- og strategiarbeid.
- Har medansvar for årsmelding.

Menighetsrådsleder:

- Har overordnet ansvar for menighetsrådets arbeid.

- Leder menighetsrådets arbeid – innkaller til møter og er bindeledd mellom råd og stab.
- Legger til rette for møtepunkt mellom stab og menighetsråd.
- Gjennomfører årlig samtale (styringssamtale) med administrasjonsleder og sokneprest om virksomheten.
- Har hovedansvar for menighetens strategi- og planarbeid.
- Er ansvarlig for at ansatte blir hørt og rådført med tanke på strategi- og planarbeid.
- Har hovedansvar for årsmelding.

Viktige arenaer for felles ledelse:

- Stabsmøte – administrasjonsleder har hovedansvaret (Ukentlig/hver 14.dag).
- Ledermøte – sokneprest/administrasjonsleder (Ukentlig/hver 14.dag).
- Menighetsrådsmøte /AU.
- Årlige styringssamtaler mellom menighetsrådsleder, sokneprest og administrasjonsleder.
- Årlig møte mellom stab og menighetsråd.
- Årsmøte for menigheten.

Bergen 16.11.18

Arbeidsgruppe bestående av Arne Mullen, Cathrine Waaler Halstensen, Mette Franck Johnsen, Tove Margrete Nordmark

Tjenesteordning for menighetsprester

Dato	FOR-2016-04-11-1814
Departement	Kulturdepartementet
Publisert	I 2016 hefte 19
Ikraftredelse	01.01.2017
Sist endret	FOR-2016-10-05-1817 fra 01.01.2017
Endrer	FOR-1990-10-19-4983
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1996-06-07-31-§31
Kunngjort	29.12.2016 kl. 16.35
Korttittel	Tjenesteordning for menighetsprester

Hjemmel: Fastsatt av Kirkemøtet 11. april 2016 med hjemmel i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) § 31 fjerde ledd.

Endringer: Endret ved vedtak 5 okt 2016 nr. 1817 (ikraftredelse).

§ 1. Denne tjenesteordning gjelder for menighetsprester som tilsettes av bispedømmerådet. Som menighetsprest regnes sokneprest, prostiprest og kapellan. Tjenesteordningen gjelder også for andre ordinerte prester så langt den passer.

§ 2. Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å

- holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
- utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- utføre forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighets byggende arbeid.

Presten skal også utføre andre gjøremål som er eller måtte bli pålagt ved lov eller bestemmelse av Kirkemøtet.

Presten skal forberede ovennevnte gjøremål og sette av nødvendig tid til studium og personlig fornyelse.

Nærmere bestemmelser om omfanget av ovennevnte gjøremål for den enkelte prest treffes av prosten etter samråd med presten. Biskopen kan ved instruks bestemme at enkelte prester helt eller delvis skal fritas for gjøremål som er nevnt i første ledd ovenfor, og tillegges en spesialisert tjeneste.

§ 3. Bare person som fyller de kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke som er fastsatt av Kirkemøtet, kan være fast tilsatt prest i Den norske kirke. Person som er vigslet til prest i annet kirkesamfunn, kan etter godkjenning i samsvar med tjenesteordning for biskoper § 8 femte ledd likevel tilsettes midlertidig i prestepstilling når arbeidsmiljøloven tillater det, selv om vedkommende ikke fyller kvalifikasjonskravene. Vedkommende er så lenge tilsettingen varer å regne som prest i Den norske kirke i forhold til lovgivningen om vigselsmyndighet og taushetsplikt.

§ 4. Tilsetting av menighetsprester foretas av bispedømmerådet i tråd med bestemmelsene i personalreglement for prester i Den norske kirke. Tilsetting skjer på de vilkår som gjelder generelt for ansatte i Den norske kirke. For øvrig skjer tilsetting på vilkår nevnt i utlysningen og med plikt til å rette seg etter denne tjenesteordning og instruks som er eller blir fastsatt.

§ 5. Person som tilsettes i prestestilling uten tidligere å være ordinert, kan ikke tiltre stillingen før ordinasjon er skjedd etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i ordinasjonsliturgien er bestemmende for prestens tjeneste og livsførsel.

§ 6. Menighetsprester skal innsettes til tjenesten etter forordnet liturgi.

§ 7. Presten skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger. Gudstjenester og kirkelige handlinger forrettes etter de fastsatte liturgier. Liturgier og ordninger kan bare fravikes når de selv hjemler det.

Forrettende prest har ansvaret for å lede forberedelsen og gjennomføringen av gudstjenester og kirkelige handlinger. Presten har i denne sammenheng rett til å treffe beslutning i alle forhold der beslutningsmyndigheten ikke er lagt til andre enn presten.

§ 8. Presten står under tjenstlig tilsyn av biskop. Prosten er sokneprestens og prostiprestens nærmeste overordnede. Soknepresten er kapellanens nærmeste overordnede når ikke annet er bestemt av biskopen. Tjenstlig korrespondanse med høyere myndighet skal gå tjenesteveg gjennom nærmeste overordnede.

§ 9. Menighetsprester har ett eller flere sokn som tjenestested (særskilt arbeidsområde) og hele prostiet som tjenstedistrikt, med mindre det følger av arbeidsavtale at tjenstedistriktet skal være en avgrenset del av prostiet.

Bestemmelsen i første ledd om tjenestested gjelder ikke for prostiprester og menighetsprester som er tillagt en spesialisert tjeneste.

Endring av særskilt arbeidsområde eller faste arbeidsoppgaver skjer etter en samlet vurdering der både prestenes, menighetenes og bispedømmets interesser vektlegges.

Før det treffes avgjørelse om endringer i grensene for et tjenstedistrikt, skal saken behandles i samsvar med gjeldende regler om medbestemmelse.

§ 10. Prosten leder prestatjenesten i prostiet og fordeler de oppgaver mellom prostiets prester som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet.

Soknepresten leder prestatjenesten i det eller de sokn denne har som sitt særskilte arbeidsområde og sørger for den nødvendige samordning med menighetsrådets virksomhet. I forvaltningen av Ord og sakrament utøver alle menighetsprester et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig ledelse i og av menigheten.

Når flere prester har et sokn som sitt særskilte arbeidsområde, deler prestene sitt arbeid mellom seg etter den arbeidsfordeling som gjelder. Soknepresten påser at gjeldende arbeidsfordeling mellom prestene blir fulgt og tar initiativ til endring dersom arbeidet ikke er rimelig fordelt. Før dette i tilfelle skjer, skal prestene under ledelse av soknepresten i fellesskap søke ved endret prioritering eller på annen måte å komme fram til en hensiktssvarende ordning. Ved uenighet mellom prestene forelegges saken for prosten.

§ 11. Enhver menighetsprest har rett til innenfor sitt tjenstedistrikt å utføre kirkelige handlinger som ønskes forrettet av dem.

Presten har ikke plikt til å utføre kirkelige handlinger for personer som er bosatt utenfor tjenstedistriktet, unntatt gravferd når avdødes nærmeste pårørende eller den som sørger for gravferden er bosatt i distriktet.

Presten har ikke plikt til å utføre kirkelige handlinger utenfor tjenstedistriktet, unntatt gravferd hvor menighetens kirkegård ligger utenfor distriktet. Tilsvarende unntak gjelder for gravferd fra krematorium, så fremt dette ligger i den kommune eller det prosti presten tjenestegjør innenfor.

Presten har ikke plikt til å utføre kirkelige handlinger for personer som står utenfor Den norske kirke, unntatt når dette følger av avtale inngått mellom Den norske kirke og annet kirkesamfunn.

§ 12. En ordinert prest i Den norske kirke må ikke uten samtykke fra vedkommende sokneprest, prost eller biskop holde gudstjenester eller forrette kirkelige handlinger i et tjenstedistrikt hvor denne ikke er ansatt i ordnet kirkelig prestestilling.

§ 13. Soknepresten har ansvar for kirkebokføringen for det eller de sokn som utgjør dennes særskilte arbeidsområde, med mindre vedkommende myndighet har truffet bestemmelse om en annen ordning. Begjæringer om å få utført kirkelige handlinger rettes til den kirkebokførende prest, eventuelt gjennom annen prest som er bedt om å utføre handlingen. Melding om kirkelige handlinger som er utført av andre enn den kirkebokførende prest, sendes kirkebokføreren.

Anmodninger om nøddåp og soknebud rettes til den prest som skal utføre handlingen.

En kirkelig handling kan ikke nektes utført uten at det er hjemmel for slik nektelse i gjeldende ordning.

§ 14. Nærmere bestemmelser om tjensteoppgaver for den enkelte menighetsprest kan fastsettes av biskopen i instruks for stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt av Kirkemøtet. Den enkelte prest kan ikke pålegges gjøremål som samlet inklusive reisetid ikke kan påregnes utført på tilfredsstillende måte innenfor normal arbeidsuke.

§ 15. Før instruks blir fastsatt, skal foruten vedkommende prest også andre særlig berørte prester og menighetsråd ha hatt anledning til å uttale seg. Vedkommende prest har plikt til på anmodning å levere arbeidsoppgaver med angivelse av den tid som medgår til de forskjellige kategorier av tjenester. Reisetid oppgis særskilt. Endelig forslag til instruks utferdiges av prosten.

§ 16. Prest som i sin prestegjerning ser seg tvunget til jevnlig å gjøre tjeneste utover en normalarbeidstid, skal henvende seg til nærmeste overordnede som skal bistå presten med å finne fram til adekvat prioritering av arbeidsoppgavene eller andre rådgerder som kan lette arbeidssituasjonen, og – dersom det finnes nødvendig – eventuelt ta opp spørsmålet om endring av arbeidsfordeling eller instruks.

Det kan organiseres arbeidsveiledning etter nærmere bestemmelse av Bispemøtet.

§ 17. Menighetsprester lønnes av Den norske kirke.

For vigsel hvor begge brudefolkene er bosatt utenfor prestens tjenestedistrikt og for gravferd hvor både avdøde og avdødes nærmeste pårørende/den som sørger for gravferden er bosatt utenfor prestens tjenestedistrikt, kan presten motta betaling etter de satser som gjelder for vikartjeneste når bispedømmerådet har bestemt at slik betaling skal kreves av rekvirenten.

Menighetsprester tilkommer skyssgodtgjøring etter Den norske kirkes regulativ etter nærmere regler og har alminnelig samtykke til bruk av eget skyssmiddel på tjenestereiser.

§ 18. Menighetsprester må ikke uten biskopens samtykke inneha bistilling eller bierverv eller drive privat næringsvirksomhet som kan hemme eller sinke prestens ordinære arbeid. Bistilling, bierverv eller privat næringsvirksomhet må ikke være av en slik art at det kan bryte ned den aktelse eller tillit som er nødvendig for å utføre prestatjeneste.

§ 19. (Opphevet.)

§ 20. Presten har rett til ferie, fridager og tjenestefrihet etter gjeldende lov- og avtaleverk.

Prestene utfører vikartjeneste og betjening av ledige stillinger etter gjeldende ordninger. Dersom vikartjeneste eller styring under ledighet ikke skjer ved heltidsansatt prest, tilpasses prestatjenesten slik presten treffer bestemmelse om.

§ 21. (Opphevet.)

§ 22. Presten har taushetsplikt etter gjeldende regler.

§ 23. Presten er i sin stillingsutøvelse undergitt den til enhver tid gjeldende tjenesteordning og stillingsinstruks, jf. § 14.

§ 24. Tjenesteordningen trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer¹ og erstatter tjenesteordning 19. oktober 1990 nr. 4983 for menighetsprester.

¹ I kraft 1 jan 2017 iflg. vedtak 5 okt 2016 nr. 1817.

Stillingsbeskrivelse administrasjonsleder

Stillingens formål

- Administrasjonsleder skal ivareta daglig leder-funksjoner for menighetsrådet og være menighetsrådets administrative ressurs
- Administrasjonsleder skal være BKF sin representant i soknet
- Administrasjonsleder skal, i samarbeid med soknepresten, bidra til et godt samarbeid med alle i og utenfor staben

Organisasjonsmessig plassering

- Administrasjonsleder tilsettes av Bergen kirkelige fellesråd
- Nærmeste overordnede er BKF's områdeleder
- Ordinær arbeidstid er 37,5 t/u

Krav til kunnskaper og ferdigheter

- Utdanning på høyskole/universitetsnivå, ev. annen relevant utdanning/praksis
- God vurderingsevne og evne til å utføre arbeidet på en selvstendig, effektiv og kvalitativ god måte
- Kjennskap til lover og forskrifter som gjelder på personalområdet og avtaleverket for KA-området
- Kjennskap til offentlig saksbehandling
- God økonomiforståelse
- Gode samarbeidsevner
- Ledelseserfaring

Hovedoppgaver - ansvar

- Saksbehandler, sekretær og ansvarlig for effektivisering av menighetsrådets vedtak, samt administrere menighetens virksomhet i samarbeid med menighetsråd og stab
- Ansvarlig for økonomistyring og økonomisk planlegging, inkludert budsjettarbeid, offerbehandling, bilagshåndtering, administrere givertjeneste, innkjøp og eventuelt utleie
- Ansvarlig for økonomisk rapportering, årsregnskap og årsmelding for menighetsrådet
- Møte fast i arbeidsutvalget og være rådets administrative representant
- Overordnet ansvar for menighetsrådets og fellesrådets virksomhet i menigheten, ivareta daglig ledelse og administrere stabsmøtet i samarbeid med sokneprest
- Ivareta personalansvaret for ansatte som lønnes over fellesrådets budsjett, og kan påta seg personalansvar for menighetstilsatte etter avtale

- Påse at de ansatte er kjent med og utfører sitt arbeid i samsvar med lover, forskrifter, instruksjer, avtaler, god forvaltningsskikk og særskilte vedtak som gjelder dem
- Påse at arbeidsforholdene er best mulig og er de ansattes nærmeste overordnede i forhold til HMS.
- Gjennomføre medarbeidersamtaler med den enkelte
- Påse at det utarbeides og godkjennes arbeidsplaner for BKF-tilsatte i staben
- Påse at det er nødvendig bemanning til enhver tid, innenfor gitte budsjetterammer
- Samarbeide med andre administrasjonsledere og BKF's ledergruppe om rekruttering og bruk av vikarer og avløsere
- Kontere og attestere utbetalinger til timelønnede vikarer
- Oppfølging av sykemeldte
- Personalomsorg (ved runde dager, sykdom, dødsfall etc.)
- Fraværsrapportering
- Delta på intervju ved tilsetninger i menighet

Særskilte bestemmelser

- Administrasjonsleder er underlagt vanlige taushetsbestemmelser

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Lokal inntjening i menighetene

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
57/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen
Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/345

Bakgrunn:

Vi viser til fellesrådets vedtak 30/18 pkt 3.

Fellesrådet oppfordrer menighetsrådene om å sette seg mål for innsamling av penger, og aktivt jobbe med å øke givertjenesten. Fellesrådet ber kirkevergen utrede muligheter for å hjelpe menighetene med å styrke lokal finansiering i menighetene, og rapportere til fellesrådets møte 12. desember 2018.

I fremtiden må menighetene sannsynligvis ta et større ansvar for finansiering av sin virksomhet. Kirkens totale rammer er i stor grad avhengig av offentlig støtte, men det er stor usikkerhet om denne vil fortsette i samme grad som nå. Uavhengig av offentlige budsjetter kan lokal inntjening være med på å skape ny virksomhet i menighetene. Vedlagt følger en utredning og et forslag til strategi for å styrke menighetenes lokale inntjening.

Kirkevergen ønsker å tilrettelegge for og investere i

1. Menighetenes egen inntjening
2. Gode systemer for inntjening
3. Kompetanse på inntjening
4. Trygge rammer for inntjening

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Fellesrådet vedtar fundraising som prioritert oppgave ved revisjon av nytt Verdi- og måldokument
2. Kirkevergen inviterer til en informasjonssamling i mars 2019 og inviterer menighetene inn i et forpliktende samarbeid for lokal inntjening
3. Dersom et stort antall menigheter ønsker et forpliktende samarbeid om fundraising, vil kirkevergen be fellesrådet om midler til en prosjektstilling over 2 år dedikert til ledelse av menighetenes innsamlingsarbeid.

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Dok.dato

04.12.2018

Tittel

Fundraising i BKF

Fundraising i BKF

BKF har bedt kirkevergen se på mulighetene for å øke lokal inntjening i menighetene. I fremtiden må menighetene sannsynligvis ta et større ansvar for finansieringen av sin virksomhet. Kirkens totale rammer er i stor grad avhengig av offentlig støtte, men det er stor usikkerhet om denne vil fortsette i samme grad som nå. Uavhengig av offentlige budsjetter kan lokal inntjening være med på å skape ny virksomhet i menighetene. Vedlagt følger en utredning og et forslag til strategi for å styrke menighetenes lokale inntjening.

Kirkevergen ønsker å tilrettelegge for og investere i

1. Menighetenes egen inntjening
2. Gode systemer for inntjening
3. Kompetanse på inntjening
4. Trygge rammer for inntjening

Bakgrunn

Pengeinnsamling i kirken er en like gammel ordning som kirken selv. Da de første kristne møttes til gudstjeneste, tok de med seg mat, drikke, penger og andre eiendeler. Diakonene tok imot dette ved gudstjenestens begynnelse. Før nattverdfeiringen bar diakonene frem til alteret det som trengtes for at prestene kunne innstifte og dele ut elementene: brød, vin og vann. Denne frembæringen ble kalt offertoriet. Etter gudstjenestens slutt gikk diakonene ut til de syke og trengende med det som var til overs av mat og vin etter nattverden, og penger.

Teologisk er det både en sterk kirkehistorisk tradisjon for pengeinnsamling i kirken, og et diakonalt behov som begrunner ordningen. Ved å samle inn penger, var kirken i stand til å lindre nød og vise omsorg for dem som trengte det. I urkirken var enker, fattige og syke målgruppen for kirkens diakoni og menighetens pengeinnsamling. Den moderne velferdsstat har adoptert og overtatt mye av kirkens omsorgsarbeid. Dette er i seg selv en interessant kirke- og samfunnshistorie. Likevel – Jesu ord om at *...de fattige er alltid hos dere...*, gjelder fortsatt. Fattigdommen har mange ansikter som velferdsstaten ikke nødvendigvis løser alene – ensomhet og utenforskap, rus og kriminalitet, mobbing og trakassering, overgrep og vold, eksistensiell nød og mangel på tro.... Den norske velferdsstaten anerkjenner frivillig sektor som en nødvendig samarbeidspartner for god omsorg. På dette området er den lokale menigheten en viktig aktør.

Vi venter på en ny lov om tros- og livssynssamfunn. Vi forventer at ny lov vil avklare det offentliges understøttelse av Den norske kirke. Om dagens økonomiske rammevilkår videreføres i ny lov om tros- og livssynssamfunn, vil det uansett være oppgaver menighetene ikke vil ha penger til, om man ikke selv finansierer dette – slik som i dag.

En gave til Den norske kirke er ikke bortkastede penger. Våre kirker fylles daglig med aktiviteter for unge og gamle. Vi etterstreber nøkternhet og god økonomisk kontroll over innsamlede midler. Mange ønsker at deres gaver skal gi konkrete resultater. Det er derfor også viktig at kirken har god og transparent økonomi, og at det er mulig å gi gaver til konkrete prosjekter.

Svaret på det innledende *hvorfor* er enkelt – Vi er overbevist om at det vi bidrar med er et gode for samfunnet vårt. Vi tror på en tydelig og tilstedeværende kirke. Selv mange mennesker som ikke går i kirken, ønsker denne tilstedeværelsen. Når vi kjenner kirkens store udekkede behov, og at dette i fremtiden ikke vil bli dekket av offentlig støtte, må kirken ta større ansvar for egen finansiering.

Å samle inn penger

I vår sammenheng er «fundraising» et samlebegrep for lokal inntjening i menigheten. Dette inkluderer offer og kollekt, givertjeneste, basar og utlodning, utleievirksomhet, bedriftsstøtte m.m. Fundraising er også en fagterm som uttrykker strategien for den lokale inntjeningen. Og det er dette vi nå søker å avklare – i hvilken grad skal vi legge en strategi, og i hvilken grad skal vi knytte til oss fagkompetanse på fundraising – til menighetenes beste?

Enkelte menigheter er flinke på givertjeneste, utleie, basarer eller loppemarkeder. Det er dessverre ikke så stor erfaringsoverføring mellom menigheten på dette området.

Forankring

På bakgrunn av at fellesrådet skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene jfr. KL §14, har BKF bedt kirkevergen om å utrede muligheter for å hjelpe menighetene med å styrke lokal finansiering i menighetene jfr. vedtak i BKF sak 30/18. Fundraising er et spørsmål om policy – i hvilken grad fellesrådet vil at fundraising skal ha prioritet – og i hvilken grad hvert enkelt menighetsråd vil gi fundraising prioritet. Nå vil vi anta at alle menighetene vil være interessert i å styrke sin økonomi. Fellesrådet kan likevel ikke pålegge menighetene å prioritere dette arbeidet. Men fellesrådet kan tydeliggjøre at fundraising er en prioritert oppgave for fellesrådet – og at det bør være en prioritert oppgave for menighetsrådene. Fellesrådet kan også beslutte enhetlige systemer som vil være administrativt effektive i et lokalt innsamlingsarbeid. Poenget med å avklare policy er å skape et omforent grunnlag og en omforent forståelse av hvilken plass fundraising skal ha i vårt arbeid. Med andre ord ber kirkevergen om at fellesrådet gir kirkevergen det nødvendige grunnlag for et videre arbeid med fundraising overfor menighetene.

Kultur

Fellesrådet kan ikke instruere menighetsrådene i deres fundraisingsarbeid. Vi er henvist til å skape en forståelse av at felles løsninger og felles satsing er av det gode – også i innsamlingsarbeidet. Vi må skape/styrke en kultur for fundraising hvor menighetene forplikter seg i en felles satsing. Her foreslår vi to tiltak som kan bidra til å skape en felles kultur for innsamlingsarbeidet.

1. Vi løfter frem de menigheter som i dag lykkes med fundraising. Vi vet at Birkeland, Åsane, Sædalen m.fl. driver en omfattende givertjeneste. Det er sannsynligvis i disse menighetene det vil være størst motivasjon og vilje til å intensivere innsamlingsarbeidet og hvor vi vil få gehør for en eventuell profesjonalisering av dette arbeidet. Det er også grunn til å tro at disse menighetene kan skape motivasjon og vilje i de menighetene som pt har svake resultater å vise til. Hva er det de første gjør som andre menigheter kan lære av og la seg inspirere av? Med andre ord, vi konsentrerer oss om de menighetene som frivillig vil være med i en felles satsing.
2. Vi inviterer til en fagsamling om fundraising. Dette være en samling som det inviteres til med oppfordring om å prioritere innsamlingsarbeidet. Menighetsrådets arbeidsutvalg vil være den strategiske målgruppen for en slik fagsamling. Her vil vi presentere fundraising som et fag med de muligheter en profesjonalisering kan bety for menighetenes egen inntjening.

Verktøy

Digitaliseringen har frembrakt en rekke verktøy som kan benyttes i et innsamlingsarbeid. I dag benytter de fleste menighetene seg av Vipps både til offer og annet innsamlingsarbeid. Vipps GO gir muligheter for sømløs registrering av gaver til skattefradrag.

Eksempler på verktøy i dag:

Takkoffer:

- Mulig å gi kontanter
- Flere menigheter har gått over til VIPPS GO som gir muligheter for å sette opp en meny med ulike formål. Se for eksempel Birkeland nr 52 50 13 eller Sædalen 75596.
- VIPPS GO har nå lagt til rette for skattefradrag. Giver må legge inn personnummer og den informasjon mottaker ber om. Det tar litt tid første gangen.
- Noen menigheter har bankkortterminal. Det er relativt kostbart å leie i banken, men Izeetle har en rimeligere løsning. Den kan enkelt brukes ved oppkobling til en mobil, eller Ipad som har lastet ned appen.

Giro i menighetsbladet:

- Kan gi store inntekter, men det ser ut til at dette er noe synkende. Mulig at VIPPS overtar.
- Giro i bladet har også en kostnadsside.

Fast givertjeneste:

- BkF har avtale med Profundo for tilrettelegging av fast givertjeneste. Dette er en elektronisk løsning som sikres ved bruk av bankID. Profundo tar en avgift, men sørger til gjengjeld for mye av de administrative arbeidet, inkludert rapportering av gaver med skattefradrag.
- Fortsatt benyttes manuell registrering i en del menigheter.

www.Spleis.no

- En tjeneste i Sparebank 1 der en kan legge ut innsamlingsmål og publisere lenken på ulike media.

Investering

Fundraising er et fag. Fellesrådet bør vurdere å investere penger i en fagperson som kan lede menighetenes innsamlingsarbeid. De administrative ressursene i menighetene er begrenset – det er ikke mulig å pålegge eksempelvis administrasjonsleder ledelse av givertjenesten. Frivilligheten er stor i mange menigheter, men kompetansen på fundraising vil være tilfeldig fordelt. Kunnskap om faget og om gode verktøy er også ulikt fordelt. Hva er det som motiverer og faktisk utløser pengegaver? Dette vet vi alle noe om, men fagpersonen vet mer om systematisering og markedsføring. Dette tilsier at vi bør engasjere en dedikert person med fagkompetanse på innsamlingsarbeid.

BKF kan vise til gode resultater på kommunikasjonsarbeidet etter at vi ansatte egen kommunikasjonsrådgiver. Vi gjorde dette med den forståelse at kommunikasjon er et fag, og at en fagperson kunne styrke kirkens kommunikasjonsarbeid. Bl.a. så vi menighetenes behov for god kommunikasjon på digitale kanaler. På bakgrunn av et vellykket motivasjonsarbeid (kulturarbeid) har kommunikasjonsrådgiver bidratt til at 25 menigheter har fått nye hjemmesider. Vi løfter menighetenes kompetanse om Facebook. Vi har en egen kommunikasjonsstrategi hvor vi forankrer vårt kommunikasjonsarbeid. Dette er bl.a. med å styrke synligheten av kirken i Bergen, og til en mer profesjonell kommunikasjon.

Vi kan tenke lignende om en ansatt som skal drive fundraising. En fagperson på innsamling kan lede menighetenes innsamlingsarbeid ved å håndtere moderne verktøy for innsamling, ved å koordinere, og ved å inspirere. Vedkommende må ha nødvendig innsyn i menighetenes økonomi og må ha fullmakt til å bestemme det som er nødvendig av ensretting for effektiv fundraising – eksempelvis bruk av verktøy.

Strategi

1. Fellesrådet vedtar fundraising som prioritert oppgave ved revisjon av nytt Verdi- og måldokument.
2. Kirkevergen inviterer til en informasjonssamling mars 2019 og inviterer menighetene inn i et forpliktende samarbeid for lokal inntjening.
3. Dersom et stort antall menigheter ønsker et forpliktende samarbeid om fundraising, vil kirkevergen be fellesrådet om midler til en prosjektstilling over 2 år dedikert til ledelse av menighetenes innsamlingsarbeid.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Intern effektivisering i Kirkevergens administrasjon

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
58/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 011.0

Arkivsaknr: 17/283

Saksbeh.: Asbjørn Vilkenen

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråd behandlet i junimøtet 2018 saken «Hvordan sikre og styrke kirkens nærvær i Bergen». Punkt 5 i vedtaket lyder slik: «*Fellesrådet ber kirkevergen arbeide med intern effektivisering og rapportere til fellesrådets møte 12. desember 2018*».

På bakgrunn av dette er det utarbeidet en rapport som viser effektiviseringstiltak, se vedlegg.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar rapport om effektiviseringstiltak i kirkevergens administrasjon til orientering.

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Dok.dato   **Tittel**

04.12.2018   Intern effektivisering KV administrasjon

Intern effektivisering i Kirkevergens administrasjon

Bakgrunnen for dette dokumentet er vedtak på BKF-møte 13.06.18: «*Fellesrådet ber kirkevergen arbeide med intern effektivisering og rapportere til fellesrådets møte 12. desember 2018*». Intensjonen er, i henhold til saksfremlegg: «*Fordi intern effektivisering kan øke kvaliteten på kirkevergens støtte til menighetene*»

Vi har to fokusområder når vi ser på effektiviseringsområder:

1. Hvordan kan oppgavene i kirkevergens administrasjon organiseres annerledes for at arbeidet skal bli mer effektivt og av bedre kvalitet?
2. Hvilke oppgaver kan gjøres helt, eller i større grad, av kirkevergens administrasjon for å avlaste administrasjonslederne? Også dette for å ha mer effektive arbeidsmåter og øke kvaliteten.

Noe av bakgrunnen for arbeidet med intern effektivisering ligger i KAs uttale i virksomhetsgjennomgangen i 2017 der de skriver: «*Det er likevel grunnlag for å vurdere en effektiviseringsgevinst ved at gravplassmyndigheten blir knyttet noe nærmere administrasjonen for øvrig. Dette vil bl.a. kunne omfatte i større grad en samlokalisering med resten av administrasjonen og noe mer samordning når det gjelder resepsjon, sentralbordfunksjoner og andre administrative støttefunksjoner. Forutsetningen vil imidlertid være at det ikke medfører sammenblanding av rollen som den offentlige gravplassforvaltningen og den kirkelige virksomhet for øvrig overfor brukere og andre interessenter.*»

I arbeidet med effektivisering av kirkevergens administrasjon, ser vi på administrasjonen som en helhet, der det ikke skilles mellom gravplassmyndigheten og resten av administrasjonen i de generelle administrative oppgavene se f.eks. pkt 1 arkiv og pkt 5 GDPR. Samtidig tar vi med viktigheten av å ikke sammenblande gravplassforvaltningens offentlige rolle med den kirkelige virksomheten. Dette kommer til uttrykk i pkt 2 om telefonmottak og pkt 3 om gravferd-rutiner.

Etter at vi mottok Kas uttale er det gjort følgende effektiviseringstiltak:

- Gravplassmyndigheten er samlokalisert med resten av BKF's administrasjon. Dette har gitt ca 500 000,- årlig i sparte husleieutgifter.
- Det er innført nytt telefonsystem i samarbeid mellom Gravplassmyndigheten og BKF's administrasjon. Dette er også innført i alle menigheter, og har ført til en bedret telefonhåndtering.

Områder med mulighet for effektivisering

1. Arkivsystem og arkivledelse
2. Telefonmottak
3. Rutiner gravferd
4. Administrasjon av IT-tilganger
5. Utarbeiding av GDPR-rutiner
6. Digitalisering
7. Møterutiner

1. Arkivsystem og arkivledelse

Dagens situasjon: BKF har 2 ulike arkivprogram fra Acos, og det samarbeides ikke mellom de forskjellige brukergruppene.

- Gravplassmyndigheten bruker Websak Fokus for saksbehandlere.
- BKF sin administrasjon ellers bruker Websak for arkivering. Dette benyttes også av alle menighetsrådene (v/administrasjonsleder) og av prostene.

I tillegg har vi et historisk arkiv i Doculive.

Det er i dag 3 ansatte som har arkivansvar, i deler av sine stillinger. Én hos gravplassmyndigheten og to på Kirketorget.

Kirkerådet har hatt offentlig anskaffelsesrunde på arkivsystem, og valgt Public 360. Dette benyttes nå av alle bispedømmer. Det er et uttalt ønske at alle enheter i Dnk også fellesråd og menighetsråd, skal benytte samme arkivsystem. Dette er koblet opp mot arkivnøkkel for digitale arkiv for Dnk, og mot Dnk-medlemregister for oppslag. Kirkerådet tar initiativ til å utvikle forskjellige løsninger som det er ønskelig at alle enheter i Dnk skal ha nytte av. Bl.a. integrasjon mot KS-FIKS, for sending av post til Digipost, og integrasjon mot gravplassadministrasjonssystem, dette er en løsning som er utarbeidet for Kommunenes Sentralforbund, og som Kirkepartner har gjort avtale om å benytte.

Det forberedes et prosjekt for overgang til Public 360 for hele BKF. Det er planlegges samtidig tiltak for styrket arkivkompetanse, spesielt i menighetene. Dette er et omfattende prosjekt, som skal føre til høyere kvalitet på arkivene og mer effektiv arkivering.

Effektiviseringstiltak:

Dette er forslag som ikke fører til mindre tidsbruk, men økt kvalitet på tjenesten.

- Gå over til Public 360 for hele BKF, inklusive gravplassmyndigheten og menighetene.
- Øke arkivkompetansen.
- Tilby mulighet for bruk av elektronisk møtemodul til menighetsrådene i tillegg til fellesrådet. Dette inkluderer også mulighet for rådsmedlemmer til å få møtedokumenter i tilhørende App.
- Ta i bruk Webcruiter for bedre kvalitet og effektivitet i forbindelse med utlysning av stillinger
- Overføre arkivene fra Dokulive, Websak og Websak Fokus til e-arkiv i Public360 for forenklet oppslag direkte fra Public360.
- Etablere én samlet arkivgruppe som har ansvar for tilsyn med arkivet for hele organisasjonen, inkl gravplassmyndigheten og menighetene.

2. Telefonmottak

Dagens situasjon: BKF's hovednr er 55593200. Når man ringer det, får en valgene: Tast 1 for gravplassmyndigheten, tast 2 for Kirketorget, Tast 3 for andre henvendelser i BKF's administrasjon, Tast 4 for å få lest valgene om igjen. Hvis man ikke taster noe, får man lest valgene om igjen.

Kirketorget får i dag en del henvendelser som de videresender til gravplassmyndigheten, og det blir et ekstra ledd telefonsamtalene må gjennom. Kanskje noen taster 3 pga at de ikke vet at det er gravplassmyndigheten de skal til?

Vi får tilbakemelding om at noen menigheter ikke besvarer telefonen, verken ved at den er videresendt til noen som er på jobb, eller med telefonsvarer.

Effektiviseringstiltak:

- Kirketorget, gravplassmyndigheten og telefonmottak for BKF-administrasjon og tastevalg som nå. Vi følger med på loggen for telefontrafikk, for å følge med at oppsettet fungerer etter intensjonen.
- Noen menigheter svarer ikke telefonen, og har heller ikke satt opp telefonsvarer. Det vurderes om disse skal videresendes til BKF's hovednummer etter x ant ring, og besvares av en på Kirketorget. Vi må undersøke muligheten for at den som svarer hovednummer kan se hvem som opprinnelig ble oppringt, for å kunne svare best mulig.

3. Rutiner gravferd

Dagens situasjon: Begravelsesbyråene (byrå), gravplassmyndigheten (GPM), Kirketorget (KT). Gjelder arbeidsoppgaver med krysningsspunkt mellom Kirketorget og GPM.

Gravferd i kapellene Møllendal, Solheim og Øvsttun:

- Byrå kontakter GPM for tid i kapell, og grav hvis begravelse. Da er organist (ikke Øvsttun) og kapellvert inkludert
- Byrå kontakter KT for prest (hvis det er gravferd innen Den norske kirke)

Gravferd i kirke:

- Byrå kontakter KT for tid i kirke. KT skaffer prest, organist og kirketjener
- Byrå kontakter GPM for bestilling av grav hvis begravelse

Der er ønskelig at det skal bli mulig å reservere tid i kapellene og bestille grav og urnenedsettelse elektronisk. Dette for å forenklet bestillingene både for byråene, Kirketorget og GPM. Løsningene er ikke tilgjengelig i dag, men det er ønskelig å få det utviklet og etablert for å få frigjort ressurser både hos Kirketorg og GPM.

Effektiviseringstiltak:

Dagens ordning der byråene kontakter Kirketorget og GPM som beskrevet over, fungerer greit, og vi har ikke fått klager fra byråene. En endring på dette nå, slik at Kirketorget skal ordne alt i forbindelse med kirkegravferder, vil føre til merarbeid for Kirketorget. Vi foreslår ikke endringer på dette før det blir mulig med elektronisk bestilling av tid i kapell og grav.

4. Administrasjon av IT-tilganger

Dagens situasjon: Når en ny ansettes, har administrasjonsleder (eller prost ved presteansettelser) ansvar for å bestille IT-tilgang. Når en slutter eller bytter menighet, har de samme ansvar for å gi beskjed. Ved langvarige permisjoner er det uklare rutiner.

Det arbeides med rutiner og informasjonsflyt.

Effektiviseringstiltak:

- Ved nyansettelse i BKF, bytte av arbeidsplass innen BKF, innvilget permisjon eller noen slutter i BKF - har personalavdelingen i kirkevergens administrasjon ansvar for å gi beskjed til IT.
- Ved nyansettelser/flytting/langvarig permisjon/noen slutter i BDR – har prost ansvar for å gi beskjed til IT.
- Ved nyansettelser/noen slutter i menighetsstillinger der BKF ikke har personalansvar – har administrasjonsleder ansvar for å gi beskjed.

IT har ansvar for å gi/bestille alle tilganger som trengs i den aktuelle stillingen, og avslutte alle tilganger som ikke lenger skal være der. Det gjelder innen alle system, også fagsystem som økonomi og arkiv.

Det utarbeides regler for hvilke tilganger som avsluttes i forskjellige permisjonsvarigheter og ved langvarige sykemeldinger.

5. Utarbeiding av GDPR-rutiner

Dagens situasjon: Kirkevergens administrasjon arbeider med protokoller for databehandling i hele organisasjonen. Menighetene er bevisst på at det må ryddes i data, og er i gang med det arbeidet

Det skal utarbeides arbeidsrutiner for et godt grunnlag og det daglige arbeidet innen personvern.

Effektiviseringstiltak:

Kirkevergens administrasjon utarbeider, for seg selv og menighetene:

- Rutiner for forskjellige arbeidsprosesser for å ivareta personvernforordningens krav
- Standard-formuleringer på nettsider der det er behov for samtykke.
- Standard-formuleringer på nettsider og andre publikasjoner om personvernerklæringen

6. Digitalisering

BKF er medeier i Kirkepartner. Kirkepartner har som mål å bidra til at eierne samordner sitt arbeid med digitalisering og standardisering og tar ut nytte/gevinster i form av bedret kvalitet og økonomiske besparelser. Som medeiere får vi nytte av det i blant annet (listen er ikke uttømmende):

- Integreringer mellom gravplass-systemer og arkiv
- Integreringer mellom arkiv-system og medlemsregisteret
- Integreringer mellom time-planlegginger og økonomi/personal-system
- Digital personalhåndbok med tilgjengelige skjema
- Felles innkjøpsordninger. Vi har nå kjøpt inn nye skriver via anbudsrunde der alle medeiere i Kirkepartner har mulighet til å gjøre avrop på avtalen.

7. Møterutiner

Det går periodevis mye tid i møter. Noen områder det er viktig å være bevisst på er:

- Deltakere på møter. Hvem som skal møte fast, og hvem som skal komme når de har saker som skal informeres om eller drøftes.
- Tidsrammer. Være tydelig på tidsrammen for møter. Ha gode sakslister og følge disse.
- Informasjonsflyt. Sørge for god informasjonsflyt, slik at også de som ikke deltar på møtene har mulighet til å holde seg orientert
- Ansvarsfordeling. Ha tydelige ansvarsfordelinger på saker som skal følges opp mellom møtene.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
59/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Asbjørn Vilkenen

Arkiv: KA - 011.0

Arkivsaknr: 17/283

Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Bakgrunn:

Bakgrunnen for dette dokumentet er vedtak i BKF-møte 13.06.18 (BKF-sak 30/18):

«Fellesrådet ber kirkevergen utvikle og implementere felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon og rapportere tilbake til fellesrådet i møte 12. desember 2018».

Arbeidet iverksettes fordi man antar at:

«Vi bruker totalt sett for mye ressurser på regnskap-, lønn- og økonomiarbeid i BKF og de 25 menighetene i Bergen. Her bør det være mulig å spare både tid og penger!»

BKF-saken tok i hovedsak utgangspunkt i mål for effektivisering av økonomiarbeidet både i BKF og menighetene slik disse er formulert i Verdi- og måldokumentet for 2018. I denne saken kommenterer vi derfor punkter fra begge disse to sakene.

Parallelt med at BKF har satt effektivisering av økonomifunksjonen på dagsorden har Akasia besluttet å bytte økonomisystem. BKF og menighetene tar nytt system i bruk fra 01.05.19.

Vedlagt følger rapport som viser hva som er gjort pr dato, samt en oversikt over videre arbeid.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering og ber kirkevergen arbeide videre med felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon.

KIRKEVERGEN I BERGEN 03.12.2018

Asbjørn Vilkenen

Mette Rogstad Heimli

000080

kirkeverge

økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato

Tittel

02.12.2018

2018 12 03 Felles rutiner økonomi - til FR

Felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon

Bakgrunnen for dette dokumentet er vedtak på BKF-møte 13.06.18 (BKF-sak 30/18):

«Fellesrådet ber kirkevergen utvikle og implementere felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon og rapportere tilbake til fellesrådet i møte 12. desember 2018».

Arbeidet iverksettes fordi man antar at:

«Vi bruker totalt sett for mye ressurser på regnskap-, lønn- og økonomiarbeid i BKF og de 25 menighetene i Bergen. Her bør det være mulig å spare både tid og penger!»

Denne saken tok i hovedsak utgangspunkt i mål for effektivisering av økonomiarbeidet både i BKF og menighetene slik disse er formulert i Verdi- og måldokumentet for 2018. I denne saken kommenterer vi derfor punkter fra begge disse to sakene.

Parallelt med at BKF har satt effektivisering av økonomifunksjonen på dagsorden har Akasia besluttet å bytte økonomisystem. BKF og menighetene tar nytt system i bruk fra 01.05.19.

Tiltak for effektivisering/innsparing

Menighetene

1. Like rutiner for alle sentrale regnskapsprosesser i alle menigheter
2. Fokus på antall bankkonti og bruken av disse
3. Felles mal for økonomireglement
4. Størst mulig bruk av digitale løsninger

BKF

5. Redusert ressursforbruk knyttet til behandling av inngående fakturaer
6. Forhandle med regnskapsfører om pris / arbeidsfordeling

1. Like rutiner for alle sentrale regnskapsprosesser

Det er etablert en egen arbeidsgruppe bestående av to administrasjonsledere, to regnskapsførere og økonomisjef i BKF. Gruppen suppleres med andre ressurspersoner ved behov. Da gruppen startet sitt arbeid var hovedfokus å se på mulighet for forenklinger / effektivisering av arbeidsprosesser knyttet til dagens systemløsninger. Når det nå er klart at det blir bytte av regnskapsystem er fokus endret, og vi jobber nå med å kartlegge alle sentrale regnskapsprosesser med tanke på dokumentasjon, effektivisering og lik praksis.

Arbeidet vi pågå fram til ny systemløsning implementeres, og de fleste effektiviseringstiltakene vil først bli iverksatt da. Blant annet vil man starte opp med en felles kontoplan og i størst mulig felles mal for øvrige dimensjoner (avdelinger, kostsenter mv).

Foreløpig kan «kvittere ut» følgende konkrete resultater av arbeidet:

- Skanning av bilag direkte til regnskapsfører
Administrasjonslederne bruker mye tid på å skanne regnskapsbilag og sende disse til regnskapsfører. Mailadressene til regnskapsfører er nå lagt inn i adressebøkene på alle printere, slik at bilag kan skannes direkte til regnskapsfører istedenfor først å bli skannet til egen mailboks og så bli videresendt til regnskapsfører.

- Like rutiner for bokføring av manuelle innbetalinger
Tidligere ulik praksis for behandling av manuelle innbetalinger er erstattet med tilbud om like rutiner, hvor regnskapsfører tar et større ansvar for å tilrettelegge bilag og eventuelt kontere transaksjoner der det tydelig fremgår av innbetalingsbilaget hva dette gjelder, f.eks. bladpenger. Krever at regnskapsfører har tilgang til aktuell konto i nettbank.
- Forenklet rutine for fastsettingsvedtak
Det er lagt fram forslag til endret rutine for fastsettingsvedtakene i årsoppgjøret, som etter arbeidsgruppens mening gir enklere og mer «forståelige» fastsettingsvedtak uten at dette går på bekostning av informasjonsverdien i regnskapene. Dagens praksis resulterer i oppblåsing av inntekter og utgifter i driftsregnskapet.
- Bistand til menighetenes budsjettarbeid
  - BKF har tilbudt seg å tilrettelegge budsjettmodeller til bruk i budsjettarbeidet for menighetsrådene for 2019.
  - Når BKF sitt forslag til budsjett for 2019 klart og oversendt fellesrådet vil vi jobbe videre med detaljene og lage en oversikt over budsjettposter som også skal inngå i menighetenes budsjett. Dette gjelder, for eksempel lønnsrefusjon, husleie, driftstilskudd, trosopplæringstilskudd og eventuelle andre tilskudd.

2. Fokus på antall bankkonti og bruken av disse

Vi ser en gledelig nedgang i antall bankkonti i menighetene, men fortsatt hadde menighetene pr 31.12.2017 totalt 170 bankkonti med saldo på i (minst) 6 ulike banker. Noen menigheter har også arbeidet med dette i løpet av 2018, slik at antallet antas å være ytterligere redusert pr dato.

Bergen kirkelige fellesråd har i dag hovedbankavtale via innkjøps samarbeid med Bergen kommune. Menighetene har også vært tilsluttet, men ulik grad benyttet seg av avtalen. Avtalen løper til 31.12.18 en er midlertidig forlenget inntil ny avtale er klar. Ny konkurranse er lyst ut med antatt virkning fra 01.05.19. Bergen kirkelige fellesråd har tilsluttet seg avtalen både for BKF og menighetene. Melding om dette ble sendt alle menighetsrådene via administrasjonsleder 02.11.2018.

I noen menigheter disponerer ulike avdelinger egne bankkonti til egen aktivitet. Dette gir merarbeid i form av intern mellomregning og avstemming. Regnskapsfører erfarer at det i ulik grad leveres bilag løpende gjennom året. Som en del av arbeidet med felles rutiner og prosesser ønsker vi en løsning hvor alle inn- og utbetalinger går via et fåtall konti i hver menighet som regnskapsfører gis nettbanktilgang til. Dette sikrer etter vår oppfatning god internkontroll, ivaretar bokføringslovens krav om reskontroføring og sikrer mest mulig oppdatert regnskapsinformasjon til menighetsrådene.

3. Felles mal for økonomireglement

Mange menigheter har gode økonomireglement tilpasset dagens «digitale virkelighet», mens andre nok har behov for en oppdatering. Fellesrådet skal godkjenne menighetsrådene sine økonomireglement (ref Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke § 8). Administrasjonen har som mål å utarbeide forslag til økonomireglement som menighetsrådene kan benytte som mal for egen menighet (ref VM-dokumentet for 2018). Det er naturlig å se dette arbeidet i sammenheng med det kartleggingsarbeidet som foregår i forkant av implementering av nytt økonomisystem, slik at et slikt forslag blir ferdigstilt i løpet av våren 2019.

4. Størst mulig bruk av digitale løsninger

Digitale betalingsløsninger er i stadig endring og utvikling, og mulig effektivisering er i stor grad avhengig av at vi lykkes med å ta disse i bruk på en god måte. Noen eksempel:

- EHF-faktura – sikrer at faktura går rett fra leverandør inn i kundens fakturaflytsystem

Som forberedelse til nytt regnskapssystem lager regnskapsfører forslag til brev som kan sendes eksisterende leverandører hvor man ber om at faktura fortrinnsvis sendes som EHF, sekundært som PDF til menighetens fakturaadresse hos regnskapsfører.

- Elektronisk betaling ved påmelding til ulike arrangement (konfirmanter, turer, kontingenter mv).
Sikrer raskere innbetaling, man slipper fakturering, purring og evt tapsføring som følge av manglende betaling.
- Vipps Go
Reduserer bruk av kontanter og gir mulighet for innrapportering av skattefradrag for gaver. Offer, basar, bladpenger, familiemiddag, babysang, åpen barnehage – mulighetene er mange! Vi får signaler fra administrasjonslederne om at rapportene som leveres fra Vipps ikke er gode nok. Det er derfor naturlig at arbeidsgruppen går i dialog med Vipps om dette.
- Elektronisk etablering av givertjeneste via avtalegiro (ref egen sak om fundraising).
- ++

5. Redusert ressursbruk knyttet til behandling av inngående fakturaer

- Akasia kirke og gravplass AS (AKG) kjøper etter avtale inn varer og tjenester på vegne av BKF. For 2017 beløp dette seg til ca 53 mill kroner inkl mva fra ca 300 ulike leverandører fordelt på ca 4.200 enkeltfakturaer. Tallene fremkommer etter en grundig analyse av hele leverandørreskontroen for 2017. Vi har vært i dialog med AKG for å finne bedre løsninger, og erfarer at signalene er tatt på alvor. Vi tror at omorganiseringstiltak gjennomført i AKG gjennom 2018 vil bidra til dette. Ny analyse gjennomføres våren 2019.
- For innkjøp som fortas av kirkevergens administrasjon er det gjort en betydelig jobb med å kontakte leverandører for å få erstattet manuelle fakturaer med EHF-fakturaer merket med korrekt profil.
- For enkelte utgiftsposter er det i henhold til økonomireglementet etablert forenklet fakturabehandling (automatisk kontering i henhold fakturamerking / ingen godkjenning). Utgiftene følges opp via regnskapsrapporter og analyser. Dette gjelder pr dato strøm, kommunale avgifter og renovasjon. For 2017 utgjorde dette 2.650 fakturaer (om vi antar at gammel rutine med manuell kontering og godkjenning i to ledd tok 2-3 minutter pr faktura utgjør dette 100 sparte arbeidstimer pr år!).

6. Forhandle med regnskapsfører om pris / arbeidsdeling

Vi har vært i dialog med AKG vedrørende pris for regnskapsføreroppdraget. Foreløpig tilbud er at det ikke blir foretatt prisjustering av avtalen fra 2018 til 2019 (utgjør ca kr 125.000). I tillegg er det gjort en omfordeling mellom BKF og menighet basert på faktisk ressursbruk pr dato. Vi forventer at arbeidet med felles og forenklede rutiner både i BKF og menighetene, samt nytt regnskapssystem vil gi ytterligere innsparing.

Oppsummering

Vi opplever at det er en positiv holdning i menighetene i forhold til både til nytt regnskapssystem og det arbeidet som pågår knyttet til felles rutiner og arbeidsprosesser. Det er avgjørende for å lykkes. I en uhyttelig «undersøkelse» nylig opplyste et flertall av administrasjonslederne at de brukte 20 % eller mer av sin arbeidstid til arbeidsoppgaver knyttet til regnskap og lønn. Klarer vi å realisere 10 % effektivisering av arbeidsprosessene vil det frigjøre 700-800 timeverk pr år i menighetene som kan benyttes til andre arbeidsoppgaver isteden.

Vi er optimistiske i forhold til videre arbeid, og vil kvittere ut flere konkrete tiltak når nytt regnskapssystem tas i bruk.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - energiforbruk i kirkene

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
60/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Arne Tveit
Saksbeh.: Arne Tveit

Arkiv: KA - 410.0 Arkivsaknr: 17/314

Bakgrunn:

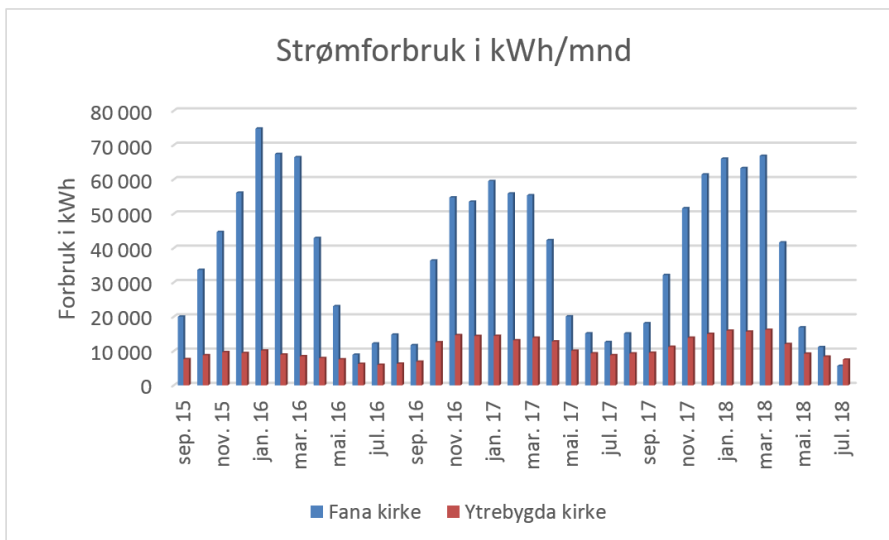
Kirkemøtet i Den norske kirke har ved flere anledninger behandlet klimameldinger, og er opptatt av at vi som kirke, i tillegg til å påvirke andre aktører, selv må være med å ta vårt delansvar for å senke klimafotavtrykket gjennom praktiske handlinger i egen organisasjon. I Bergens kirker ble det i 2017 brukt ca 7 800 000 kWh. Vi må regne med at anslagsvis 2/3 av dette går med til oppvarming. I fellesrådets vedtatte verdi- og måldokument for 2018/2019 står det at vi skal «senke energibruken i våre bygg» og vi skal «jobbe mot å få en felles forståelse/enighet om hvilke temperaturer vi skal ha i det enkelte kirkebygg i ulike brukssituasjoner.»

Etter oppfordring fra kirkebyggutvalg og vedtak i fellesrådet, har vi hatt en høring i menighetsrådene. Høringsbrevet som ble sendt ut i mai med høringsfrist 10.september er vedlagt. 15 hørings svar er kommet inn. Vedlagt ligger hørings svarene i sin helhet, sammen med en forenklet oppsummering av svarene. Ikke alle har svart på alt.

Et stort flertall (9 mot 3) mener at en ikke kan ha samme temperaturregime i alle kirker, til det er kirkene for forskjellige, både i bruk og i «teknisk utforming». Spesielt stor forskjell er det på de gamle kirkene med dårlig isolasjon, og de nye arbeidskirkene som gjerne er godt isolert. Forskjellen i strømforbruk i de to kirkene i Fana sokn, Ytrebygda og Fana, illustrerer dette. (se fig. neste side)

Menighetsrådene synes i liten grad det bør skilles på temperaturer til de ulike typer bruk av kirkerommet. Hvilken temperatur en ønsker å ha som normal, varierer fra 18 til 21/22 grader. De fleste svarer 19 eller 20 grader.

De fleste mener en bør ha noe høyere temperatur i tilstøtende rom enn i kirkerommet (20/21/22), bortsett fra våpenhusene, som kan være kaldere.

Å bruke direkte økonomiske insentiver for å få menighetene til å være med på energisparing er det ingen som ønsker. Dette kunne eksempelvis gitt en større motivasjon til å samle aktiviteter på færre dager, for på den måten å kunne senke temperaturen andre dager. Dette kan vi likevel motivere til, selv om det ikke direkte gir «penger i kassen» til den enkelte menighet.

Av andre forslag som er kommet, er

1. Bevisstgjøring av ulike brukergrupper, gjennom god informasjon og motivasjon
2. Flere termometre som viser rett temperatur
3. SD-anlegg
4. Teknisk gjennomgang av bygget, helst av ekstern konsulent
5. Termofotografering og tetting av luftlekkasjer, dørpumper
6. Doble vinduer der det i dag er enkle
7. Solceller, jordvarme, fjernvarme m.m.

TEKNISKE INNRETNINGER, BÅDE ENKLE OG MER KOMPLISERTE

Tekniske innretninger og forbedringer for å spare strøm er noe alle kan enes om at vi bør gjøre. Dette er en pågående prosess som vi har startet, men som vi helt sikkert kan bli flinkere på. På de gamle kirkene har vi noen utfordringer med hva vi kan få tillatelse til fra antikvariske myndigheter. Etterisolering er også noe vi ikke ukritisk kan gå i gang med (På Korskirken har vi, sammen med konsulenter, nøyе vurdert etterisolering på loftet, men konkludert med at dette ikke vil skje, fordi det kan skade bygget, og fordi etterisolering i flg. konsulenten vil gi svært dårlig kost/nytte-effekt. Vi etterisolerer loftet over sakristiet som et prøveprosjekt) Der vi finner det hensiktsmessig, bruker vi konsulent for å hjelpe oss med å vurdere tiltak. Dette skjer spesielt i forbindelse med store ombygginger (Mariakirken, Nykirken, Korskirken, Domkirken)

SD-anlegg er noe vi installerer sakte men sikkert i kirke for kirke.

Jordvarme er installert i Solheim, testresultatene er gode, men det er for tidlig å sette opp noen sammenligning med energiforbruk tidligere og nå. I Birkeland-prosjektet planlegger vi jordvarme – og prøver da å bruke jordvarmen ikke bare i tilbygget, men også i kirken.

MOTIVASJON

Med bakgrunn i det som nå besluttes i fellesrådet, vil kirkevergen begynne å jobbe med motivasjonstiltak rettet mot den enkelte kirke. Vi ser for oss at byggdrifterne vil være viktige støttespillere i dette arbeidet.

TEMPERATURREGIME

Sett ut fra bare et klimaperspektiv, ville det være gunstig å ha svært lave temperaturer i kirkene om vinteren, eller gjøre som antydnet fra Fana, å vinterstenge noen av kirkene. Samtidig er en av hovedoppgavene våre som kirke å fylle kirkene med mest mulig innhold, gjerne 7 dager i uken. Da kan vi ikke lage det så utrivelig i kirken at alle holder seg hjemme. Basert på høringssvarene, energikostnaden i den enkelte kirke, aktiviteten i den enkelte kirke m.m., ønsker vi nå å lage temperaturmål, og gjerne energisparemål for den enkelte kirke. Vi vil sette mest energi inn på å prøve å få forbedringer der vi tror det er mest å hente. Som en bakgrunnsstandard for arbeidet, ønsker vi å ha en temperatur på 19 grader for de «gamle kirkene» og 20 grader for de nyere kirkene.

Trosopplærerne er opptatt av at de ønsker høyere temperaturer når det er babysang. En kan vurdere om det skal lages en egen regel for dette, eller om det skal brukes skjønn i det enkelte tilfelle.

Kirkebyggutvalget behandlet denne saken i sitt møte 19.november, og anbefaler saken slik den nå foreligger.

AU har behandlet saken og sluttet seg til kirkevergens forslag til vedtak.

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Bergen kirkelige fellestråd takker for alle som har sendt inn høringssvar angående fremtidig energiforbruk i kirkene.
2. Bergen kirkelige fellestråd ser betydningen av at vi som kirke skal være med på klima-dugnaden, blant annet gjennom å senke energiforbruket i kirkene.
3. Bergen kirkelige fellestråd vil hvert år sette av 1 million kroner (2018-kroner) til tekniske ENØK-tiltak.
4. Bergen kirkelige fellestråd ser at kirkene i Bergen er så forskjellige at det vil være vanskelig å ha samme temperatur-regime i alle kirker. Alle kirker må behandles individuelt, men en temperatur når det skjer noe i kirkerommet på 19 grader i de gamle kirkene og 20 grader i de nye kirkene skal være normen.
5. I de tilstøtende rommene som er mindre energikrevende, vil det være naturlig med en litt høyere temperatur, 20-22 grader i møterom, 20-23 grader i kontorer.
6. Ved spesielle hendelser, som eksempelvis «lys våken», må det vurderes om en bør ha en litt forhøyet temperatur.

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Arne Tveit
kirkebyggsjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
04.12.2018	Energiforbruk i kirkene - høringsbrev fra mai 2018 (L)(253863)
04.12.2018	Energiforbruk i kirkene - hørings svar fra menighetsråd (L)(253864)

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Menighetsrådene i Bergen

Vår ref.
17/314-2/ARTV

Deres ref.

Dato:
18.05.2018

Energiforbruk i kirkene - vi ber om innspill fra menighetsrådene

I Den norske kirke er vi opptatt av å ta våre klimaforpliktelser på alvor – vi må gjøre vårt for å ta vare på kloden vi lever på. Dette gjør vi gjennom å drive påvirkning i ulike kanaler, men det er også viktig at vi tenker på vårt eget forbruk. Mange av menighetene i Bergen er registrert som «Grønne menigheter» og flere vurderer å bli det. (<https://kirken.no/gronnkirke>)

Skal vi tenke klimafotavtrykk kommer vi ikke utenom den energien vi bruker til oppvarming av kirkene våre – i flg. foredrag holdt her i Bergen 4.mai, kommer 2/3 av kirkenes klimafotavtrykk fra oppvarming. I fellesrådets vedtatte verdi- og måldokument for 2018/2019 står det at vi skal «senke energibruken i våre bygg» og vi skal «jobbe mot å få en felles forståelse/enighet om hvilke temperaturer vi skal ha i det enkelte kirkebygg i ulike brukssituasjoner.»

Fellesrådets kirkebyggutvalg har foreslått at kirkevergen skal be menighetsrådene om innspill til hvordan den enkelte menighet kan spare energiforbruk i egen kirke, og hvilke temperaturer de mener er fornuftig å ha i ulike situasjoner.

Dette brevet er en oppfølging av dette forslaget. Vi ber menighetsrådene om å sende innspillene til post@bergen.kirken.no innen 10.september (samme dato/frist som for budsjettinnspillene), merk innspillet med 17/314

Bakgrunn:

I et tidligere vedtak i fellesrådet står det at vi i kirkebyggene skal ha en temperatur på mellom 17 og 19 grader. I noen kirkebygg blir dette fulgt, mens i andre kirkebygg har vi en langt høyere temperatur enn dette.

De som styrer temperaturen i kirken, kirketjener, byggdrifter eller teknisk avdeling sliter med at mange klager på at temperaturen er for lav. Noen ganger er den reelt svært lav av ulike grunner (spesielt nå i vinter når det var så kaldt utendørs), andre ganger er temperaturen 19 grader, men de som kommer til kirken, er vant med 25 grader hjemme og synes 19 grader er svært kaldt.

Et annet poeng er at kirkene våre er svært forskjellige, både i utforming og bruk. Det er ikke sikkert at vi skal ha samme temperaturkrav i Ytrebygda kirke med begrenset volum og god isolasjon som vi har i Domkirken med stort volum og nesten ingen isolasjon. De som kommer på småbarnstreff i Fyllingsdalen kirke forventer også en annen temperatur enn de som kommer til begravelse i Fana kirke.

Den viktigste grunnen til å spare energi handler om klimaansvar. Vi kommer likevel ikke bort ifra at strøm også koster penger. BKF betaler mellom 4 og 6 millioner kroner per år for oppvarming av kirkene, variasjonen fra år til år kommer av både forbruk og energipris. I vinter har kirkebyggforvaltningen gått med underskudd, mye fordi energiforbruket har vært høyt.

I Stavanger har de en ordning der en del av strømrregningen har direkte innvirkning på menighetens økonomi. Menigheten får et basistilskudd, men er samtidig ansvarlig for å betale 50% av strømrregningen. Dette gir en sterk motivasjonsfaktor for å være bevisst på strømforbruket. Kunne vi innføre tilsvarende ordninger hos oss?

I noen kirker har vi installert SD-anlegg. Vi planlegger tilsvarende installasjoner i flere kirker i årene som kommer. Da er det kalenderstyring (via medarbeideren) på når en skal ha brukstemperatur i bygget og når en skal ha en lavere hviletemperatur. Kirketjener kan ikke da styre hva hviletemperatur og brukstemperatur skal være – dette bestemmes av BKF. Når organisten skal øve, har han en lokal «organistovn» som gir organisten varme, i stedet for å varme opp hele bygget. I spesielle tilfeller, som ved «Lys Våken» når 11-årinene skal overnatte i kirkerommet, kan en be om at brukstemperaturen økes mens dette pågår.

I noen kirker er det også aktuelt med bygningsmessige endringer for å spare energi (som i Solheim der vi nå har installert jordvarme-anlegg i stedet for oljefyr)

Den mest effektive metoden for å senke energiforbruket er likevel å senke temperaturen.

Innspill fra menighetsrådene:

Som en bakgrunn for fellesrådet sin behandling av denne saken høsten 2018, ber vi om svar på følgende spørsmål:

- 1) Mener dere at alle kirker skal ha samme temperatur-regime, eller skal dette variere fra kirke til kirke?
- 2) Hvilke temperatur mener dere det vil være naturlig å ha i kirkerommet
  - a. Under begravelse
  - b. På gudstjeneste
  - c. På andre samlinger i kirkerommet
- 3) Skal andre rom i kirken ha samme temperatur som kirkerommet? (sakristi, menighetssal, ungdomsrom, kontor)
- 4) Skal vi i Bergen innføre samme regime som i Stavanger, der menigheten selv er delvis ansvarlig for kostnaden med energiforbruket? Evt. mot å få et grunntilskudd?
- 5) Har menighetsrådet andre gode ideer om hvordan vi kan spare energi i forvaltningen av kirkebygget?
- 6) Har menighetsrådet andre innspill til denne saken?

Som nevnt ber vi om innspill senest 10.september. Ta kontakt med kirkebyggsjefen om dere har spørsmål.

Med vennlig hilsen

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Arne Tveit
kirkebyggsjef
Direkte tlf: 48308338
AT295@kirken.no

ENERGIFORBRUK I KIRKENE

Høringsbrev sendt ut fra kirkevergen 18.05.2018, med svarfrist 10.september

Her er svarene som er kommet inn, først en grov oppsummering med svar på spørsmålene, så kopi av alle svarene.

	Skal alle kirker ha samme temperatur-regime?	Hvilken temperatur er naturlig å ha i			Skal andre rom i kirken ha samme temp.?	Skal menigh. betale deler av energiforbr., mot å få grunn-tilskudd?	Andre ideer om energisparing?
		Begravelse	Guds-tjeneste	Andre samlinger			
Arna	nei	18	19-20	varierte	høyere temp	nei	Diverse tekniske forslag. Dørpumper. Termometrene viser ikke rett. Bevisstgjør ulike grupper.
BDM		20	20	20	ja		Fjernvarme? Doble vinduer
Bønes	nei	19	19 (dåp høyere)	mer enn 19	høyere temp	nei	Ny teknologi, termometre som virker. mer eksakt kunnskap til stab og menighet
Fana	ja	20	20	20	ja	nei	vinterstengt kirke??
Fridalen							nye vinduer, bedre kunnskap
Fyllingsdalen	nei	19	19	varierer	ja, 21	nei	bevisstgjøring, og bruk av SD-anlegg
Olsvik	nei	21-22	21-22	21-22	21-22	nei	hent erfaring fra andre bransjer. solceller, bergvarme, jordvarme
Sandviken	nei	20	20	20	20	nei	opplæring og bevisstgjøring. bedre tetting, organistovn, flere termometre
Skjold	nei	20	20	20	21	veldig usikker	
Slettebakken							Bedre vinduer, termofotografering, bedre plassering varmpumper, fjern utendørs belysning
Storetveit	ja	19	19	19	21	nei	Fjernvarme, bedre isolering, miljøanalyse
Sælen	ja	19	19	19	20	nei	Få orden på varmeanlegget
Søreide	nei	20(18/19)	20	20	20	nei	Bedre isolering, LED, varmestyringsanlegg, solenergi, holdningsskapende arbeid
Ytre Arna	nei	20	20	20	20/18	nei	Isolering av vindu, holdningsskapende arbeid
Åsane	nei	18	18	20-21	20-22	nei	SD-anlegg, luftport ved inngang, termofotografering, adgangssystem som ikke fordrer "kloss i døren"

Arna:

Bergen kirkelige fellesråd
Vestre Strømkaien 7
5008 Bergen
Mrk: 17/314

Arna, 10. september 2018

Arna sokneråd 7. juni 2018 - Utdrag frå møtebok 05/18

Sak 41/18 Innspel til Bkf – Energiforbruk i kyrkjene

Viser til brev frå kyrkjevevja og kyrkjebyggsjef i høve energiforbruk i kyrkjene.

Forslag til vedtak

Arna sokneråd svarer på spørsmål frå kyrkjevevja om energiforbruk i kyrkjene. Bjarte Abildgaard og Steffen Mjelde vil sjå på spørsmåla og gje ei tilbakemelding.

Votering

Forslaget vart vedteke samrøystes.

(S)

Kari Secher
Leiar soknerådet

Marianne W. Fanebust

Marianne W. Fanebust
Administrasjonsleiar

Vedlegg

1. Bjarte Abildgaard, Arna sokneråd
2. Monica Ohr, kyrkjetenar

Her kommer et par innspill i forhold til å få ned strømforbruket i Arna kirke og muligens tips til andre kirker også.

1. Få isolert loft i kirken skikkelig. Her slippes mye varme ut.
2. Få skiftet ut gamle ovner til nye og mer energieffektive ovner, blant annet på galleri og rundt alterring ev. få skiftet ut eller demontert stråleovner som henger over alterring. Hvor mye effekt disse ovnene har er usikkert. Muligens de bare stjeler strøm.
3. Få sjekket og testet varmekabler under vinduer i kirken at disse virkelig fungerer. Ev. få erstattet disse og få en bedre styring på disse.
4. Gått over fugemasser/ tetningslister rundt vinduene i kirken. Ser at flere steder er fugemasse sprukket og ødelagt og når en kjenner med hånden så kjenner en kald vind. Tror at her slippes mye varme ut.
4. Få byttet ut lysrørarmaturer til LED-armaturer. Det er en god del lysrørarmaturer i taket. Så på sikt kan det spares penger og miljø.
4. Kan en få bedre varmestyring på varme under benker? Her har jeg ikke undersøkt så mye om det finnes bedre løsninger.

På lang sikt kommer følgende forslag.

1. Få ventilasjonsanlegg med varmegjenvinning i kirken. Her finnes det rom på loftet hvor ventilasjonsanlegg kan plasseres og en har forholdsvis grei passasje til og legge ventilasjonskanaler på loft. Det kreves imidlertid litt betongsaging og det er en investering til å begynne med.
2. Få skiftet ut deler eller hele taket med solcellepanel. Her er utviklingen i solcellepanel kommet veldig langt.

Vennlig hilsen

Bjarte Abildgaard
på vegne av Arna sokneråd

Energiforbruk i kirkene

- 1) -stor variasjon i type kirke, både størrelse, volum og byggematerialer. Brukerne av kirken kan i større grad vite hva som «virker best» for den enkelte kirke.
  - Noen har varme under benkene, andre fra ovner langs veggen.
  - bruken av kirken varierer også. Hvor ofte, lenge og til hva.
  - hvor mye kirketjener/drifter er tilstede varierer. (Kirketjener har som oftest flere kirker de er tilstede i under bruk og dermed bedre kjennskap til de kirkene og variasjonene til hva som trengs av oppvarming.)
- 2) a. – rundt 18 grader i kirkerommet, ovnene resettes/settes på idet familien kommer i kirken (av/på-knappen trykkes på)
  - b. – rundt 19-20 grader i kirkerommet, trykker på temperaturmåler slik at ovnene kommer på idet gudstjenesten skal starte. Mange barn tilstede i kirken.
  - c. - vil variere hva som trengs av varme, alt etter som hvem som skal bruke kirken. Samlinger med små barn og overnattinger i kirken vil kreve høyere temperaturer over lengre tid. Og også div. konserter i vintermåned, med øving før konsert, krever høyere varme.
  - temperaturmåler viser ikke den reelle temperaturen i kirken. Ligger som regel 3-4 grader under.
- 3) - sakristiene har egne ovner montert på vegg med egen temperaturmåler. Disse blir justert etter bruk. Når dåpssakristiet er i bruk under gudstjeneste settes varmen på 21-22 grader. Og senkes i etterkant. Trappehus/tårn har ingen varme. (avmontert). Våpenhus har varmekabler i gulvet som settes på når det er vinter eller høstkulde med mye regn. Alle temperaturjusteringer er det kirketjener som gjør eller har ansvar for.
- 4) – så lenge menigheten allerede har en temperaturjustering som fungerer tilfredsstillende og etter tidligere krav/vedtak i fellesråd, ansees det ikke nødvendig med overføring av varmebudsjett, basistilskudd eller direkte betaling av strømgjelding.
- 5) - I Arna kirke så trengs det: -ny isolasjon i taket, den er gammel.
  - trekk inn gjennom vinduene er store, tetting eller ev. «innramming» med plexiglass trengs.
  - på dører, både i sakristi og hoveddører, bør det monteres dørpumper, slik at de går igjen automatisk. Hoveddørene har montert hengsler slik at de kan settes fast under åpning.
- 6) - bevisstgjøring av bruk og hvordan bruken gjennomføres av den enkelte samarbeidsparter og faste brukere, både ansatte og frivillige, fra Menigheten.

F. eks Gravferdsbyrå. De er lite flinke til å lukke dører før og under seremonier. Ofte er de ulike representanter vant til å «styre selv» når kommer til kirken. De åpner dørene nå de kommer og slik kan de stå til de mener det er greit å lukke, at de er ferdig med å bære inn eller de «gidder» å lukke. «Mer lettvent for de å la dørene stå åpne» får jeg til svar når jeg spør om det er nødvendig. Dette gjelder også for blomsterleverandører, varierer dog litt hvem som kommer. De er vant til at dører står åpne så lenge de holder på å bære inn blomster. Selv om de kanskje diskuterer ting med folk fra

byrået e.l. tenker de ikke på at dørene står åpne. Noen ganger står også dører i sakristi åpen samtidig, blir full gjennomtrekk.

Som kirketjener er jeg nøye med at kirken skal, så langt det går an, ha jevn temperatur! Den viktigste av grunner for å ha jevn temperatur er for bygget og interiør sin del. Maling, treet, lamper, malerier og interiør har ikke godt av store svingninger i temperatur. Enkelte dager er det så fuktig ute i luften at når den trekker inn i kirken, når dørene står åpne, inn i våpenhus og opp i tårnet, så blir en klam på hendene når en går opp i 2 etg og opp mot tårnet. Fuktighet som trekker inn i kirken setter tydelige merker på lamper/lysekroner. Lamper nærmest dører viser tydelig preg av det. Da er det viktig med å ha en temperatur i kirken som gjør at fuktigheten fortere tørker opp. Kulde gjør merker på f. eks messing grålig. Det kombinert med fuktighet gjør den svart. I malingen kan det komme bobler som senere evt. sprekker.

Konklusjonen må være at det er flere plussider med å ha jevne temperaturer i kirken og at ansvaret må ligge på den som tilrettelegger i kirken, nemlig kirketjener. Men samtidig så trenges bevisstgjøring av bruk og noe rehabilitering må gjennomføres.

Monica Ohr

Kirketjener

Bergen domkirke

Johanneskirken:

SAK 1 – TILBAKEMELDING TIL MR OM TEMPERATUR I KYRKJENE

1. *Mener dere at alle kirkene skal ha samme temperatur-regime, eller skal dette variere fra kirke til kirke?*

Vi har ikkje føresetnader for å vite kva temperaturar andre kyrkjer treng, men så lenge det er gode, etterprøvbare grunnar for ulike temperaturar er jo det logisk å gjere det slik.
2. *Hvilke temperatur mener dere at det vil være naturlig å ha i kirkerommet*
  - a) *Under begravelse*
  - b) *På gudstjeneste*
  - c) *På andre samlinger i kirkerommet*

Kyrkja bør halde 20 grader når det er aktivitetar her.

Generelt er det viktig at folk i kyrkja ikkje frys, verken kyrkjegjengarar eller kor eller andre. Det er ofte gufsent vær i Bergen, og det bør vere varmt nok til å kome inn våt utan å bli frossen.

Det er aktivitetar i Johanneskyrkja nestan kvar einaste dag, ofte både for- og ettermiddag, og det er viktig at det er levleg temperatur.

Å senke temperaturen om natta, laurdagar utan vigslar, og andre perioder utan aktivitet er heilt greitt, så lenge det blir varmt i tide til dei arrangementa som er. Om dette ikkje styrast automatisk av at arrangement blir lagt i Medarbeideren, må det systemet som er på plass vite at det skjer mykje her.
3. *Skal andre rom i kirken ha samme temperatur som kirkerommet? (sakristi, menighetssal, ungdomsrom, kontor)*

Sakristiet og kaféen må ha same temperatur som kyrkjerommet. Begge er i bruk ved nesten alle arrangement i kyrkja. Kantors kontor må òg vere varmt. Våpenhuset kan godt vere kjøligare, men ikkje så kaldt at varmen frå kyrkjerommet går ut.
4. *Skal vi i Bergen innføre samme regime som i Stavanger, der menigheten selv er delvis ansvarlig for kostnaden med energiforbruket? Evt. mot å få et grunntilskudd.*

Dette føler vi ikkje ligg på kyrkjekomiténivå, men syns det høyrest ut som ei litt usikker løysing – det vil då straffe seg for ein kyrkjelyd å ha høg aktivitet.
5. *Har menighetsrådet andre gode ideer om hvordan vi kan spare energi i forvaltningen av kirkebygget?*

Det ville spare energi om varmeanlegget var kopla til kalenderen, slik at det berre står på full varme når det er noko som skjer her. Gjennomsnittstemperaturen bør ikkje vere for lav, fordi det vil kreve mykje energi å varme opp digre rom frå kald tilstand.

Betre isolering av kyrkja når den pussast opp kan òg hjelpe.

Vi prøver å legge aktivitetar nære kvarandre, slik at det ikkje blir ekstra opp og ned på temperaturen.
6. *Har menighetsrådet andre innspill til denne saken?*

Kan det potensielt leggest inn fjernvarme, når det likevel skal gravast rundt kyrkja?

Nykirken:

5. *Innspill til BKF om sparetiltak: Få laget doble vinduer.*

Komiteen er for øvrig opptatt av og nysgjerrig på byggets tilstand generelt og kjelleren i særdeleshet.

Bønes

Bønes menighetsråd sine svar på høring om energiforbruk i kirkene:

- 1) Siden kirkene er så forskjellige, både i utforming og i bruk, tror vi energiøkonomisering må tenkes på individuelt, en bør jobbe med hver kirke individuelt, kanskje med noen overordnede føringer.
- 2) Temperatur i kirkerommet (Bønes har stort sett OK temperatur i dag, ikke for varmt)
  - a. Under begravelse vil det være nok med 19 grader
  - b. På gudstjenester vil det også være nok med 19 grader, men dåpsgudstjenester trenger høyere temperatur
  - c. Babysang trenger høyere temperatur
- 3) I Bønes kan ungdomssalen i kjelleren sammen med kirkerommet ha lav hviletemperatur siden disse rommene er de som er minst brukt, mens kirkesaler, kontorer m.m. må ha en høyere temperatur (21-22 grader?)
- 4) Vi vil sterkt fraråde å gå inn på «Stavangermodellen», der menighetsrådet blir delvis ansvarlig for strømkostnadene i kirkene.
- 5) Andre ideer:
  - a. Vi må plassere termometre i kirken, så vi faktisk vet hvilken temperatur det er i de ulike rom. Staben og råd må få mer eksakt kunnskap om temperaturen i kirken.
  - b. Vi må få aktivitetsbasert oppvarming, ta i bruk ny teknologi
  - c. Lurt å få rådgivere til å gi råd på hvordan en kan spare energi

Fana

Energiforbruk i den norske kirka.

Vi har fått nokre spørsmål frå BKF:

Mener dere at kirkene skal ha same temperaturregime?

JA, svarer soknerådet.

Kva temperatur skal det vere under gudstjenester, gravferder og lignende?

20 grader

Skal andre rom ha lik temperatur?

Ja – når det er i bruk

Skal vi innføre same regime som i Stavanger, der menigheten sjølv står for utgiftene ved strøm?

Nei

Har menighetsrådet andre gode idear på korleis vi kan spare pengar på energi?

Vinterstengt kyrkje?

Har menighetsrådet andre innspel til denne saka?

Nei

Fridalen

Fridalen menighetsråd, møte nr. 06/18, 28.08.18

Sak 064/18: Spørsmål fra kirkebyggsjef Arne Tveit.

«Vil menighetsrådene reagere svært negativt dersom BKF i perioder der strømmen av spesielle grunner er svært dyr, skjerper inn kravene til energieffektivisering?»

Forslag til vedtak:

Fridalen menighetsråd er positiv til å være med på energieffektiverende tiltak, men ikke på betingelser at det blir kaldere på gudstjenester, øvinger etc. Vi må få vinduer på plass slik at energilekasjen begrenses mest mulig. Samtidig ønsker vi å få kartlagt muligheten for, og effekten av alternative oppvarmingskilder.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Fyllingsdalen

Energiforbruk i kirkene Forslag til vedtak: Fyllingsdalen menighetsråd ønsker å gi følgende innspill: 1) Temperaturer i de ulike kirkene bør variere etter byggets forfatning og bruk. 2) a. 19 grader b. 19 grader c. Det kommer an på samling. I Fyllingsdalen har vi blant annet babysang i kirkerommet, noe som krever noe høyere temperatur. Åpen barnehage har også samlinger i kirkerommet, 1-2 ganger i uken. 3) Sakristi, menighetssal, og kontor er i daglig bruk og bør ha 21 grader. Ungdomsrom (Kjeller i Fyllingsdalen) er sjelden i bruk og bør styres etter kalender. 4) I Fyllingsdalen har vi SD-anlegg. Så lenge dette fungerer etter hensikten har vi ikke variasjoner i energiforbruket. Fyllingsdalen menighetsråd er skeptisk til egenbetaling, men vil anbefale at alle kirker får besøk og at energiforbruk settes på dagsorden. Hele staben bør bevisstgjøres på energiforbruk. 5) Montering av SD-anlegg som styres av kalenderen i Medarbeideren bør prioriteres. 6) Fyllingsdalen kirke har per nå et høyt forbruk. Det kan ha sammenheng med både midlertidig ventilasjonsanlegg og store lekkasjer i taket. **036/18 Fyllingsdalen menighetsråd 5.9.2018 Votering: Forslaget ble enstemmig vedtatt**

Olsvik:

FRA MØTEPROTOKOLLEN

Olsvik menighetsråd møte nr. 06/2018, 13.9.2018, sak 052/18

Energisparing

Fra BKF:

Som en bakgrunn for fellesrådet sin behandling av denne saken høsten 2018, ber vi om svar på følgende spørsmål:

1. Mener dere at alle kirker skal ha samme temperatur-regime, eller skal dette variere fra kirke til kirke?
2. Hvilke temperatur mener dere det vil være naturlig å ha i kirkerommet
  - a. Under begravelse
  - b. På gudstjeneste
  - c. På andre samlinger i kirkerommet
3. Skal andre rom i kirken ha samme temperatur som kirkerommet? (Sakristi, menighetssal, ungdomsrom, kontor)
4. Skal vi i Bergen innføre samme regime som i Stavanger, der menigheten selv er delvis ansvarlig for kostnaden med energiforbruket? Evt. mot å få et grunntilskudd?
5. Har menighetsrådet andre gode ideer om hvordan vi kan spare energi i forvaltningen av kirkebygget?
6. Har menighetsrådet andre innspill til denne saken?

AU foreslår følgende svar:

1. Temperatur-regimet i Bergens svært ulike kirker må kunne variere.
2. Olsvik kirke er en arbeidskirke der temperaturen bør holdes jevnt på ca. 21 – 22 grader. Alle rom er i bruk nærmest daglig. Eksempelvis benyttes kirkerommet til babysang, korøvelser for barn, unge og voksne, konserter og andre arrangement i tillegg til kirkelige handlinger og gudstjenester.
3. Se forrige.
4. Nei takk, dette ser vi ikke som ønskelig.
5. Vi henstiller til at det hentes inn erfaringer fra andre bransjer. Det finnes mye kunnskap og det kan være mye å spare.
6. Det hadde vært spennende om kirker i Bergen kunne produsere strøm via solceller, bergvarme, (det er dokumentert at dette er mulig i Olsvik) jordvarme e.l. BKF bør ha som visjon å produsere mer strøm enn vi bruker. Olsvik menighet kan gjerne tenke seg å være pionerkirke på dette området.

Forslag til vedtak:

Olsvik menighetsråd vedtar det fremlagte forslaget til svar på spørsmålene om energisparing.

052/18 Olsvik menighetsråd 13.9.2018 Votering:

Forslaget ble enstemmig vedtatt

Sandviken

Sandviken menighetsråd møte nr. 06/18, 21.8.2018. Sak 040/18

Vi viser til brev datert 18.05.2018 vedrørende energiforbruk i kirkene, hvor menighetene i 6 punkter blir bedt om å uttale seg om energibruken i kirkene.

Sandviken menighetsråd har hatt saken til behandling i møte 28.08.2018 og har gjort vedtak som beskrevet nedenfor.

I Sandvikskirken er det tidligere i år installert nytt hovedoppvarmingssystem, ovner under benkene. Vi har foreløpig kort erfaringstid, men vi tror vi her har fått et oppvarmingssystem som i vår kirke er positivt både for brukerne og for økonomien.

Det kreves nå at vi, inneværende høst og kommende vinter, skaffer oss erfaring med systemet i bruk under forskjellige forhold, slik at vi finner den optimale måten å styre temperaturen på. Dette gjøres ved at flest mulig data om temperatur og styring noteres, sammen med utetemperatur osv. Ved å ha data for en hel høst og vinter håper vi å få grunnlag for i neste omgang å programmere et SD-anlegg som er planlagt skal på plass.

I de 6 spørsmålene som kirkebyggsjefen har stilt spørsmål til menighetene, har Sandviken menighetsråd fattet **følgende vedtak:**

1. Med de store variasjonene som finnes i kirkebyggene i Bergen er det naturlig at også temperaturregimet varierer.
2. Vi mener at temperaturen ved alle de nevnte kategorier av bruk bør være den samme, 20 grader.
3. Temperatur i både prestesakristi og dåpssakristi bør være den samme som i kirkerommet, 20 grader. Bør kobles opp mot fremtidig SD-anlegg.
4. Kan være aktuelt i noen kirker, foreløpig ikke i Sandvikskirken. Her er situasjonen for lite oversiktlig til å kunne innføre en slik ordning.
5. Opplæring og oppfølging av alle personer som har innflytelse på bruk av oppvarmingssystemet. Bevisstgjøring av menigheten på generelt grunnlag.
6. Ingen andre forslag av generell art.

Under arbeidet med denne saken er det kommet opp forslag til noen forbedringer:

I prestesakristiet står det tre gamle panelovner med av/på styring, uten styrbar termostat. Disse ovnene bør skiftes til en mere hensiktsmessig type som kan styres via SD-anlegg.

Ytterdører: Bedre tetting ved hjelp av tettelisten og/eller justering.

Orgel: Montere "orgelovn" bak ryggen til organisten.

Termometer: Montere termometre flere steder i kirkerommet, også på galleriet. Dette for å ha oversikt over temperaturene flere steder nå i en viktig innkjøringsperiode.

Skjold:

Innspill fra menighetsrådene:

Som en bakgrunn for fellesrådet sin behandling av denne saken høsten 2018, ber vi om svar på følgende spørsmål:

1) Mener dere at alle kirker skal ha samme temperatur-regime, eller skal dette variere fra kirke til kirke?

Dette må variere etter bruken.

2) Hvilke temperatur mener dere det vil være naturlig å ha i kirkerommet

a. Under begravelse 20

b. På gudstjeneste 20

c. På andre samlinger i kirkerommet 20

3) Skal andre rom i kirken ha samme temperatur som kirkerommet? (sakristi, menighetssal, ungdomsrom, kontor) Nei. Kontor må ha 21 grader, andre rom kan ha litt lavere. Ganger, korridorer og lignende kan ha enda lavere temperatur enn oppholdsrom.

4) Skal vi i Bergen innføre samme regime som i Stavanger, der menigheten selv er delvis ansvarlig for kostnaden med energiforbruket? Evt. mot å få et grunntilskudd? Veldig usikker.

5) Har menighetsrådet andre gode ideer om hvordan vi kan spare energi i forvaltningen av kirkebygget? Være sikker på at anlegget virker optimalt. Her i Skjold har det vært en del tull i tidligere år med alt for høy varme (veldig sjeldent,) eller alt for kalt.

6) Har menighetsrådet andre innspill til denne saken? Vi må unngå at det blir slik at folk ikke vil komme til kirken fordi det er så kaldt at det er for ubehagelig temperatur til å være her.

7) Vil menighetsrådene reagere svært negativt dersom BKF i perioder der strømmen av spesielle grunner er svært dyr, skjerper inn kravene til energieffektivisering? Det må kanskje gjennomføres til en viss grad, men temperaturen på kontorene må være behagelig, hvis ikke må alle mann ha hjemmekontor og det er vel ikke så optimalt.

Slettebakken:

Slettebakken menighetsråd har prioritert å svare på spørsmål 5) og har følgende innspill til redusert energibruk i vår kirke:

Innledningsvis vil vi peke på at vi savner analyser og termografering av bygget. Hvor lekker det varme? Kunne man tenke seg en metode for å estimere effekten av ulike tiltak? Kanskje kunne byggansvarlig få i oppdrag å gjennomføre slike undersøkelser, gjerne sammen med Utvalg for bygg og vedlikehold.

I kirkerommet vårt er det svært høyt under taket, noe som gir store utfordringer vedr. varmestyring.

-De to varmpumpene i rommet burde fått en annen plassering for å optimalisere effekten. Vi er innforstått med at det var en lang prosess å få godkjent varmpumper i kirkerommet, men ved å male disse i en betongfarge, ville en annen plassering kanskje bli godkjent, eksempelvis på baksiden ved galleriet. Hvis varmpumpene plasseres der og blåser varmen nedover tror vi man vil kunne oppnå en god effekt.

-Takvinduene i kirkerommet er gamle og isolerer sannsynligvis svært mye dårligere enn tilsvarende nye vinduer. Det samme gjelder for øvrig for vinduene bak søylen i full høyde.

-Vinduene i våpenhuset er også uisolerte. De kunne med fordel byttes ut.

-Taket lekker sannsynligvis mye varme. En isolering av taket kunne vurderes.

-En varmepumpe montert på ventilasjonsanlegget kunne gi gode resultater.

-Vinduer i kontorfløyen slipper sannsynligvis ut mye varme. Dette kunne en termografering avdekke. Hva med å bytte disse ut?

-Jordvarme (jfr. Rossabø kirke) eller vannbåren varme fra Tveitevannet er andre forslag.

-Utendørs belysning bør vurderes redusert eller tatt bort.

Storetveit:

Bergen Kirkelig Fellesråd

Storetveit 03.09.2018

17/314 Innspill om energiforbruk i kirkene våre.

Storetveit menighetsråd har gått gjennom de ulike spørsmål som fellesrådet ønsker svar på.

Svarene er merket med sammen nummer.

1. Alle kirker bør ha samme temperatur.
2. Under begravelser, ved vielser, på gudstjenester og ved andre samlinger bør temperaturen være minst 19 grader.
3. I Storetveit kirke bør kapellet være på ca. 21 grader når der er dåp. Sakristiet kan følge kirkerommet. De andre rommene betjener vi selv i vårt menighetshus.
4. Vi bør ikke følge samme ordning som Stavanger, da noen kirker er kaldere enn andre. Dette bør ikke menigheten «straffes for».
5. I Storetveit bør det vurderes om dører og vinduer kan tettes. For billigere oppvarming bør det også sjekkes om det kan være lønnsomt å koble seg til Fjernvarmeanlegg i Rådalen.
6. Få inn fagfolk til miljøanalyse.

Sælen:

Utdrag fra møteprotokoll nr. 06/18, Sælen menighetsråd 29.08.2018

Sak nr. 34/18 Energiforbruk i kirkene – vi ber om innspill fra menighetsrådene

- 1) Vi ser ingen grunn til at noen kirker skulle være varmere/kaldere enn andre kirker, altså mener vi at alle skal ha samme temperatur-regime, både når det gjelder den faktiske temperaturen i rom folk oppholder seg i (se punkt 2 og 3), og senkning av temperatur i rom som ikke er i bruk.
- 2) a) 19 b) 19 c) 19. Altså samme temperatur uavhengig av aktivitet.
- 3) Ja, bortsett fra kontorene, som bør ha 20 grader.
- 4) Sælen har et (altfor) avansert datastyrt varmeanlegg (vannbåren varme) som helt siden kirken var ny i 2001 på den ene siden ikke har fungert og på den andre siden har vi som menighet lokalt i kirken ingen mulighet til å regulere varmen, som styres av andre utenfra. Dette problemet er velkjent for BKF og Akasia, og det forsøkes mer eller mindre kontinuerlig å få rettet opp feilene – som består i at noen ganger er temperaturen altfor lav, andre ganger altfor høy, uavhengig av årstid og uavhengig av innstillingen av temperaturen. Det kan f.eks. stå på dataskjermen at kontorene har 20 grader, mens den faktiske temperaturen er 16. Men sånn det fungerer nå, så er spørsmål 4 ganske irrelevant for oss i Sælen, bortsett fra lys i rommene i kirken, se neste punkt.
- 5) For vårt vedkommende i Sælen er det bare å få orden på varmeanlegget, så vil mye være spart av energi, både kraftenergi og all den energien (og frustrasjonen) menighet og ansatte har kjent på i 16 år. Selvsagt kan vi bli enda mer bevisst på bruken av lys/lysbrytere, f.eks. ved å få montert bevegelses-lysfølere som automatisk slår lyset på og av, på toalettene, kontorene, lagrene og loftet, men dette er bare dråper i havet i forhold til problemet med varmen i Sælen.

Med vennlig hilsen

Kari Dyrøy
Menighetsrådsleder

Nina Jæger
Administrasjonsleder

Frode Øglænd
Sokneprest

Energiforbruk i kirkene - innspill fra Søreide menighetsråd.

Menighetsrådet har vurdert spørsmålene og vil gi følgende tilbakemelding:

1. Mener dere at alle kirker skal ha same temperaturregime, eller skal dette variere fra kirke til kirke? Vi mener dette kan variere ut fra type kirkebygg og bruk. Et kirkerom som i uken hovedsakelig er i bruk til seremonier kan ha lavere temperatur enn en arbeidskirke hvor kirkerommet også huser babysang, konfirmanter, barnekor og diverse andre aktiviteter. I slike tilfeller kan det være nærliggende å sammenligne med temperatur i klasserom. En kompliserende faktor er at på grunn av byggtekniske forhold kan det mange ganger være forskjell på reell og opplevd temperatur, derfor må en se hvert bygg for seg. Det må tas med at også en «seremonikirke» er arbeidsplass for prest, kantor, solister (som ikke får hjelp av «organistvarmeren») og kirketjener.
2. Hvilke temperatur mener dere det vil være naturlig å ha i kirkerommet
  - a) Under begravelse: arbeidskirke - 20 grader, «seremonikirke» - 18 - 19 grader
  - b) På gudstjeneste 20 grader
  - c) På andre samlinger i kirkerommet. 20 grader
3. Skal andre rom i kirken ha same temperatur som i kirkerommet? Rom i daglig bruk og hvor folk oppholder seg over tid bør ha 20 grader. Rom som bare er i bruk i korte perioder kan ha lavere temperatur.
4. Skal vi i Bergen innføre samme regime som i Stavanger, der menigheten selv er delvis ansvarlig for kostnaden med energiforbruket? Vi mener dette vil slå urettferdig ut i Bergen med mindre det lages en mal for utligning. Noen kirker har forholdsvis mange seremonier som egentlig tilhører andre sokn, og har dermed større oppvarmingsbehov. Det er gjort mye med oppgradering av varmeanlegg og isolering, men energibehovet er fortsatt veldig ulikt mht å holde en viss temperatur. Det er også viktig å ikke lage et system som «belønner» minst mulig aktivitet i menighetene fordi en kan spare strøm.
5. Har menighetsrådet andre gode ideer om hvordan vi kan spare energi i forvaltningen av kirkebygget? Kan vi benytte takareal til solenergi på enkelte bygg? Automatisk tenning og slukking av lys, bytte til mest mulig LED-pærer, god isolasjon, pålitelige varmestyringsanlegg, holdningsskapende arbeid i stab og menighet. Trekk, kulderas og ujevn temperatur i rommet gjør at det oppleves kaldt. Får en reparert dette, vil en kunne senke generell temperatur.
6. Har menighetsrådet andre innspill i denne saken? Midt i energisparing er det også viktig at ikke folk slutter å gå i kirken fordi de fryser.

Med vennlig hilsen

Søreide menighetsråd

Elisabeth R. Andersen

Administrasjonsleder

Søreide menighet

Kontortid tirs - fre 9 - 15

Tlf 55597184/ 95151968

Ytre Arna:

Subject: Energiforbruk i kyrkjene

Utskrift frå møteprotokoll nr. 05/18

Sak 58/18

Energiforbruk i kyrkjene

Sakspapir vedlagt

Innspel frå Ytre Arna sokneråd:

1) Det vil variera frå kyrkje til kyrkje kor mykje oppvarming det trengs. Dette etter kor mykje isolasjon som er i kyrkja.

2) 20 grader er passande under gravferd, gudsteneste og andre samlingar i kyrkjerommet.

3) Sakrista bør ha same temperatur som i kyrkja. Våpenhuset og rom utanfor galleriet bør vera 18

ngrade.

4) Ytre Arna sokneråd meiner at Bkf skal betala straumrekninga i kyrkja.

5) Brukarane av kyrkja må vera bevisste på straumbruken.

Isolering av vindauger i kyrkjene der det trengs.

Mvh

Benthe Vevle

Adm. Leiar

Åsane:

Åsane menighetsråd - Innspill til energiforbruk i kirkene

Åsane menighetsråd har i møte 29.08.2018 vedtatt at administrasjonsleder i Åsane sender inn innspill som er kommet fra Åsane menighetsråd, stab og husstyre, til BKF.

Innspill på følgende spørsmål:

- 1) Mener dere at alle kirker skal ha samme temperatur-regime, eller skal dette variere fra kirke til kirke? *Temperaturen bør variere alt etter hvilket kirkebygg det gjelder, hvor ofte kirken er i bruk, og til hvilken bruk kirken skal benyttes til.*

- 2) Hvilke temperatur mener dere det vil være naturlig å ha i kirkerommet
  - a. Under begravelse: *som i dag, eller minimum 18 gr.*
  - b. På gudstjeneste: *som i dag, eller minimum 18 gr.*
  - c. På andre samlinger i kirkerommet: *ved for eksempel babysang, arrangement for småskolebarn o.l. bør det være minimum 20-21 gr. Ved store konserter når kirkerommet er fullt av folk kan en ha 18. gr.*

- 3) Skal andre rom i kirken ha samme temperatur som kirkerommet? (sakristi, menighetssal, ungdomsrom, kontor): *Vi er fornøyd med dagens temperatur på kontorene og i dåpssakresti. temperaturen bør være som i dag eller minimum 22 gr. Menighetssaler og ungdomsrom bør ha en temperatur på minimum 20-21 gr.*

- 4) Skal vi i Bergen innføre samme regime som i Stavanger, der menigheten selv er delvis ansvarlig for kostnaden med energiforbruket? Evt. mot å få et grunntilskudd? *Nei, det er ikke støtte i menighetsrådet for en slik løsning. Ved installering av SD-anlegg går vi ut fra at menigheten sammen med BKF vil kunne planlegge temperaturbruken, slik at det kan gi kostnadsbesparing på strøm totalt sett.*

- 5) Har menighetsrådet andre gode ideer om hvordan vi kan spare energi i forvaltningen av kirkebygget? *Menighetsrådet ønsker installering av SD-anlegg, som kan gi forventet og stabil varme i alle de forskjellige rommene i kirken. Vi regner med det også vil være økonomisk mer forutsigbart. En vil også forhindre at temperaturen blir stil opp/ned manuelt av personer som ikke skal røre varmestyringen.*
Vi foreslår luftport til montering over kirkens hovedinngang, for å redusere varmetap fra våpenhuset/bygningen.
Vi foreslår at det måles om det er lekkasje ved vinduer, og evt. tetter der varmelekkasje finnes.

- Det er viktig at adgangssystemet virker, og service og feilmeldinger blir fulgt opp. Når ytterdør(er) går i lås må døren settes åpen med dørkloss slik at besøkende kommer inn. Det medfører mye unødvendig varmetap fra våpenhus/kirke.*

- 6) Har menighetsrådet andre innspill til denne saken?
Vi har forståelse for at det på ekstremt kalde dager om vinteren, hvor temperaturen i kirkerommet er under det avtalte, kan det bli aktuelt å flytte småbarnsaktivitet til et annet rom i kirken.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

BKF - Mandat Kulturutvalget

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
61/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Mona Gangsøy Eide

Arkiv: KA - 012.9

Arkivsaknr: 15/301

Saksbeh.: Mona Gangsøy Eide

Bakgrunn:

I samarbeid med Kulturutvalget har kirkevergen utarbeidet nytt forslag til mandat og sammensetning av utvalget jfr. vedlegg. Med nytt forslag vil utvalget ha et tydelig mandat fra fellesrådet og tilsvarende tydelig forankring i fellesrådet.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fellesrådet vedtar fremlagt forslag til mandat for Kulturutvalget.

Fellesrådet oppnevner, Kjetil Almenning, Beate Husa, Kristin Litlere, og Knut Christian Jansson som medlemmer av utvalget.

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mona Gangsøy Eide
administrasjonssjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
04.12.2018	KULTURUTVALGET mandat

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅDS KULTURUTVALG

Gud har skapt oss med kropp, sinn og sanser. Kunst og sanselige uttrykk kan speile og berøre våre liv, slik at vi beveges til en stadig dypere tro (fra forbønn under Kirkemøtet 2018)

Mandat

Kulturutvalget skal fremme samarbeid mellom menighetsrådenes kulturvirksomhet og stimulere til økt kulturaktivitet. Kulturutvalget skal synliggjøre og dokumentere Dnk som kulturaktør i Bergen.

Utvalget oppnevnes av fellesrådet og følger fellesrådsperiodene, men oppnevnes for første gang 01.01.2019. Fellesrådet gir utvalget en årlig økonomisk ramme. Utvalget kan i tillegg søke om midler fra andre kilder, eksempelvis Bergen kommune. Utvalget rapporterer årlig til fellesrådet om sin virksomhet. Mandatet gjelder inntil videre og kan til enhver tid endres av Bergen kirkelige fellesråd.

Utvalgets oppgaver

- Administrere og utvikle Påskefest som kulturuke for kirken i Bergen – herunder søke om midler fra Bergen kommune og andre eksterne aktører, og fordele disse til menighetenes kulturelle påskefest.
- Synliggjøre og dokumentere Dnk sin kulturvirksomhet i Bergen
- Etablere en årlig kulturpris
- Gi økonomisk støtte til menighetenes kulturvirksomhet innenfor de økonomiske rammer utvalget disponerer. Utvalget utarbeider kriterier og prosedyre for tildeling
- Samarbeide med Bispedømmets kirkemusikkutvalg og med Bergen kommune sin kulturavdeling
- Gi innspill til BKFes fagdager for kirkemusikere
- Være ressurs for BKFes rekrutteringsarbeid av kirkemusikere

Sammensetning

Kulturutvalget består av 5 medlemmer – 4 medlemmer oppnevnt av fellesrådet i tillegg til BKFes kommunikasjonsrådgiver. Utvalget velger leder og nestleder blant de oppnevnte medlemmene. BKFes administrasjonssjef er utvalgets sekretær. Kirkevergen kan delta i utvalgets møter.

Møter og saksbehandling

- Utvalget skal ha 4 årlige møter. Utvalget kan i tillegg ha møte når lederen finner det påkrevet eller når medlemmer eller administrasjonen krever det
- Leder skal sammen med sekretær forberede sakene til utvalget
- Utvalget skal som hovedregel innkalles skriftlig med 7 dagers varsel
- Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Avgjørelser treffes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende
- Leder (eller nestleder ved forfall) er møteleder
- Administrasjonssjef møter fast som sekretær, og har tale- og forslagsrett. Kirkevergen har tale- og forslagsrett ved deltakelse i møtene
- Det skal føres protokoll fra møtene
- Utvalget utarbeider årsrapport som fremlegges fellesrådet i deres første møte ved nytt år

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Endret mandat - Ekstra medlem

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
62/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Inghild Hareide Hansen
Saksbeh.: Inghild Hareide Hansen

Arkiv: KA - 511.0 Arkivsaknr: 16/203

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg har nå hatt sitt virke i to år og har langt på vei oppfylt intensjonen med utvalget. Ved gjennomgang av mandatet ser vi at det er noen punkter utvalget må ha nærmere fokus på, men slik vi ser det nå, har utvalgets arbeid bidratt til å styrke gravplassforvaltningen i Bergen.

Gravferdsplanen for 2018–2028 «En verdig gravferd for alle» ble vedtatt i juni 2018. En av tilbakemeldingene som ble gitt til Bergen kirkelige fellesråd i høringene til planen, var ønske om å få med en representant fra de mange små tros- og livssynssamfunn i Bergen. Dette forslaget er fremmet av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Bergen (STL B). Gravplassutvalget støttet forslaget i sitt hørings svar. Det konkrete forslaget gikk ut på at STL B blir representert med ett medlem i utvalget.

Administrasjonen foreslår å utvide utvalget med ett ekstra medlem som skal representere tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Bergen representerer svært mange tros- og livssynssamfunn i Bergen og det foreslås derfor at STL B foreslår det nye medlemmet i det årlige dialogmøtet med tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen i desember, og at dette medlemmet blir oppnevnt av fellesrådet i rådets første møte i 2019. Første møte i Gravplassutvalget er mandag 25. mars 2019.

Det må utnevnes ett nytt medlem og en vararepresentant. Utvalget vil etter dette få likt antall medlemmer, men i tilfelle det blir likt stemmeantall ved avstemminger løses dette ved leders dobbeltstemme.

Forslag til endret mandat er vedlagt saken, endringene er skrevet i kursiv og markert med gult. Forslaget til endring i mandatet har vært behandlet i Gravplassutvalget i møte 05/18 05.11.2018, sak 21/18 og det ble gjort følgende vedtak:

Gravplassutvalget støtter forslaget til endring i mandatet og sender mandatet videre til behandling i Bergen kirkelige fellesråd.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Gravplassutvalgets mandat vedtatt i FR sak 33/16 punkt «3 Valg, sammensetning og honorar», endres slik at utvalget nå består av seks medlemmer og seks varamedlemmer.

KIRKEVERGEN I BERGEN 03.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Inghild Hareide Hansen
gravplassjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
20.11.2018	Mandat GPU nytt medlem

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅDS GRAVPLASSUTVALG (Forslag til revisjon)

Gravplassutvalget skal utføre sine oppgaver i henhold til bestemmelsene i Kirkeloven og Gravferdsloven.

1 Mandat

Utvalget skal være forberedende utvalg til fellesrådet i alle saker på gravplassområdet: Gravplassområdet omfatter:

Administrasjon av gravplassforvaltningen; herunder saksbehandling og informasjonsvirksomhet.

Anlegg, forvaltning, drift og vedlikehold av gravplasser, kapell, krematorium og andre bygg og installasjoner på gravplasser.

Jfr. Kirkeloven § 14 2. ledd b) og Gravferdsloven

Gravplassjefen er sekretær for utvalget.

Utvalgets oppnevnes av fellesrådet og følger fellesrådsperiodene, men oppnevnes første gang fra og med 01.01.2017. Mandatet gjelder inntil videre og kan til enhver tid endres av Bergen kirkelige fellesråd ved vanlig flertallsbeslutning.

2 Utvalgets oppgaver

Utvalget skal bistå fellesrådet i forvaltningen av gravplassområdet i Bergen og ha særlig fokus på at målsettinger som fellesrådet har vedtatt blir satt ut i livet.

Hvert år skal sekretæren gi utvalget en redegjørelse om gravplassforvaltningens virksomhet og måloppnåelse. Redegjørelsen skal vedlegges tilstrekkelig dokumentasjon.

Utvalget skal minst en gang i valgperioden befare gravplassene i kommunen og ha fokus på gravplassforvaltningen ellers. Utvalget skal levere rapport fra befaringen til fellesrådet. Kommunen skal ha kopi av rapporten og resultatet av behandlingen i fellesrådet.

Etter frist fastsatt av fellesrådet skal utvalget foreslå planer og budsjett for gravplassområdet i det påfølgende år.

Utvalget skal gjennomgå årsregnskap og årsberetning for utvalgets ansvarsområder innen den 1. juni i året etter.

3 Valg, sammensetning og honorar

Utvalget består av 6 medlemmer; 3 medlemmer valgt av og blant Bergen kirkelige fellesråd og 3 medlemmer som er foreslått av og blant tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen. Blant fellesrådets representanter skal fortrinnsvis kommunens representant eller vara være representert. Kandidatene fra tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen foreslås på Gravplassmyndighetens årlige møte med tros- og livssynssamfunn i Bergen jfr. GF § 23 3. ledd og oppnevnes *siden* av fellesrådet. *En av kandidatene som representerer tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen skal foreslås av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn Bergen (STLB).*

Det velges like mange varamedlemmer som faste medlemmer til utvalget, tre fra fellesrådet og *tre* fra tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen jfr. GF § 23 3. ledd.

Medlemmene og varamedlemmene i utvalget må være bosatt i Bergen kommune. Medlemmene velges normalt for en 4-års periode. Dersom spesielle grunner taler for det kan tros- og livssynssamfunnene gis mulighet til å skifte ut sine medlemmer etter

2 år.

Dersom et medlem går ut av utvalget, velges nytt medlem for resten av perioden blant varamedlemmene og det velges nytt varamedlem.

Utvalgets leder og nestleder velges av fellesrådet og blant medlemmene fra fellesrådet.

Medlemmene i utvalget honoreres etter satser fastsatt av Bergen kirkelige fellesråd.

4 Møter og saksbehandling i utvalget

a. Utvalget skal ha 4 årlige møter. For å ivareta framdrift og kontinuitet bør det utarbeides en årlig møteplan for utvalget. Utvalget skal i tillegg ha møte når lederen finner det påkrevet eller når medlemmer eller administrasjonen krever det.

b. Lederen i utvalget skal sammen med sekretæren forberede sakene til utvalget.

c. Det påligger leder av utvalget å sørge for at alle aktuelle saker som hører inn under utvalget blir behandlet til hensiktsmessig tid. Medlem i utvalget og sekretær for utvalget kan kreve at utvalget behandler bestemte saker.

d. Utvalget skal som hovedregel innkalles skriftlig med 7 dagers varsel. Dette kan fravikes dersom behovet for rask avgjørelse krever det. Saksdokumentene sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett.

e. Med innkallingen skal det følge en dagsorden for møtet i utvalget, og det skal følge med dokumentasjon som gir et tilfredsstillende behandlings- og beslutningsgrunnlag for den enkelte sak på dagsorden.

f. Utvalgets møter er åpne, men saker som gjelder enkeltpersoners personlige forhold holdes for lukkede dører.

g. Utvalgets medlemmer plikter å ta del på møter i utvalget.

h. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Avgjørelser treffes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

i. Lederen eller nestleder av utvalget, eller det medlem i utvalget som i deres fravær blir valgt, er møteleder i møter i utvalget.

j. Sekretæren har møteplikt, samt tale- og forslagsrett. Sekretæren og de hun/han bemyndiger, har møte-/tale- og forslagsrett i utvalgets møter selv om disse ikke er hhv. medlem eller sekretær i utvalget.

k. Dersom et medlem i utvalget meddeler at det ikke kan møte, skal sekretæren for utvalget sørge for at det så vidt mulig blir gitt varsel/innkalling til varamedlem, så raskt det hensiktsmessig kan skje.

l. Det skal føres protokoll fra møtene, som sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett så snart som mulig etter møtet. Protokollen skal minst angi tid, sted, deltakere, behandlingsmåte og utvalgets beslutninger.

m. Protokoll fra møtene skal legges frem i møte i Bergen kirkelige fellesråd til orientering.

Forslag til revisjon pr. 05.11.2018 – Inghild Hareide Hansen

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Plan for innføring av nytt arkivsystem - Public 360

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
63/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Mona Gangsøy Eide

Arkiv: KA - 053.0

Arkivsaknr: 18/342

Saksbeh.: Mona Gangsøy Eide

Bakgrunn:

Vi har i dag tre forskjellige arkivsystem. Alle er elektroniske, de er forholdsvis dyr i drift og det vil være kostbart å implementere løsninger i våre nåværende arkivsystem som tilfredsstillende våre nye behov i forbindelse med blant annet sikker kommunikasjon. Ettersom vi er på Kirkepartner-plattformen, har vi mulighet til å gå over til arkivsystemet Public 360 via den. I den versjonen av Public 360 er det gjort tilpasninger til kirkens behov. Det er orientert om saken i drøftingsmøte og i arbeidsmiljøutvalget.

Se vedlagt saksdokument

Kirkevergens forslag til vedtak:

Vedlagt utkast til innføringsplan tas til orientering.

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mona Gangsøy Eide
administrasjonssjef

Vedlegg:

Dok.dato

Tittel

04.12.2018

Utkast til innføringsplan Arkiv med møteløsning P360

DEN NORSKE KIRKE

Innføringsplan

Arkiv med møteløsning P360

Bergen kirkelige fellesråd

Prosjekteiere:
Bergen kirkelig fellesråd, Asbjørn Vilkenen

Prosjektleder: Eva Schafferer/KA

Versjon: 1.0
Dato: 19.11.2018

1 OM DOKUMENTET

Dokumentplassering

Dokumentet er tilgjengelig på følgende plassering [Innføringsplan](#).

Gjennomgangshistorikk

Gjennomgangsdato	Forrige gjennomgangsdato	Oversikt over endringer	Endringer markert
	-	Opprettelse	

Godkjenninger

Dette dokumentet krever følgende godkjenninger.

Navn	Tittel	Utgivelsesdato	Versjon
Asbjørn Vilkenen	Kirkeverge		

Distribusjon

Dette dokumentet har blitt distribuert til:

Navn	Tittel	Utgivelsesdato	Versjon
Ledergruppen		20.11.18	
AU		27.11.18	

Muntlig orientering er gitt til:

- Drøftingsmøte 07.11.18
- AMU 08.11.18

2 INNHOLD

1	Om dokumentet.....	2
3	Planbeskrivelse.....	3
4	Planforutsetninger	4
4.1	Krav til mandat	4
4.1.1	Prosjekteier	4
4.1.2	Prosjektleder	4
4.1.3	Styringsgruppe	4
4.1.4	Prosjektgruppe.....	4
4.1.5	Superbrukere	4
4.2	Krav til ressursmedvirkning.....	4
5	Eksterne avhengigheter	5
6	Planleggingsantakelser.....	5
7	Benyttede erfaringer.....	6
8	Budsjetter og økonomiske forhold	6
8.1	Skanning.....	6
9	Toleranserammer.....	7
10	Rapportering og kommunikasjon.....	7
10.1	Høydepunksrapportering.....	7
10.2	Avviksrapportering.....	7
10.3	Kommunikasjon.....	7
11	Produktbeskrivelser	8
12	Tidsplan	8

3 PLANBESKRIVELSE

Prosjektplanen omfatter innføring av Arkiv med møteløsning for Bergen kirkelige fellesråd med tilhørende menighetsråd til bruk for ansatte, prost, prester og rådsmedlemmer. Den er utarbeidet i samarbeid med fellesrådet og skal håndteres som et levende dokument gjennom hele innføringsløpet. Hensikten med planen er å sikre høy kvalitet på gjennomføringen av innføringsprosjektet og samtidig redusere belastningen på ressursene i fellesrådet gjennom hensiktsmessig delegering av oppgaver og ansvarsområde, innenfor gitte toleranserammer.

4 PLANFORUTSETNINGER

- Fellesrådet har gjort en bestilling hos Kirkepartner.
- Det er etablert en [prosjektgruppe](#) for prosjektet
- Påkrevde ressurser er tilgjengelige.

4.1 KRAV TIL MANDAT

Nedenfor følger en beskrivelse av roller og ansvarsområder.

4.1.1 Prosjekteier

Prosjekteier har det overordnede økonomiske ansvaret for prosjektet. Prosjekteier har endelig beslutningsmyndighet i forhold til om prosjektet skal løpe videre eller avsluttes, dersom det kommer opp forhold som påvirker prosjektets berettigelse.

Prosjekteier: Asbjørn Vilkenen

4.1.2 Prosjektleder

Prosjektleder har ansvar for løpende prosjektaktiviteter og foretar rapportering til prosjektgruppen på punktene ovenfor; fremdrift, kostnad, omfang, risiko, kvalitet og forventet gevinst av prosjektet.

Prosjektleder leverandør: Eva Schafferer/KA

Prosjektleder BKE: Mona Gangsøy Eide

4.1.3 Styringsgruppe

Styringsgruppen skal representere interessene innen økonomi, og ledelse. Den fungerer som rådgivende organ for prosjektleder i de tilfeller der det kommer opp saker som påvirker prosjektets [toleranserammer](#) rundt: Fremdrift, Kostnad, Omfang, Risiko, Kvalitet eller Forventet gevinst.

Styringsgruppe: Asbjørn Vilkenen, Mette Rogstad Heimli, Inghild Hareide Hansen, Mona Gangsøy Eide

4.1.4 Prosjektgruppe

Gruppen består av medarbeidere som deltar i arbeidsmøter, test, opplæring og brukerstøttefunksjoner.

Prosjektgruppe: Nina Dale, Siri Hoff Austgulen, Berit Marhaug Hartveit, Anne Bjordal Jønsson, Mona Gangsøy Eide, + sokneprest, prost og administrasjonsleder

4.1.5 Superbrukere

Gruppen består gjerne av en administrasjonsleder pr prosti og en prost. Deltar i planlegging og testing. Får ansvar for oppfølging av administrasjonsledere og sokneprester ved behov for støtte etter at opplæring er gitt.

Superbrukere: En administrasjonsleder og en sokneprest fra hvert av prostiene Åsane, Bergen Domkirke, Bergensdalen og Fana prosti

4.2 KRAV TIL RESSURSMEDVIRKNING

Aktiviteter i innføringsprosjekt	Timer arkivfaglig prosjektressurs	Timer per deltaker innførende enhet	Forlag til ressurs innførende enhet
Arbeidsmøte oppstart (Reise)	5	4	Prosjektgruppen

Aktiviteter i innføringsprosjekt	Timer arkivfaglig prosjektressurs	Timer per deltaker innførende enhet	Forlag til ressurs innførende enhet
Etablering av innføringsprosjekt Kartlegging av tilgangsmatrise, roller og brukere Innføringsplan			
Godkjenning av plan for innføringsprosjekt	1	2	Kirkeverge
Oppsett av arkiv-deler etter plan Test	6		
Oppsett av tilgangsmatrise, roller og brukere Test	6		
Verifisere oppsett (funksjonelt/teknisk)	8		
Bistand til verifisering egen enhet	10	8	Prosjektgruppen og Superbrukerne
Kurs Arkivfunksjoner i 360 Se kap. 11	3	2	Prosjektgruppen og Superbrukere
Kurs Del 1 2t. (Reise) Arkivering i 360 Del 1a (Reise) <i>eller</i> Saksbehandling i 360 Del 1b (Reise) Se kap. 11 (Avtales)	5	4	Prosjektgruppen og Superbrukere
Kurs Del 2 4 t. (Reise) Møtebehandling Se kap. 11	10	8	Prosjektgruppen og Superbrukere
Bistand under og etter innføring	30	Ukjent	Prosjektgruppen og Superbrukere
Prosjektledelse, koordinering aktiviteter	40	Ukjent	

5 EKSTERNE AVHENGIGHETER

- Innførende enheter må sørge for kurslokale og PCer til alle under kurs

6 PLANLEGGINGSANTAKELSER

- Varierende grad av arkivkompetanse hos sluttbrukere antas å kreve arkivfaglig veiledning før/under opplæring og i etterkant av kurs.
- Eget grunnkurs i arkiv er etablert som opsjon og kan vurderes.
- Få kursdeltakere kjenner P360 fra før og det antas å være nødvendig å ha tilgang til brukerstøtte på P360 under hele innføringsløpet.
- Fellesrådenes ressursituasjon tilsier at det er behov for en ekstern prosjektlederressurs.

7 BENYTTETE ERFARINGER

I planen er det hentet inn erfaringer fra anskaffelse, implementering og pilotering av Public 360 som tilbys gjennom Kirkepartnerplattformen. Det er tatt høyde for ekstra støtte til opplæring og veiledning innen sak/arkiv og lovpålagte krav og føringer i planen.

Erfaringen viser at det må jobbes aktivt med å innarbeide nye rutiner for alle brukergrupper. For å sikre at felles rutiner og prosedyrer blir fulgt opp og prioritert også etter at innføringsprosjektet er avsluttet, er det viktig at det er etablert en felles policy for dokumentforvaltning i fellesrådet.

8 BUDSJETTER OG ØKONOMISKE FORHOLD

De aktiviteter som fremkommer av avsnitt 5.2, som leveres av KA og ressurser fra Kirkepartner IKT, har en fastpris på kr 50.000 eks. mva.

Kostander for reise og opphold faktureres fellesrådet etter regning eller etter Statens satser. Reiseregning for prosjektleder faktureres fra KA.

Sluttbrukeropplæring utover hva som inngår i fastprisen (èn kursdag, maks 10 deltagere) kan bestilles i tillegg som kurs levert gjennom KA. Priser for enkeltstående KA-kurs fremkommer av egen prislister.¹ Prosjektet skal definere nærmere volum (antall brukere) og type lisenser som skal utløses fra Software Innovation/Tieto slik at avrop på rammeavtale med systemleverandøren gjennom Kirkepartner IKT AS kan finne sted.

Etableringskostnader:

Grunnpris etablering	50 000
Kurs, utover 10pers	50 000
Reise/opph kursholder	20 000
Skann til postmottak 2 lisenser	20 000
KS Fiks (SvarUt), estimert	20 000
WebCruiter	25 000
WebCruiter, oppsett	10 000
eArkiv – rydding, estimert	120 000
eArkiv – integrert mot AD, estimert	10 000
Sum	325 000
KPI ca 3%	10 000
Totalt Pub36&eArkiv	335 000

Forventede årlige driftsutgifter med 70 brukere:

70 brukere	120 000
Skann postmottak 2 stk	4 000
Drift/overvåking KP	10 000
eArkiv - brukere, 25 pers	35 000
Base i Norge eArkiv	22 000
Ekstra lagring, 100GB	25 000
eMeeting Fellesrådet	4 000
Sum	220 000
KPI ca 3%	7 000
Totalt drift Pub36&eArkiv	227 000

Det er mulig at vi får tilskuddet fra OVF i forbindelse med digitalisering. Det er ikke med i regnestykket. Det planlegges å øke antall brukere etter hvert, med flere yrkesgrupper som tar dem i bruk. Det legges også opp til at flere menighetsråd kan ta i bruk eMeeting etter hvert.

8.1 SKANNING

Innførende enhet må vurdere behov for anskaffelse av ny bordskanner på plattform, evt. om det er behov for flere. Tilbudet er etablert for å ivareta sikker skanning på plattformen og OCR-lesing av dokumenter. Vi har to skannere som kanskje kan benyttes.

¹ Se KAs kurskalender/Bestillingskurs

9 TOLERANSERAMMER

Prosjektleders toleranserammer fastsetter hvilket mandat og handlingsrom hun/han har fått tildelt.

Toleranseramme	Tillatt variasjon	Beskrivelse
Fremdrift	+/- 1 mnd.	Avvik ut over ramme skal rapporteres
Kostnad	10 %	Alle avvik skal rapporteres
Omfang	+/- ant brukere	Alle avvik skal rapporteres
Risiko	?	Alle avvik skal rapporteres
Kvalitet	0	Alle avvik skal rapporteres
Gevinst	?	Alle avvik skal rapporteres

10 RAPPORTERING OG KOMMUNIKASJON

10.1 HØYDEPUNKTSRAPPORTERING

Rapportering fra prosjektleder til styringsgruppe er knyttet til milepælene i innføringsprosjektet og skjer i forbindelse med overgangen fra en fase til en annen.

10.2 AVVIKSRAPPORTERING

Det stilles ikke krav til rapportering med mindre prosjekteier blir kjent med forhold som innebærer at toleranserammene vil bli overskredet.

Så snart prosjektleder blir kjent med slike forhold, innhenter hun råd fra styringsgruppen, som vurderer hvilke av de foreslåtte tiltak som bør iverksettes. Styringsgruppen kan be om at det leveres en egen avviksrapport hvis det er påkrevd for å ta en riktig beslutning. Prosjekteier har endelig beslutningsmyndighet.

10.3 KOMMUNIKASJON

Beslutninger som tas i forhold til avvik skal dokumenteres og formidles til styringsgruppen. All offisiell kommunikasjon skal kanaliseres gjennom eller koordineres med prosjektleder.

11 PRODUKTBEKRIVELSER

Følgende produkter og tjenester skal leveres i løpet av innføringsprosjektet:

Produkt	Beskrivelse	Forventet kvalitet
Arkiv med møteløsning	1. Oppsett av P360 for fellesrådet	Alle brukere har fått tilgangen de trenger for å få utført egne oppgaver i løsningen.
Dokumentasjon	1. Maler, rutinebeskrivelser og retningslinjer	Dokumentasjonen skal være forståelig og oppleves som nyttig for eget arbeid.
	2. Mal for arkivplan	Skrivefeil tolereres og rettes i ny revisjon.
	3. Kursmateriell	
	4. Systemdokumentasjon	
	5. Bevaring og kassasjon	Oversikten gir oversikt over dokumentasjon som skal bevares og avleveres til Riksarkivet.
Opplæring av prosjektgruppen	1. Elektronisk arkivering og dokumentproduksjon i P360 – Del 1a eller b (Drøftes i oppstartsmøte.)	Sluttbrukere kan lagre og finne igjen dokumenter og e-post i løsningen. Sluttbruker kan opprette saksdokumenter med hjelp av med brevmal.
	2. Møte/utvalg i P360 – Del2	Sluttbruker kan utføre oppgaver knyttet til rådsarbeid i løsningen.
	3. Arkivfunksjoner i P360	Arkivansvarlig kan utføre daglige arkivoppgaver i P360: registrering og kvalitetssikring.
	4. Brukerstøtte på P360	Superbrukere har fått økt kunnskap om løsningens funksjonelle oppbygging og konfigurasjon til at de kan hjelpe sluttbrukerne med å jobbe riktig i løsningen.
	5. Teknisk support – KIKT	Se tjenesteavtale (SLA) i driftsavtalen med Kirkepartner IKT/bilag. 5
Tjenester	6. Arkivfaglig rådgivning	Se tjenesteavtale (SLA) i driftsavtalen med Kirkepartner IKT/bilag. 5 Etter avtale

12 TIDSPLAN

Innføringsprosjektet løper over en periode på 3 mnd. fra oppstart til prosjektavslutning og inneholder følgende aktiviteter og milepæler:

A1	Oppstartsmøte: Des. 2018
M1	Public 360 ferdig satt opp med tilgangsmatrise, roller og brukere; innen 31.01.19
M2	Testing og opplæring av prosjektgruppe og superbrukere; innen 28.02.19
M3	Opplæring av alle 70 brukere; innen 31.03.19
M4	01.04.2019 – i full drift med Public 360

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Referat og orienteringssaker

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
64/18	Bergen kirkelige fellesråd	12.12.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/348

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

1. Protokoll fra AU møte 27.11.18 - møte nr 06/18
2. Protokoll fra møte i Administrasjonsutvalget 27.11.18 - møte nr 02/18
3. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 12.11.18 - møte nr 05/18
4. Protokoll fra møte i Kirkebyggutvalget 19.11.18 - møte nr 02/18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 04.12.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

Vedlegg:

Dok.dato   **Tittel**

04.12.2018   Referat- og orienteringssaker

MØTEPROTOKOLL
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
ARBEIDSUTVALG

MØTE NR. 06/2018

Møtedato: 27.11.2018

Møtetid: Kl. 1315 - 1515

Møtested: Kirkevergens kontor, Aasegården -
Møterom Lyderhorn

Saksnr.: 57/18 - 71/18

Tilstede:

Asbjørn Valen (medlem)
Bente Krokeide (nestleder)
Bjarte Flaten (medlem)
Lars Kristian Stendahl Gjervik (leder)
Øystein Skaug (geistl. repr)

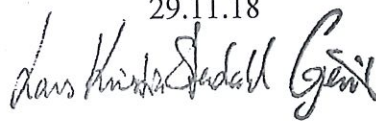
Fra administrasjonen:

Arne Tveit, kirkebyggsjef
Asbjørn Vilkenen, kirkeverge
Berit Bakke, personalsjef
Inghild Hareide Hansen, gravplassjef
Mette Rogstad Heimli, økonomisjef
Mona Gangsøy Eide, administrasjonssjef
Tove Margrete Nordmark, sjef menighetsavdelingen

Møteleder:	Lars Kristian Stendahl Gjervik
------------	--------------------------------

Bergen kirkelige fellesråd

29.11.18

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
57/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
58/18	Godkjenning av møtebok
59/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.10.2018
60/18	Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 (desember)
61/18	Bergen kirkelige fellesråd - Budsjett 2019
62/18	Bergen kirkelige fellesråd - energiforbruk i kirkene
63/18	Bergen kirkelige fellesråd - Felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon
64/18	Lokal ledelse i menighet
65/18	BKF - Lokal finansiering i menighetene
66/18	Bergen kirkelige fellesråd - Intern effektivisering i Kirkevergens administrasjon
67/18	Bergen kirkelige fellesråd - Plan for innføring av nytt arkivsystem - Public 360
68/18	BKF - Mandat kulturutvalget
69/18	Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Endret mandatet - Ekstra medlem
70/18	Løvestakksiden sokn - overføring av grunnbokshjemmel for St.Markus kirke
71/18	Referat og orienteringssaker

57/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 57/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

58/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 58/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

59/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.10.2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.10.2018 til orientering.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 59/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

60/18: Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 (desember)

Kirkevergens forslag til vedtak:

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

Behandling:

Saken ikke ferdig, og ble ikke behandlet

AU- 60/18 Vedtak:

61/18: Bergen kirkelige fellesråd - Budsjett 2019

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar driftsbudsjettet for 2019 , med en total utgiftsramme på xxx,x millioner kroner. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene pr virksomhetsområde slik de er presentert i framlagt budsjettoppstilling.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar investeringsbudsjett for 2019, med en total utgiftsramme på XX,X millioner kroner. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene Gravplass, Middelalderkirker, Rehabilitering kirkebygg og Nyinvestering kirke.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar budsjettet under forutsetning av at Bystyret vedtar budsjettet slik dette er fremlagt i Byrådets budsjettinnstilling.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 61/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg drøftet saken og innspillene tas med til fellesrådet

62/18: Bergen kirkelige fellesråd - energiforbruk i kirkene

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Bergen kirkelige fellesråd takker for alle som har sendt inn hørings svar angående fremtidig energiforbruk i kirkene.
2. Bergen kirkelige fellesråd ser betydningen av at vi som kirke skal være med på klima-dugnaden, blant annet gjennom å senke energiforbruket i kirkene.
3. Bergen kirkelige fellesråd vil hvert år sette av 1 million kroner (2018-kroner) til tekniske ENØK-tiltak.
4. Bergen kirkelige fellesråd ser at kirkene i Bergen er så forskjellige at det vil være vanskelig å ha samme temperatur-regime i alle kirker. Alle kirker må behandles individuelt, men en temperatur når det skjer noe i kirkerommet på 19 grader i de gamle kirkene og 20 grader i de nye kirkene skal være normen.

5. I de tilstøtende rommene som er mindre energikrevende, vil det være naturlig med en litt høyere temperatur, 20-22 grader i møterom, 20-23 grader i kontorer.
6. Ved spesielle hendelser, som eksempelvis «lys våken», må det vurderes om en bør ha en litt forhøyet temperatur.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 62/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

63/18: Bergen kirkelige fellesråd - Felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering og ber kirkevergen arbeide videre med felles systemer og rutiner for menighetene innen økonomi og administrasjon.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 63/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med innspill om at menighetene produserer egen strøm

64/18: Lokal ledelse i menighet

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd ber kirkevergen arbeide videre med denne saken med utgangspunkt i forslaget fra arbeidsgruppen. Videre arbeid må skje i forståelse med både menighetsrådene og bispedømmerådet.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 64/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag og vil at dokumentasjon på stillingsbeskrivelse adm.leder og tjenesteordning for sokneprest legges ved til fellesrådet

65/18: BKF - Lokal finansiering i menighetene

1. Kirkevergens forslag til vedtak:

- Fellesrådet vedtar fundraising som prioritert oppgave ved revisjon av nytt Verdi- og måldokument.
- Kirkevergen inviterer til en informasjonssamling mars 2019 og inviterer menighetene inn i et forpliktende samarbeid for lokal inntjening.
- Dersom et stort antall menigheter ønsker et forpliktende samarbeid om fundraising, vil kirkevergen be fellesrådet om midler til en prosjektstilling over 2 år dedikert til ledelse av menighetenes innsamlingsarbeid.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 65/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

66/18: Bergen kirkelige fellesråd - Intern effektivisering i Kirkevergens administrasjon

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar rapport om effektiviseringstiltak i kirkevergens administrasjon til orientering.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 66/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

67/18: Bergen kirkelige fellesråd - Plan for innføring av nytt arkivsystem - Public 360

Kirkevergens forslag til vedtak:

Vedlagt utkast til innføringsplan tas til orientering.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 67/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

68/18: BKF - Mandat kulturutvalget

Kirkevergens forslag til vedtak:

Fellesrådet vedtar nytt forslag til mandat for Kulturutvalget.

Fellesrådet oppnevner Kjetil Almenning, Kristin Litlere, Knut Christian Jansson og Beate Husa som medlemmer av utvalget.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 68/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

69/18: Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Endret mandatet - Ekstra medlem

Kirkevergens forslag til vedtak:

Gravplassutvalgets mandat vedtatt i FR sak 33/16 punkt «3 Valg, sammensetning og honorar» endres slik at utvalget nå består av seks medlemmer og seks varamedlemmer.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 69/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

70/18: Løvtakksiden sokn - overføring av grunnbokshjemmel for St.Markus kirke

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd v/AU, godkjenner avtalen for overføring av hjemmelen til St.Markus kirke slik den foreligger.

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 70/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar kirkevergens forslag

71/18: Referat og orienteringssaker

1. Protokoll fra møte i BKF 31.10.18 - møte nr 05/18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering som den foreligger

Arbeidsutvalg 27.11.2018:

AU- 71/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar kirkevergens forslag

MØTEPROTOKOLL
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
ADMINISTRASJONSUTVALG

MØTE NR. 02/2018

Møtedato: 27.11.2018

Møtetid: Kl. 12:00 - 13:00

Møtested: Kirkevergenskontor, Aasegården -
Møterom Lyderhorn

Saksnr.: 08/18 – 13/18

Tilstede:

Bente Krokeide (leder)
Asbjørn Valen (medlem)
Bjarte Flaten (medlem)
Geir Møller (medlem)

Meldt forfall:

Jostein Aarvik (medlem)
Nadine Larsen (medlem)

Fra administrasjonen:

Berit Bakke (personalsjef)
Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef)

Møteleder:	Bente Krokeide
------------	----------------

Bergen kirkelige fellesråd
27.11.2018

cs)
Bente Krokeide
leder

Berit Bakke
Berit Bakke
personalsjef

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
08/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
09/18	Godkjenning av møtebok
10/18	Arbeidsmiljøundersøkelse 2018
11/18	Bergen kirkelige fellesråd- stillingsbeskrivelse adminstrasjonsleder
12/18	Retningslinjer for bruk av sosiale medier
13/18	Bergen kirkelige fellesråd - Plan for innføring av nytt arkivsystem - Public 360

08/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Administrasjonsutvalg 27.11.2018:

ADM.UTV- 08/18 Vedtak:

BKF Administrasjonsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

09/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Administrasjonsutvalg 27.11.2018:

ADM.UTV- 09/18 Vedtak:

BKF Administrasjonsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

10/18: Arbeidsmiljøundersøkelse 2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalget tar rapporten til orientering

Administrasjonsutvalg 27.11.2018:

ADM.UTV- 10/18 Vedtak:

Administrasjonsutvalget tar saken til orientering og ber om at tiltak som blir iverksettes orienteres til Administrasjonsutvalget og BKF-møtet.

11/18: Bergen kirkelige fellesråd- stillingsbeskrivelse administrasjonsleder

Kirkevergens forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalget vedtar de fremlagte endringer av stillingsbeskrivelse for administrasjonsledere.

Administrasjonsutvalg 27.11.2018:

ADM.UTV- 11/18 Vedtak:

BKF Administrasjonsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

12/18: Retningslinjer for bruk av sosiale medier

Kirkevergens forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalget vedtar retningslinjer for bruk av sosiale medier slik de ble fremlagt i møte.

Administrasjonsutvalg 27.11.2018:

ADM.UTV- 12/18 Vedtak:

BKF Administrasjonsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

13/18: Bergen kirkelige fellesråd - Plan for innføring av nytt arkivsystem - Public 360

Kirkevergens forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalget tar vedlagt prosjektplan til orientering

Administrasjonsutvalg 27.11.2018

ADM.UTV- 13/18 Vedtak:

BKF Administrasjonsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Protokoll - Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg

Møte: 05/18

Møtedato: Mandag 12.11.2018

Kl: 15:00 – 18:30 Befaring på Fana kirkegård, Solheim gravplass med Tyske krigsgraver, Solheim kolumbarium og kapell inkludert bærerom og venterom for pårørende på Solheim kapell. På Solheim ble også sakene behandlet.

Til stede:

Jarle Sørås, BKF

Jorid Laura Vingen Endal, BKF

Tanveer Ahmed, Bergen moské

Janeke Vatne, Human–Etisk Forbund

Nils Gunnar Toppe, BKF

Ewa Bivand (1.vara), Den katolske kirke

Inghild Hareide Hansen og Åshild Rossnes, BKF Gravplassforvaltningen

Leder i utvalget, Jarle Sørås ledet møtet

Saker:

Sak: 18/18 Befaring Fana kirkegård og Solheim kapell

Befaring på Fana kirkegård, Solheim gravplass med Tyske krigsgraver, Solheim kolumbarium og kapell inkludert bærerom og venterom for pårørende. Utvalget ga administrasjonen viktige innspill etter befaringsen samt at det ble tatt opp problemstillinger underveis. Åsane var også foreslått som befaringsmål, men det ble utsatt til første møte til våren.

Sak: 19/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Gravplassutvalgets vedtak:

Innkalling godkjennes slik den foreligger.

Saksliste godkjennes slik den foreligger.

Sak: 20/18 Godkjenning av protokoll fra møtet 01.10.2018

Gravplassutvalgets vedtak:

Protokoll fra Gravplassutvalgets møte 01.10.2018 godkjennes slik den foreligger

Sak: 21/18 Forslag til endring i mandatet til Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg.

Gjelder økning fra fem til seks medlemmer i utvalget grunnet ønske om styrking av tros – og livssynssamfunnenes representasjon i utvalget.

Gravplassutvalgets vedtak:

Gravplassutvalget støtter forslaget til endring i mandatet og sender mandatet videre til behandling i Bergen kirkelige fellesråd.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sak: 22/18 Møtedatoer 2019

Møteplan 2019:

Møter kl. 16:00 – 18:00

Befaring kl. 16:00 – 18.30

DATOER:

Møte - Mandag 25. mars

Møte - Mandag 13. mai

Befaring - Mandag 30. september

Møte - Mandag 11. november

Gravplassutvalgets vedtak:

Gravplassutvalgets møteplan for 2019 vedtas

Sak: 23/18 Informasjon

Siden forrige møte har administrasjonen i Bergen kirkelige fellesråd hatt sitt faste halvårleg møte med Bergen kommunes administrasjon og deltatt på deputasjon i Komité for finans, kultur og næring.

Kirkeverge og gravplassjef har uttrykt takknemmelighet for Gravferdsplan og for at planen er fulgt opp, både med bevilgninger i 2018 og i forslag til neste års budsjett samt langtidsplan. Administrasjonen har gitt uttrykk for at det er viktig å følge opp planen, men også for at kommunen må følge opp med å regulere nytt areal til graver.

Det ble også informert om at nytt kistefelt på Fyllingsdalen gravplass var ferdig.

Det årlige møte for tros- og livssynsamfunn som er virksomme i Bergen arrangeres 6. desember og denne gang er et felles møte for gravplassforvaltningene i Bergen og omegn.

Gravplassutvalgets vedtak:

Informasjonen tas til orientering

Bergen, 03.12.18

Jarle Sørås, Gravplassutvalgets leder

Inghild Hareide Hansen, gravplassjef/sekretær for utvalget

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Protokoll - Bergen kirkelige fellesråds kirkebyggutvalg

Møte: 02/18

Møtedato: Mandag 19.november 2018

Kl: 16.30-18.30

Møtested:

Aasegården, møterom Lyderhorn

Tilstede:

Bergen Domkirke prosti: Heidi Iren Saure
 Bergensdalen prosti: Per Kristian Erdal
 Fana prosti: Asbjørn Valen

Administrasjonen: Arne Tveit

Meldt forfall:

Åsane prosti: Audun Stølås
 (varamann ble innkalt, men hadde ikke anledning til å møte)

Møteleder:

Asbjørn Valen, nestleder av kirkebyggutvalget

Referent:

Arne Tveit

Saksliste:

Sak nr.	Sakstittel
07/18	Godkjenning av innkalling og saksliste Godkjenning av referat
08/18	Fremtidige orgelpolitikk i Bergen kirkelige fellesråd
09/18	Energiforbruk / temperaturinnstilling kirker
10/18	Budsjett / økonomiplan kirkebygg
11/18	Rapport kirkebyggprosjekter
12/18	Orienteringssaker og eventuelt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Sak 01/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Innkalling godkjennes slik den foreligger

Saksliste godkjennes slik den foreligger

Protokollen godkjennes slik den foreligger

Sak 08/18 Fremtidig orgelpolitikk i Bergen kirkelige fellesråd

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget anbefaler saksfremlegget med de endringer som fremkom i møtet.

Forslaget som blir sendt til fellesrådets arbeidsutvalg på deres første møte i 2019, blir da:

- 1) Bergen kirkelige fellesråd takker for alle som har sendt inn høringssvar angående Bergen kirkelige fellesråd sin fremtidige orgelpolitikk
- 2) Bergen kirkelige fellesråd ser betydningen av å ta vare på kulturarven som ligger i mange av de eksisterende orglene våre, og vil søke å ta vare på dette
- 3) Bergen kirkelige fellesråd anerkjenner at pipeorgler har noen kvaliteter som digitale orgler ikke har, og ønsker at normalordningen skal være pipeorgler i kirkene. Dette utelukker ikke at en i enkelte kirker kan ha digitale orgler, enten som midlertidige løsninger eller som endelige løsninger.
- 4) Bergen kirkelige fellesråd anerkjenner at kvaliteten på pipeorglene betyr mer enn antall stemmer, og aksepterer at i en del fremtidige orgelprosjekter begrenser antallet stemmer.

Sak 09/18 Energiforbruk / temperaturinnstilling kirker

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget anbefaler saksfremlegget med de endringer som fremkom i møtet.

Forslaget som blir sendt til fellesrådets arbeidsutvalg, blir da slik:

- 1) Bergen kirkelige fellesråd takker for alle som har sendt inn høringssvar angående fremtidig energiforbruk i kirkene.
- 2) Bergen kirkelige fellesråd ser betydningen av at vi som kirke skal være med på klimadugnaden, blant annet gjennom å senke energiforbruket i kirkene.
- 3) Bergen kirkelige fellesråd vil hvert år sette av 1 million kroner (2018-kroner) til tekniske ENØK-tiltak.
- 4) Bergen kirkelige fellesråd ser at kirkene i Bergen er så forskjellige at det vil være vanskelig å ha samme temperatur-regime i alle kirker. Alle kirker må behandles individuelt, men en temperatur når det skjer noe i kirkerommet på 19 grader i de gamle kirkene og 20 grader i de nye kirkene skal være normen.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

- 5) I de tilstøtende rommene som er mindre energikrevende, vil det være naturlig med en litt høyere temperatur, 20-22 grader i møterom, 20-23 grader i kontorer.
- 6) Ved spesielle hendelser, som eksempelvis «lys våken», må det vurderes om en bør ha en litt forhøyet temperatur.

Sak 10/18 Budsjett / økonomiplan kirkebygg

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget anbefaler fremlagte budsjett for kirkebygg for 2019

Sak 11/18 Rapport kirkebyggprosjekter

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Vedlagt finner dere oppdatert prosjektrapport, slik den foreligger i dag (med endringer som fremkommer etter fremlegget til fellesrådets forrige møte.

Sak 12/18 Orienteringssaker og eventuelt

Det ble gitt muntlige orienteringer

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget tar orienteringene til etterretning.

Bergen kirkelige fellesråd, 03.12.2018

Arne Tveit

Kirkebyggsjef/sekretær